

GATEAVISA

Nr. 1 - Jan. 77

Kr. 3,-

Hammersborg:

Hærværk i Jesu navn

Kristiania-bohemen:

1880-åras undergrunn

Solvognen:

Dansk geriljateater

Fairport Convention

GATEØVISA

Kjøp tidligere nummere
på www.Gateavisa.no

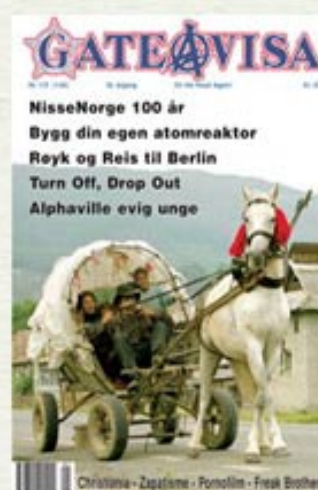
Nr. 174

Valgplakater på vår måte... • Politisk sex • Thomas Hylland Eriksen • Alkopolitikk • Fleinsopp • Voldsromantiske raddiser • Erik Dammann og sønner • Normale gale

Nr. 173

Mørkemenn og terrorister • Kvinneligaen • Dag Solstad • Utdatert copyright • Hurdalsjøen økolandsby • Skylapper? • Kriminell kriminalpolitikk • Lønsslaveri • Snur ryggen til staten!

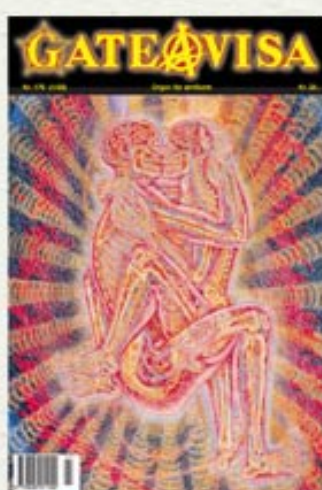
Nr. 172

Bygg din egen atomreaktor • Røyk og Reis til Berlin • Turn Off, Drop Out • Alphaville evig unge • Arild Nyquist • Frosne bestefedre • Zapatister • Friikbrødrene i Mexico, del 3

Nr. 171

Pornokrati • Svart og hvit vold? • Vekturvold • Kupp Gateavisa! • Sivilisasjon? Nei takk! • Christiania • Telefonterror • Okkupasjon • Anarki • Kule bøker, noveller, stor tegneserie!

Nr. 170

Märthas verste eventyr • Narkokrigen vunnet? • Røyk & Reis til Kina • Cao-Dai • Karoline Frogner • Okkupasjonsextra • John Zorn • Situasjonistisk teori • Friikbrødrene i Mexico, del 1

Nr. 169

Terrormål: NORGE • Rapport fra virkeligheten • Oljekrig • Opprør i Argentina • Røyk og reis til Portugal • Harald Medbøe: Shit • Christiania 30 år • Atomavfall -- Verdensbanken kommer

Nr. 168

Attac • Hvite Overaller • Black Bloc • Göteborg • Verdensbanken • Genova • Valgets kvalme • Deres Majestet, vi har fått nok • Pepperspray • Okupasjonsnytt • Big Brother ser deg! • Securidass

Nr. 167

Italias frisoner • Dynastiet Bush • USA: Valgfusk og fanteri • Sealand & Ladonia • Røyk og Reis Goa Update • Reisbrev fra Chiapas -- Anarkoteori • Smaken er som baken • Sporveishets

Nr. 166

Harry: narkopolitisk flyktning fra USA • Boligaksjonen i Gamlebyen • Alternativmessa • Oslo til kamp for fri hasj • DesPutin: Russlands nye tsar • Piratradio: bryt internett-sensuren.

Nr. 165

Okkupasjoner: Saxegårdsgate og Hausmannsgate • Friikbrødrene: den store boligokkupasjonen • Er universet levende? • Røyk og Reis: Gateavisas helt egen feriekatalog • Hunter S. Thompson

Nr. 164

Heia politistaten • Ned med terapøytveldet: Christian Beck • Ungdomshuset i Køben • Rapport fra tjallemarsjen 1. mai • La dem spise kake • Kennedy: USAs psykedeliske president • Solformørkelse '99

Nr. 163

Dommedag er avlyst • Anarkisten i Egnen • J. Edgar Hoover • Nå bomber de for NATO igjen • Glor du på teve? -- Alternativmessa • GAs Gule sider • Huskusing i Belgia • Anarkoteori

Statsminister Fälldin:

"Han kan hente dritten på Østbanen og dra til helvete!"

(vår utsendte medarbeider, Stockholm)

Den svenske visesangeren Bernt Staf som for tiden befinner seg i Oslo, der han fredag kveld ga en konsert for et fullsatt konserthus, har fått beskjed av den svenske regjeringen om at han ikke lenger er ønsket i Sverige. Hans svenske statsborgerskap er opphevet og han blir i fremtiden nektet innreisefatillatelse. Hans personlige eiendeler, møbler, bøker, husgeråd etc. vil bli sendt i store pakk-kister som fraktgods til Oslo.

"Han kan hente dritten på Østbanen og så dra til helvete," står det i et telegram undertegnet Torbjørn Fälldin.

Bernt Staf, tidligere medlem i Centerns Ungdomsforbund, har i lang tid vært en torn i øyet på svenske senterpartister. I visene sine har han i mange år ubarmhjertig kritisert de borgerlige makthaverne og deres svik i kjernekraftsspørsmålet. I lang tid har han

blitt nektet å opptre offentlig på gater og torg, og den borgerlige svenske pressen har forsøkt å tie ham i hjel. Til tross for at han stadig er blitt motarbeidet av myndighetene, har Bernt nektet å forlate Sverige.

"Her i øst har vi i alle fall en kjernekraft-debatt," sier han, "mens Norge ennå ikke har lyktes i å forlate NATO."

Helt siden unionsoppløsningen 1905 har det vært spente forhold mellom de to skandinaviske landene. Den sosialdemokratiske regjeringen i Oslo har ennå ikke kommentert utvisningen av den svenske visesangeren. Politiske kommentatorer mener at det var visen "Tänk om kungen är impotent" som forårsaket utvisningen.

I den kalde krigens Vest-Europa ville ikke Wolf Biermann være. I 1953 flyt-

ter han til DDR, og ble statsborger. Biermann ville være med på å bygge opp sosialismen, men han kritiserte alltid stalinisme og byråkrati.

Han ble ubehagelig og fikk forbud mot å opptre offentlig - i 12 år. Noe overraskende ble han sluppet til Vest-Tyskland for å holde en turne, den første på lang tid.

Men det var en felle. Biermann fikk ikke reise tilbake, han ble fratatt sitt statsborgerskap.

Biermann protesterer nå mot vedtaket, og med ham en rekke kulturpersonligheter i øst og vest.

I Øst-Tyskland heter det: - Visst er Biermann ubehagelig, men det burde DDR klare.

I Vest-Tyskland prøver høyrekreftene å finne en slags middeelvei til å akseptere Biermann, så de kan bruke ham i propagandaen mot "de der borte".

Det kan ikke være lett, Biermann

Wolf Bierman, avviker.

har like ofte sendt sin giftige gitar mot Vest-Tyskland.

Og om det er for lavt under taket i DDR for Wolf Biermann, så er det ikke mye høyere i Vest-Tyskland i dag.

(Artikkelen er sakset fra det svenske bladet Musikens Makt.)

Teatergruppa Solvogngen

-Vi aksjonerer når en sak blir aktuell. Når folk er opptatt av en ting, når det står om det i avisene, da lager vi gate-teater, aksjoner, opptøyer, - og folk begynner å tenke.

Dette sier folk fra den danske teatergruppa Solvogngen. De har rystet Danmark med sine NATO-hærer, julenissetog og indianeroverfall.

Om Solvogngen og om hvordan de jobber kan du lese på side 6 og 7.

Systemet eter deg

-Systemet absorberer deg. Tanker, teorier, krav, strømninger er blitt tatt opp i det etablerte statsapparatet og tilpasset kapitalismen.

Det som før var revolusjonære ideer, blir omfavnet av sosialdemokrater og teknokrater idag...

Om denne pinlige sannhet for venstrebevegelsen skriver Maurice Brinton på side 16 og 17, i en teoretisk artikkel om venstreaktivistenes dilemma.

Og ellers...

HAMMERSBORG: side 2/3
KRISTIANIA BOHEMEN: s. 8/9
POLITI PÅ SEMINAR side 4
INNAFOR MURENE side 5

KVINNEBEVEGELSEN:
Splitteelse eller mangfold? s. 18
FAIRPORT CONVENTION s. 14
ART ENSEMBLE s. 15

GA's MOTORSIDER s. 12/13
TOR ÅGE BRINGSVÆRD s. 11
TEGNERIE s. 10
BIBELN I NYTT LYS s. 21

Et nytt årstall på kalenderen.... Og hvor er vi?

I løpet av 1976 har Gateavisa marsjert taktløst mot målet. Og vi har gått fram i hvert fall på de områdene som kan måles i tall:

Nettopplaget er økt fra ca. 4100 til 5300. Tallet på abonnenter er økt

fra 600 til 1100. Redaksjonen er blitt større og omfatter nå ca. 10 personer. Vi har begynt å selge bladet i Narvesen med bra resultat (noe enkelte vil hevde slett ikke er noe fremskritt)...

Andre enn oss får vurdere om innholdet i bladet er blitt bedre. Men en gjennomlesning av årgangen 76 vil vise at den antiautoritære bevegelsen som Gateavisa er en del av, har utviklet seg. Riktignok er både "Føderasjonen av anarkister/triethlige sosialister" og utbrytergruppa RAF gått i oppløsning i løpet av året. Men både i teori, po-

litisk praksis og kulturaktiviteter har vår mangfoldige og tildels spontane "rørsle" utviklet seg. Folk leser sosialistisk teori uten å bli troende partibygger. Tidsskriftet "Ekstremisten" har betydd et sprang framover på den teoretiske slagmark. Vi har sett en serie med bolig og bymiljøaksjoner med dramatiske høydepunkter som Læregutthjemmet og Hammersborg skole i Oslo.

Flere alternativforlag har avansert fra diktheft til bøker, - nye tidsskrifter (Trollskrift, Tidevann) er startet. Teatergruppen Perleporten kan

være et tegn på at vi holder på å få flere frie teatergrupper også i Norge.

Den ukommersielle musikkbevegelsen har ennå ikke kommet særlig langt her i landet. MAI har utviklet seg til et forum for stalinisme/nasjonalistisk kommersialisme, med AKP ved tomene. Til gjengjeld har vi fått Compendium Records, som kan åpne slusene for musikalske utskjelser.

Alt dette og mye mer vil vi i Gateavisa følge opp i 1977. Men - målet vårt er også å innpode folk til SELV å bryte med passivitet & tungsinn.

HAMMERSBORG:

Her sitter vi, lenka sammen i biblioteket på gamle Hammersborg skole i Akersgata 73 i Oslo. Utenfor er det tjukt av purk, — og vi hører at de holder på å bryte opp døra — det banker og knuser noe helt jævlig. Det er ganske nervepirrende å sitte slik. Vi merker godt at alle er ansente — vi er helt stille. Nå er purken gjennom den første døra og holder på å kaste ut alle barrikadene våre. Vi hører at det singler og knaker etter hvert som de blir ødelagt.

—Lyden blir sterkere, de er snart inne hos oss..... Det står de i døra. HUSE først. Det går kaldt nedover ryggen på meg. Vi venter.....

Hammersborg skole er revet. Den hadde stått siden 1869. Nå skal den kristne ånd v/ Frelsesarmeen sveve over tomte i en ny betongkloss.

Hvordan kan sånt skje? — Frelsesarmeen har penger (les: makt), de har selv uttalt at det lå store kapitalinteresser bak rivingen, at det er nedlagt flere millioner bare i planleggingen av bygget..... Hva kan en skole og en fritidsklubb stille opp mot DET?

Ingenting. Så lenge kapitalen i den hellige ånds navn hersker, kan verken demonstranter, aviser eller unger gjøre noe.

1967: Makeskifte mellom kommunen og frelsesarmeen vedtas første gang Samtidig begynner Forsøksym i Oslo (FGO) å røre på seg. De trener saken og den går først endelig gjennom i -73. Etter ytterligere husvernaksjoner og underskriftskampanjer og papirmøllevirksomhet fra FGO og den høsten -75 nystarta strøksforeningen, klarer de å utsette den endelige avgjørelsen til 29.april -76. Da blir riving vedtatt av bystyret med 74 mot 11 stemmer. Bystyret fastslår også at FGO og fritidsklubben skal ha nye lokaler for riving skjer.

FGO får noe de sjøl betegner som tre rom og kjøkken i forhold til det de hadde fra før (600 kvm på Tøyen-

hagen skole mot 1200 kvm på Hammersborg). Fritidsklubben bor i skrive øyeblikk på en parkeringsplass... De skal riktignok få noen Moelvenbrakker på denne parkeringsplassen. Kommunens folk mener muligens at DET er et tilfredsstillende alternativ for klubben.....

Enden på visa fra FGOs side ble at de bestemte seg for å okkupere sin egen skole som et siste forsøk på å bli hørt — etter at alle sakene var flyttet til tre-rom-og-kjøkkenet på Tøyenhagen.

Torsdag 11. november okkuperte altså FGOere og sympere fra forskjellige kanter, skolen. De delte seg inn i grupper med forskjellige oppgaver som vakthold, fyring av ovner, matlaging, rydding etc. Undervisningen foregikk som normalt hele tida, — og den ungerte bra.

Helt til mandag kveld.

Da kom nemlig Spakmo m/ gravemaskin og forsøkte å kjøre ned både folk og hus. Etter en del fram og tilbake fikk han beskjed fra politiet! om å fjerne gravemaskinen og parkere den på den andre sida av gata.

Vel. Vognføreren gjør seg klar til å fjerne vogna da det store skjer: fra et

steikestøttemøte kommer det dundrende ca. 350 tildels velkjente ml-ere, 4 og 4 i bredden, — stiller seg opp og roper slagord til maskinen, som ganske riktig flytter på seg! M-l-erne blir lykkelige, de har vunnet en stor seier!! Etterpå kommer de inn i huset for å sympati-okkupere, så fra denne kvelden er det plutselig 150 istedenfor 70 mennesker der inne. Det er ca. 50 FGOere, 10-15 mennesker fra Schöningsgate-okkupasjonen, ca. 40 arkitektstudenter, noen folk fra beboerforeninger og andre sympere (de fleste fra streikestøttemøtet....).

Ikke rart det blir bråk når så mange mennesker av så forskjellige politisk tilhørighet skal være enige i en fart. Samme kveld på a-møtet delte forsamlingen seg inn i to klare fløyer, en anti-autoritær og en me-eget autoritær i velkjent sentralistisk stil...Det blir stemt gjennom med knapt flertall at det skal være en "ledelse", og så den i god gammel stil og med de samme folka i spissen....

Tirsdag morgen er det også a-møte, alle tror at purken kommer hvert øyeblikk. Vi kommer ikke fram til noe konstruktivt, vedtar bare at ledelsen skal fortsette å lede. — Å avtale hva vi skal gjøre når purken kommer, hvor vi skal være osv. driter vi i. Vi er frelst fordi vi har ledelsen vår....

Det vi kom fram til etter fire dagers kontinuerlig møtevirksomhet var følgende:

- 1- Rusfri husokkupasjon
- 2- når purken kommer skal vi sitte i biblioteket og lenke oss til hverandre
- 3- vi skal la oss bære ut såfremt purken ikke bruker tåregass, koller, bikkjer el. inne i huset
- 4- vi skal ikke gå frivillig når purken ber oss om det første gang
- 5- ungene skal få komme inn i huset og være der så mye de vil

Etter den (fra avisene) velkjente scenen hvor Spakmo juler opp en okkupant og trekker i underbuksene, kommer snuten for å spre folkemengden som står foran ungdomsklubbven og prøver å hindre at flyttefolka drar av gårde med tingene deres. Små unger blir rent ned av hester og flere voksne blir arrestert. Enden på det hele var fritt leide for flyttefolka.

Så tar e-verket elektrisiteten. Flere forferdelige a-møter. Ovnsgruppa og matgruppa ser ut til å være de eneste arbeidsgruppene som fungerer sånn noenlunde. Arkitektstudentene kommer med et ekkelt ultimatum: Folka fra Schöningsgate-okkupasjonen skal ut av huset — eller isoleres og miste stemme- og talerett på a-møtene. Det ender med at de får det som de vil. Schöningsgategruppa blir isolert.

Enda en ny dag: Spakmo kommer for å forhandle. A-møtevedtak: Ingen forhandlinger. Gassverkfolka kommer for å skru av gassen, men nekter å gjøre det så lenge det er folk i huset, på grunn av eksplosjonsfaren. (Purken gjorde det allikevel, de, mens alle var i huset!!) Flere a-møter. M-l-erne /arkitektstudentene fortsetter å bråke om Schöningsgate-folka. "Det er for store motsetninger mellom oss, så dere må ut av huset!" "Motsetningen" består i at folka fra Schöningsgate skal ha sendt unger inn i arkitektstudentenes rom for å stjele mat og ulltepper! Da påstanden viste seg å savne enhver realitet, skiftet anklagene: "Dere røyker hasj!" Enorm oppstand. Vondt blod — men foreløpig ingen direkte blodutgytelser... Det ender med at alle får bli i huset.

(Det har nemlig vært flere brudd på a-møtevedtakene før, fra den andre "fløyen". De har ikke sluppet ungene inn i huset når de har stått vakt. "No-

en" rev ned barrikadene "for å ha rettet fri" — og ingen av disse hendelsene medførte utkastelse av de som brøt vedtakene, det var ikke på tale å ta det opp engang.)

Etter dette trekker AKP-fans seg inn til A-studentene for å fraksjonere. De blir enige om at de ikke kan forlate det synkende skipet (de ville egentlig trekke seg ut fordi det ble for jævlig at de ikke fikk sakene sine gjennom). Det ville jo bety slutten på hele okkupasjonen, fordi "vi andre" klarer ikke noe sjøl så ustrukturerte som vi er....

På a-møtet fredag får vi vite at purken kommer, og vi går for å sette oss på biblioteket. På veien dit STIKKER 40-50 FOLK UT GJENNOM VINDUET!!! og da vi sitter lenka sammen er vi plutselig bare ca. 60. Når purken står i døra og gir oss fem minutter på å gå, reiser et ml-kader seg opp og oppfordrer folk til å følge politiets ordre. Han får med seg resten av slenget sitt (det er bare 10-15 av dem igjen inne i huset etter at så mange forsvant gjennom vinduet), mens vi andre blir sittende igjen, ganske lamslatte. Så blir vi lempa ut, de

Vi har fått vite hvorfor Spakmo var så enormt aktiv. Ubeleirede rykter sier at han hadde vedtatt 5000 kr., med en konkur-rent om at han skulle klare å rive huset uten politiets hjelp. (En av Spakmos konkurrenter kom nemlig til okkupantene og ga dem en sjekk på 500kr., som takk for god innsats. Dette kan kanskje virke litt mer beleirende på ryktet..... Spakmo var således helt ansvarlig for det han gjorde, selv om han kunne virke temmelig spiss. Vi takker for god fri-tim-satt.

som gjør motstand blir tatt temmelig hardt på, mens de andre går frivillig når de blir halt løs fra lenkene og går sjøl.

Det tar politiet ca. en halv time å rense hele huset for folk. Utenfor raser kampen til 2-3-tida om natta. Purken viser seg fra sin mest brutale side — 140 — 150 folk blir arrestert, andre jagd gatelangs.

En gang utpå natta har vi oppsummeringsmøte på arkitektthøyskolen. Ingen gidder å krangle med ml-erne, men det ender med at de som gikk (inklusive de som stakk halen mellom beina og hoppa ut vinduet) sto for "kamp og enhetslinja" mens vi som satt igjen var "martyrer" og sto for ei "falsk kamplinje"....

Etter hvert blir det flere oppsummeringsmøter og veggvisdebatter, de fleste svært lite konstruktive. Det siste som skjer er et "folke-møte" hvor "sannheten om Hammersborg" skal fram, med store ord om at vi må stå mer "samla bak krava" neste gang. Og her slutter selve historien om Hammersborg — men det er flere ting vi vil sette pekefingeren på — så det er bare å rette blikket på neste side.

Det hjalp bare så lite å rope: Riving er hærverk!!; når den hellige ånd regjerer.....

Høerverk i Jesu navn

Hva gjorde kommunen?

Kommunen har taklet saken om Hammersborg på en tvers igjennom luguber måte. Fra de begynte med saken i 69 har de konsekvent neglisjert den motstanden som vokste hele tida. Det eneste de måtte ta hensyn til var FGOs kjepper i hjulet som førte til at saken ble trukket ut.

Teknokratiet/byråkratiet i kommunen inngår et makeskifte med frelsesarmeen — planer blir utarbeidet, flere millioner blir lagt ned i saken.

Når saken så kommer til bystyret, KAN den simpelthen ikke unngå å bli godkjent!

Da saken var oppe våren 76, var alle talerne unntatt de fra kristelig folkeparti og noen fra høyre, IMOT rivingen. Men da var det allerede nedlagt så mye tid, arbeid og ikke minst KAPITAL at man ikke kunne gjøre noe med det.

Postverket, som skal ha over halvparten av kontorene i den sju etasjers murkolossen, har dekket seg bak frelsesarmeen hele tida.... ingen ville jo finne på å nekte frelsesarmeen de lokalene de trengte! Dessuten har frelsesarmeen vist seg fra en litt annen side enn den vi er vant til. Det var rene kapitalhensyn som gjorde at de nektet å godta andre forslag til makeskifte.

At denne rivinga bare er et ledd i raseringa av sentrum hersker det helle heller ingen tvil om. Tempelet (frelsesarmeens tidligere kontor) har til nå vært den eneste hindringen for en utvidelse av Pilestredet, etter at all den andre bebyggelsen enten er brent ned eller revet (jamfør Læregutthjemmet....)

Hammersborg er et lite ledd i den store bysoneplanen og gatebruksplanen, som på lengre sikt projeksjoner ut gammel bebyggelse i sentrum, enten for riving eller til andre formål som er mer "nyttige".

Sentrum skal skapes om til en stor hensiktsmessig, økonomisk, bydel som gir bedre plass til trafikk, med bedre utnyttelsesgrad osv.osv.

Og våre folkevalgte vil også i framtida være tvunget til å handle mot folkeviljen. Det er jo ikke i deres stemmer eller hender den virkelige makten ligger.

...Og politiet?

...De viste seg fra sin verste side nå, som en gammel dame sa i forbifarten: "Jeg skal ikke si hvilken tid dette minner om, når en ser alle disse i uniformer med lange ridestøvler, militærutstyr og med schäferer som går omkring...."

Ifølge Huse/borgerpressa har det ikke vært satt inn så store politistyrker siden krigen! Selve utkastelsen fore-

Wir haben ja andere Methoden, Ordnung muss sein!

Pol. fullmektig Huse, som ledet aksjonen, gikk til tider mer brutalt enn nødvendig, men purken brukte ikke våpen inne i huset.

Da Huse ga oss beskjed om å gå spurte han: "Vil dere ha pressen inn i huset?"

Dette svarte vi selvfølgelig ja til, og flere ropte: Pressa er her allerede? Dette må Huse ha hørt, men han spurte videre: Vil dere gå frivillig? Nei, ropte alle (unntatt ml-erne som forsvant i armlengdes avstand ut døra)...—Vel, da vil jeg ikke slippe inn pressen, sa Huse.

Dette fikk pressefotografen som sto bak os. føle temmelig brutalt. Etter å ha knipsa ganske mange bilder, kom to av kjeledresspukene og rasket ham over ende, rev av ham kameraet og slengte det i gulvet. Så ble han arrestert. Kameraet forsvant, og da vi senere fikk utlevert sakene våre, var det fremdeles borte. Først da journalistlaget tok opp saken kom det til rette igjen. Ifølge politiet "ble det funnet på

En av hundene som var under full kontroll. (Bildet er knipset 5. sek. før bikkja satt i leggen på fotografen).

gata og avlevert på hittegodsens".... Filmen var selvfølgelig ikke i kameraet lenger, noe som var meget beilelig for purken. Den inneholdt nemlig en del bilder fra utkastelsen som politiet ville ha satt svært liten pris på hvis de var blitt offentliggjort....

Under sammenstøtene i løpet av uka var det ei jente som brakk armen, — godt hjulpet av pinken, — Hundene ble satt inn, og de fikk bitt ialt 13 mennesker, enkelte fikk flere bitt. En av hestepurkene gikk totalt berserk, og slo løs på folk med piskene, uten "grunn". (Ifølge Huse var han nødt til å slå fordi en av demonstrantene angrep hesten....)

Skal vi også ta med noen av Huses usakligheter og løgner i avisene?

At vi kunne få igjen sakene våre på politistasjonen, — noe vi ikke fikk før etter adskillig fram og tilbake.

— De som i følge Huse ikke var der....

At fotografen, som hadd en avtale med Huse (m/vitner) om at han skulle få hente kameraet sitt før sakene ble brakt ut til oss andre, — ikke fikk det.

At terrorpolitiet ikke var der (se bildet...)

At hundene ikke bet noen fordi de ikke kunne bekrefte det på legevakta. (Ved oppringing til Legevakta får man nemlig beskjed om at de har taushetsplikt og ikke kan verken be- eller avkreffe noe.)

Dette er den største demonstrasjonen på politimakt og på hvordan det borgerlige maktapparatet kan brukes mot folk, som har vært siden krigen. Hvem politiet tjener er det ingen tvil om.... Og at samtlige saker som kommer opp mot politiet etter dette, blir henlagt, kan vi jo gjette oss til...

—Takk til FGOere, forlattede fotografer, ML-ere og andre for hjelp til å lage denne reportasjen.
Martine.

AKPs aksjonspolitikk: dans til Stalin orgel?

Det er ingen vits i å skrive side opp og side ned om "fy faen så dumme ml-erne er". Isteden kan vi forsøke å lage en vurdering av hva de gjør og hvorfor de gjør det.

På a-møtet mandag — den første dagen ml-erne hadde sluttet seg til okkupasjonen — delte okkupantene seg straks inn i to fløyer. På den ene siden var det representert forskjellige venstreorganisasjoner og uavhengige. På den andre siden, ren AKP-dominert politisk oppfatning, altså demokratisk sentralisme med utvida fullmakt til ledelsen osv.

Dette førte til en splittelse mellom den antiautoritære fløyen og AKP-fløyen.

Det politiske innholdet i AKPs "linje" under okkupasjonen var dårlig fordi: En linje som gir seg utslag i rein legalisme er ikke gjennomførbar under en okkupasjon, en okkupasjon ER en ulovlig aksjon, og man må ta konsekvensen av det, og ikke forsøke å gjøre det til noe halv-lovlig. Man kan ikke okkupere et hus hvis man er så redd for å bli registrert at det ødelegger selve okkupasjonen.

Vi kan nevne flere eksempler på AKPs legalistiske linje. I fagforeningene f.eks. sier sosialdemokratiet at en streik er ulovlig. AKP kjører så ut i sin propaganda at samme streiken er lovlig! — og de vil bruke det borgerlige maktapparatet for å manifestere dette. Konsekvensen blir at AKPs linje ikke vil fremme de illegale tendensene i arbeiderklassen (er det noen som innbiller seg at en sosialistisk revolusjon kan komme gjennom legale organisasjoner/fagforeninger?—hvis ikke, er det viktig å støtte opp om illegale tendenser som ulovlige streiker, aksjoner, etc.) Allerede i Strasbourger-tesene om streikekamp fra 20-åra blir nødvendigheten av ulovlige streiker påpekt....

AKPs linje fører til en sosialistisk kvasipraksis og et frieri til det borgerlige rettsapparatet. Men hvorfor er AKP så legalistisk? Det er vanskelig å finne noen god grunn (bortsett fra redselen for å bli registrert) i og med at de skal være arbeiderklassens fortropp eller avantgarde under en eventuell revolusjon kan grunnen være at "lederne" skal ha sjansen til å gå fr, fordi de er (i egne øyne) det viktigste i en revolusjonær sammenheng.... I en slik aksjon fører en slik linje til at makten blir kanalisert BORT fra de aksjonerende/streikende, som igjen fører til passivisering av de som er med på aksjonen. Dette skaper muligheten for

Fortsettes side 10

SKRÆK OG AVSKY PÅ KROM-SEMINAR

I høst arrangerte KROM sin årlige "Spåtind-konferanse" for å belyse viktige spørsmål i politietats utvikling.

Like årvisst som konferansen er, blir den referert i pressen — for det utrolige har skjedd, at forfatningsfienden KROM er blitt tatt alvorlig, og når de utlyser til konferanse med politi-autoriteter opp mot sin egen

ekspertise, da følger de avisene med som ellers foretrekker å fortie KROMs virksomhet.

I år stilte Gateavisa nysgjerrig opp på konferansen. Siden avisene allerede (i november) har tatt seg av den objektive og saklige dekningen, lar vi vår medarbeider slippe til med sin subjektive, amoralske og usaklige politihets.

Det hele startet i konferansesalen, før møtet begynte, og da jeg så meg omkring.

—Gudbedre. Hvem er disse menneskene? Her kommer en alminnelig representant for undergrunnspressen og blir stilt ansikt til ansikt med de mest groteske uhyrer fra de indre departementale mørkekamre, med uhyggelige grå dress fra fengselsvesenets fuktige dyp, og med et vell av jurister.....

Salen svulmer av pulitifolk, kriminaljournalister, jurister og overløpere. Har jeg kommet til feil hotell?

Og der er disse KROM-folka, og gud vet om de ikke er kristne eller m-l-ere alle sammen. Milde Josef....

Paranoia.

Så møtte mine øyne et fortvilet, redd og rødsprengt blikk. Rikspolis-sjefens. Og noe falt til ro der inne. Guds rike er å ligne med en stevning av ville dyr, hvor alle er beredt til å ete hverandre opp, men lar det være, av frykt for å bli oppspist selv... det hele bærer seg oppe på den gjensidige frykten.....

Dette er alvor!

Og jeg pakket lesestoffet — Crumb-tegneseriene og High Times — ned i veska igjen og satte meg til rette.

—Hvem er disse menneskene? hvisket Mikael Grundt Spang, VGs stjernegris og Norges politivenn nr. 1.

—Mener du KROM-folka? Sant å si vet jeg ikke så mye om dem, men jeg TROR at det stort sett er høyt skolerte, velutrustede og tidligere straffede personer som arbeider aktivt for å ta rotta på det som er bygd opp av retts-sikkerhet her til lands, sa jeg.

Han så mistenksomt på meg.

—Er du ikke medlem i KROM?

—Ikke mer enn du, svarte jeg blidt.

Vi nikket fortrolig til hverandre.

o

Møtet ble ansett for å være interessant. Hundre mennesker hadde verdsatt weekenden til fem hundre kroner hver og reist på turisthotell med KROM.

Tema: NORSK POLITI. Straffe-politikken, politivold og hele strukturen i politiets utvikling.

Arrangør: Norsk forening for kriminalreform (KROM).

Gateavisas utsendte i arbeid...

Deltakere: Hele KROMs koppel av tall-eksperter og jurister som har gjennomskuet urettsapparatet og funnet fram til sannhetene som skjuler seg et sted mellom alle offentlighetens tallkolonner — om fengselsvesen og politi. Og som roper høyt om det de har funnet ut, i et nitid forsøk på å trenge gjennom med en annen informasjon enn den pene uvirkeligheten som fengsels- og politi-uesen selv — med pressens hjelp — forfekter.

Innbudte: Representanter for ulvene — Justisdepartementet, politiet og fengselsvesenet, som kommer for å legge fram SINE tall, og som slett ikke liker å befinne seg her i mindretall blant frekke oppviglere. Men de kommer igjen, år etter år, og i år for syvende gang. De er i forsvarsposisjon.

Engasjerte tilskuere: Pressens representanter, uten hvis nærvær hele denne konfrontasjonen er forgjeves, og som møter med blandede følelser, for riktignok får de alle autoritetene samlet på ett brett, men så har de også den store forfatningsfienden KROM som vert.

Det er duket til storslag.

o

POLITIVOLD?

Er ikke siste ord i den saken sagt da?

En Bergens-professor ved navn Tønnesen har jo nylig gjort en undersøkelse om problemet politivold. Og undersøkelsen slår fast at det ikke er noe problem i det hele tatt, ettersom 91% av de sakene som har vært oppe de siste 5 årene, har endt med henleggelse eller frifinnelse av politimannen. Tønnesen står selv politiet nær, og han konkluderer altså med at politivold IKKE er noe problem. Men dersom det HADDE VÆRT et problem, har han 13 forslag til løsninger. Et av dem går ut på å styrke politietaten. Et annet går ut på å styrke politietaten.

Denne undersøkelsen ble referert i pressen og alle var fornøyd.

Trodde man.

Så kommer politigruppa i KROM og forteller at de er faen ikke fornøyd med at påtalemyndigheten tiltaler påtalemyndigheten — at påtalemyndigheten etterforsker påtalemyndighetens tiltale, og at påtalemyndigheten — dersom saken noensinne kommer så langt

— frifinner påtalemyndigheten!

Det er nå den ene siden av saken. Dette kan hvem som helst mene, på eget ansvar. Men så kommer de dertil med rene tall som forteller at politivold ikke bare er en realitet, men bokstavelig talt blodig alvor for svært mange av dem som har hatt med politiet å gjøre!

Nå har disse undergraverne av retts-sikkerheten — rett skal være rett — sammenkalt noen politiautoriteter som kan kaste sitt forklarende lys over et samvær brygget over temaet politivold. Altså: Møtet er satt.

o

Tallene står på tavla. Byråsjef Olstad i Justisdepartementet har skrevet dem opp. Politiet har frifunnet politiet for politivold.

Hvem kan motsi dem?

I hele landet er det anmeldt 158 tilfelle av politivold på fem år, og bare 5 av dem har resultert i straffereaksjoner.

Er det ikke klar tale?

Så tar KROM-folka seg tid til å referere tilfelle etter tilfelle med politivold som aldri er blitt anmeldt. Og tilfelle etter tilfelle med politivold som er BLITT anmeldt, men avvist av følgende grunner:

- "politimannen kan ikke stilles strafferettslig ansvarlig, selv om det er klart at han har gjort dette" (bruket ribbein)
- "politimannen har vært offer for misforstått tjenesteiver" (to tenner slått ut)
- "kan ikke tro at politimannen kunne oppføre seg slik" (sprukket nyre)
- "henlagt på grunn av bevisets stilling" (merker etter kolleslag over hele kroppen)

Lista er lang. Politiets og departementets folk gjesper.

"Publikum aviser enhver form for autoritet, og har således ikke den samme respekt for politiet som før."

(Fra dommerens tale i en rettsak mot to politifolk som hadde sparket løs på en gutt etter at de hadde satt hånd- og fotjern på ham, og med 22 vitner fra Utenriksdepartementets gode utsiktsvinduer. Politifolkene ble frifunnet.)

KROM's konklusjon:

Å anmelde politiet for vold har bare ett resultat: Det kommer ett tall mer i statistikken over henlagte politivold-saker.

I stedet oppfordrer KROM folk som har merket politiet på kroppen, til

å gå til dem med opplysningene. KROM driver for tiden et kartleggingsarbeid over politivold, og har allerede etter et halvt år fått en hårreisende liste over tilfelle av politivold. Lista blir foreløpig avvist blankt av autoritetene som "uvitenskapelig".

o

Hele debatten foregår i full harmoni. KROM-folka angriper, underbygger, dokumenterer, spør forsiktig om ikke tilliten til politiet blir svekket etter hvert..... og voldsapparatets representanter avviser, benekter, står på sitt, viser til autoritetenes troverdighet... (Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at dette er omtrent det motsatte av det som sto i Aftenpostens referat dagen etter, der det sto at KROM-folka påstod, hevdet, mente — mens politiet påpekte, fremla og dokumenterte!!)

Etter å ha pustet ut med hotell-lunsj setter de hundre seg ned igjen til neste storslag:

NORSK POLITI I 70-ÅRENE

Bakgrunnen for denne debatten er følgende:

Ungdomsopprøret i 60-årene og de økende motsetningene mellom interessegruppene i samfunnet har skapt den samme generelle innstillingen hos samfunnsstøttene her til lands som andre steder: VI TRENGER ET STYRKET POLITI!

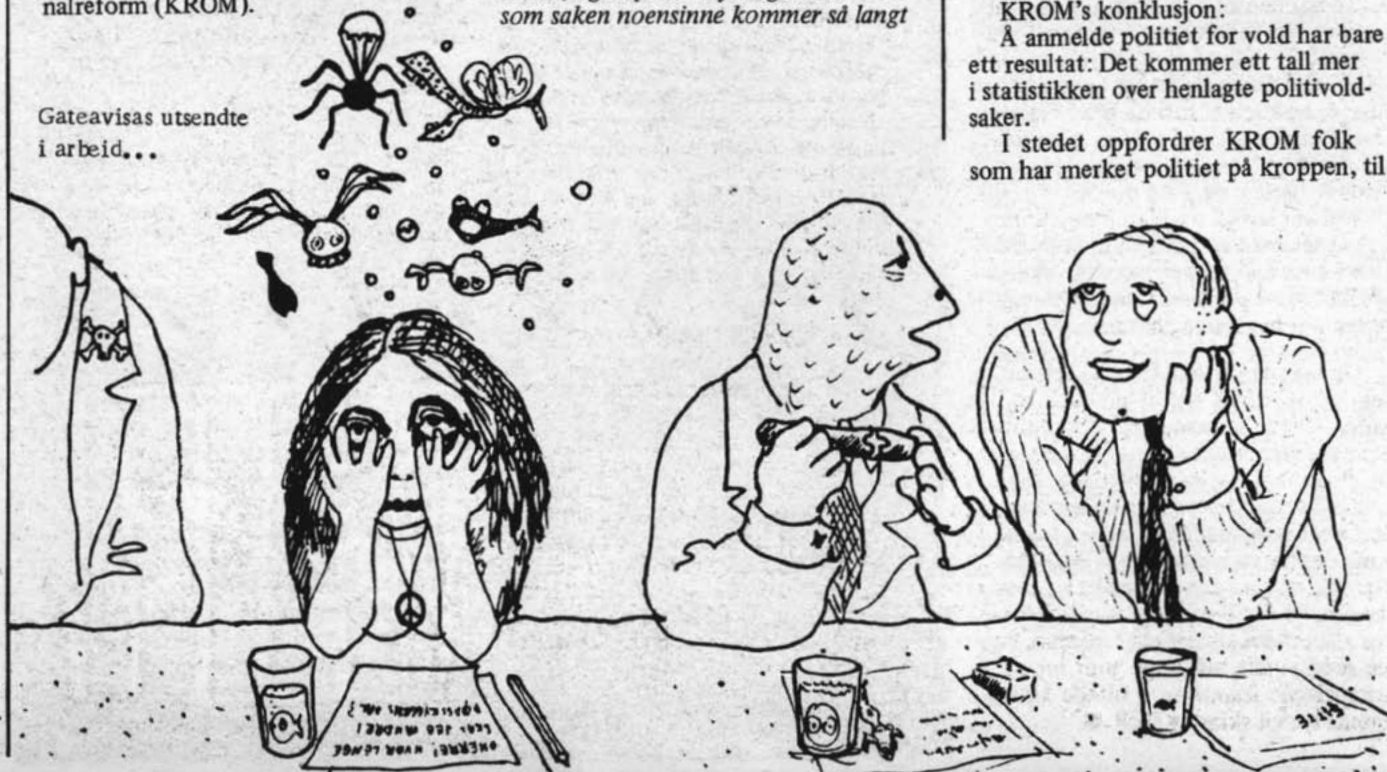
Selv om utviklingen i de land våre myndigheter ser opp til, har vist at styrket politi tvertimot betyr større utrygghet, øket "kriminalitet", og mer uro, — klarer myndighetene med presens hjelp å fortie dette.

Og det som har skjedd de siste årene når det gjelder økt politibemanning, materiell opprustning, militarisering, terrorpoliti (med Lillehammer-saken som god unnskyldning for å opprette det!) — viser at lille Norge er i ferd med å få noe av det samme voldsomme og voldelige politiapparatet som våre storebrødre Sverige og USA har lyktes i å skape.

Første taler — sosiolog Håkon Lorentzen:

—For noen år siden dukket det såkalte Aulie-utvalget opp med forslag om å opprette et politidirektorat med sentralisert ledelse. Dette skulle sikre en styrking og koordinering av politiet som skulle gjøre landet mer rustet til å ta seg av kriminalitetens farer. — Innstillingen oste av sterkt konservative betraktningmåter. Det var sågar for ille for arbeiderpartiregjeringen som kom i 1973, og innstillingen ble lagt til side.

MEN: Saken var kommet i sig, som man sier. Det som skjedde var at re-

Dokumentasjon & illustrasjon:
Syphilia Morgenstjerne

gjerungen gikk inn for det samme, men i en langsom og trinnvis utvikling, og i litt andre former, slik at det ble mye vanskeligere å påvise utviklingen for KROM og andre som sloss mot politidirektoratet! I dag har vi et departementalt politidirektorat i blomstrende utbygging, og rikspolisjefen heter Hermann Berger og er ekspedisjonssjef i Justisdepartementet!

Det som opprinnelig var politiske sprenghadninger: spørsmålet om styrking og sentralisering av politiet – det har i dag føyd seg vakkert inn i "administrative" saker i en langsom og kamouflert utvikling....

Forholdet mellom politiet og publikum – altså oss – strammes til. Politiet er blitt et sentralisert og konsentrert maktapparat... det opprettes politidistrikter, det blir mulig å flytte troppene over distriktsgrensene, det forutsettes mer bruk av politiet i arbeidskonflikter, i lovlige eller ulovlige demonstrasjoner, i menneske-ansamlinger i det hele tatt.... og politistaben øker, trolig mye mer enn tallene sier, bl.a. fordi det hele tida foregår en forflytting av politifolk ut fra kontorene og i aktiv tjeneste. Økningen i materiell – transportutstyr og våpen – til politiet er større enn noensinne....

Og så videre. Han sa mer, Lorentzen – og politi- og departementsfolka gjespet ikke lenger. De stirret i døblekt alvor opp på talerstolen.

Personalsjefen i Oslo politikammer var den som først sprang opp på den da Lorentzen endelig var blitt ferdig.

–Våpen? Hvem har sagt at politiet har våpen? Før hadde vi maskingevær! Har vi maskingevær nå? NEI! Før hadde vi maskinpistoler, geværer, revolvere, mitraljøser. I DAG HAR VI INGENTING! Ingen busser. Ingen helikoptere!

Folk står i kø og ber om hjelp fra politiet! Og vi har ingen å sende dem til unnsctning! FOLK MISTER TROEN PÅ OSS!

Og Gammelgård fortsatte:–Det bildet dere tegner av politiet er oss helt fremmed. Vi lærer politifolkene å beskytte seg selv. Det trenger de, i en tid da nye lover hele tiden blir kastet i hodet på dem og de bare får beskjed om å håndheve dem alle sammen. Politifolk skal ikke være slaktoffer.... Nedover på benkeradene nikket Aftenposten, VG, formannen i politiforbundet, ekspedisjonssjefen og fengselsdirektøren takknemlig.

De kjempende hadde tatt seg en pause med røyk og cola, og jeg ruslet omkring i korridorene da mitt blikk falt på politifolka som hadde satt seg ned rundt et bord i fortrolig samtale. Åtte politioyne rundt et bord.... det var fristende. Gateavisa satte seg ned.

–Øhem.... frisk debatt, dette?

Olme blikk. Så sa en av dem:

–For en forsamling! Snakk om manglende tillit!

–Tre minutter! ropte en annen.

–Jeg fikk TRE MINUTTERS taletid! Og så du hvor lenge alle disse KROM-folka holdt på!

–Og når det gjelder de tallene fra

1965 som ble referert, sa ekspedisjonssjefen, –så....

–Apropos tall, sa jeg. –Hva vil politiet PRIORITERE framover?

(Stolt over spørsmålet. Fett intervju, tenkte jeg og lente meg tilbake.)

–Prioriterer? VÅR EGEN EKSI-STENS! ropte politi-personalsjefen, og ansiktet hans fikk en faretruende frisk farge. –Vi vil ha rett til å LEVE! Alle de tallene de trekker fram om økning i utstyr og bemanning, det er ren INFLASJON alt sammen! Og det er det ingen som skjønner her! Alle er imot oss her!!

–Så, sa jeg. –Det er da ikke SÅ ille. Husk at dere nå for en gangs skyld ikke har makta. Og det har dere godt av....

–For en gangs skyld! ropte personalsjefen. –For en gangs skyld! Hørte dere det!

Ekspedisjonssjefen nikket. –Du tar nok feil, sa han langsomt.

–Eh... vel vel. Hva med PRIORITERINGEN?

–Vi prioriterer: Nytt utstyr, så vi kan holde det nivået vi må ha for å gjøre jobben vår. Utstyret forfaller! Vi får aldri det vi trenger! Vi er ikke ute etter makt! Vi vil bare gjøre job....

Men da kom møtelederen og sa at nå skulle vi begynne igjen.

Diskusjon. Paneldebatt.

Foran folket var autoritetene samlet, i lett blanding fra KROM og voldsapparatet.

Mer snakk om sentraliseringen av politiet. De samme punktene opp igjen. Mer dokumentering. Tall og skjemaer på tavla.

Så kom et annet hovedpunkt som vekket interessen. Det var snakk om opprettelsen av lokalpoliti eller "bydelsspoliti" (for dem som har bydel) – et punkt som skal prioriteres framover.

Lokalpoliti skal gå i gatene og rekke hånden til publikum når sentralpoliti blir for stort og fjernt og folkefiendtlig.

KROM-folka pekte på faren med denne politiets "silkehanske" som skulle danne den pene siden av politiet i forhold til "jernhånden" av det opprustede og sentraliserte politi.

Det var snakk om å føre publikum bak lyset med et lokalpoliti som allikevel bare kan fungere som et vakkert ansikt for en politiet som i virkeligheten blir hardere og hardere.

Og her må jeg skuffe dere, folkens. Jeg er overbevist om at politiets representanter forsvarte seg glimrende. Men det står ikke et eneste ord om det på blokka mi, og jeg husker ingenting. I en tåke skimter jeg at politifolka snakket i snakkebobler, og ut av dem kom det en masse ord som jeg ikke skjønnte, og som det er umulig å rekonstruere. Så for å vite hva myndighetene har å si om lokalpolitets funksjon, er jeg redd vi alle må følge godt med i avisspaltene framover. I tilfelle klarhetens lys vil skimtes DER. ■

INNAFOR MURENE...

INNAFOR MURENE er vår nye faste spalte for fengselsstoff.

Vi oppfordrer folk som sitter inne med informasjon, eller har meninger om det som skjer innafor murene, til å sende inn brev, artikler, tips, tegninger o.l.

Vi minner om at fanger får gratis abonnement på Gateavisa. Send inn navn, adresse, og opplysninger om hvor lenge du blir sittende som statspensjonert...

Stemningsrapport fra en varetekts-celle

..... Middelalderske reaksjoner på nåtidens mennesker er dømt til å mislykkes. I alle fall blir det mange mislykka MENNESKER av et opphold innafor murene. Enda mer mislykka føler en seg vel også når en ser hvor vanskelig det er å få seg en lovlig inkomst når soninga er over. Det blir så mye lettere å fortsette med "opplegg" eller andre

straffbare ting. Og rasle, klirr, klirr, –slam, så sitter en på nytt i ei ventecelle. Interiøret skifter til kontor a la staten, skifter igjen til ventecelle, deretter ny ventecelle, hvor en venter på å få celle. Klarr, rasle, smekk – dunk, dunk og en er omslutta 4 vegger solid mur som skal være bosted i de kommende uker eller måneder.

Uforstand.... denne behandlinga er til å grine over – gjør det, hvis du kan. Det letter litt av nedturen. Mon tro om snuten er redd for å bli arbeidsløs?

Det er blitt søndag kveld og jeg er rastløs, for i morra går fengslinga ut og spørsmålet er: Går jeg ut (en forunderlig sitrende følelse) eller blir det forlenga varetekt eller kanskje tiltalebeslutning? (Da kommer jeg ikke i retten en gang – kan holdes 4 uker på det.) Spenninga øker så det blir ikke noe nattesøvn på meg, trur jeg. Takk for at jeg fikk slå ihjel litt tid på dere. Stå på!

nls

Fra Ullersmos analer...

Joda, det hender at avisene skriver om fengsler. Nå har Ullersmo landsfengsel vært i avisspaltene igjen, og også denne gangen er det direktørene og underdirektørene som uttaler seg på vegne av fagnene – og med en imponerende omsorg for fangenes vel.

I et intervju i Arbeiderbladet forteller underdirektør Iver Huitfeldt om de nedslående forhold som gjelder stoffbruk og stoffomsetning på Ullersmo. Han beretter om fanger som trygler ledelsen om å bli satt på isolat fordi stoffpresset er blitt så stort... Han forteller at etter at det ble forbudt å gi fangene KLYSTER for å lete fram hasj, står ledelsen hjelpeløs. "Magen og rectum er blitt et fristed." Men han kan også fortelle om nye fremskritt som er gjort ved fengselet til tross for forbudet: En fange ble totalovervåket i flere døgn til 40 gram hasj kom ut med avføring! Og Huitfeldt slår fast at fengselets omsorg for fangenes anal-åpninger skyldes det store press og den økonomiske utbytting som fangene blir offer for av narkotikahaiere...

Arbeiderbladet avrunder underdirektørens hjertesukk med følgende: "Kontrollspørsmålet er blitt det store problemet. Man verken kan eller vil lage anstalten så tett at man avskjærer all kontakt utenfra. Departementet vil nå se på reglene for kroppsvisitasjon, rectum-kontroll og bruk av klyster på innsatte. Det dreier seg om viktige prinsipielle spørsmål og om effektiv kontroll uten at det går ut over rettsikkerhet og den innsattes personlige integritet...."

FANGENES VIRKELIGHET er slik:

Dersom fengselsledelsen har den aller ringeste mistanke til at du har hatt berøring med hasj, er det nok til at de kan underkaste deg den strengeste kontroll. Tidligere var det vanlig å ta fangene til klysterbehandling og rectum-undersøkelser. Det ble forbudt etter at ikke så rent få fanger var "behandlet" på denne måten. Klystermetoden er ikke tillatt lenger. Det har visst noe med fangenes "integritet" å gjøre....

Hva gjør man så? Jo – den siste geniale metoden er følgende:

En fange var på perm, og ledelsen mistenkte ham for smugling. Straks han kom tilbake til fengslet, ble han satt på "blank celle", et nakent rom uten annet inventar enn en potte, og med full overvåking til alle døgnets tider. Der skulle han sitte til han måtte gjøre sitt fornødne.

I NI DAGER satt fangen på cella. Til slutt ble magesmertene for store, og opp fra potta kunne vokterne triumferende fiske opp den forbudte vare.

Selvsagt ble han øyeblikkelig satt på isolat i flere uker, hvor det ble gjort flittig bruk av fengselets ØVRIGE anerkjente torturmetoder.

Var det noen som snakket om fangenes "integritet"?

Selvfølgelig finnes det ikke noe "hjemmel" for en slik behandling. Men den er heller ikke forbudt. Så ledelsen på Ullersmo kan ufortrødent fortsette med sin effektive analfiksering, og fantasifullt utvikle den videre, inntil Justisdepartementet finner på andre og enda mer raffinerte metoder. Velsignet av den opinion som avisene dyktig produserer.

"Magen og rectum er blitt et fristed," sier Huitfeldt. Han vet bedre. Forøvrig står uttalelsen for seg selv som en utmerket illustrasjon til den holdningen fengselsledelsen har til fangene som de vil verne så vel om.

sph

SOL

v. Guri og Marit

— "Det er ingen vits i å lage teater for teaterets egen skyld. Når en sak blir aktuell og debattert i avisene, har folk den i hodet og trenger impulser fra andre sider av saken. Det gjelder å få fram ting i det psykisk riktige øyeblikk." Dette sier Solvognen teatergruppe om seg selv.

Solvognen er en stor teatergruppe som holder til i København, fortrinnsvis i Christiania. De begynte å lage aksjonsteater for ca. 5 år siden. De spilte på gata, fordi de ikke hadde noen lokaler — og etter hvert klarte de å skape mye publisitet rundt stykkene sine.

Stykkene de spiller er sterkt samfunnskritiske. Det kan dreie seg om saker som f.eks. NATO, julefeiring, ekteskap og kvinnepolitikk.

Solvognen er uavhengig av politiske partier. Mange som er med i gruppa er engasjert ulike steder i rein partipolitikk — men som gruppe står de ikke på noen spesiell "plattform". Ettersom gruppa etter hvert har klart å få både kulturpriser og litteraturpriser, og likevel klarer å drive det gode borgerskap fra konseptene med sitt gateteater og sine aksjoner, — syns vi det var på tide at vi ble litt kjent med dem her hjemme, også.

Vi kan begynne med NATOs minister-rådsmøte i Danmark, juni 1973. Utenfor en bygning står Københavns borgermester, K.B. Andersen, flankert av 40 staute soldater i NATOuniform pluss to politimenn. Så trer soldatene av, og marsjerer i militær orden til Christiania, hvor det er opprettet en diger "militærleir" med en masse lotter som utgjør den kvinnelige delen av soldatlivet. Dagen etter er NATO-hæren ute og marsjerer igjen. De kommer i blodig slagsmål med noen demonstranter, — og aldri før er demonstranter blitt slaktet så brutalt ned... til slutt ser det hele ut som et regulært blodbad.

Dagen etter er avisene fulle av bilder med NATO-soldater som slår og sparker folk.

Det skjer flere ting: To dager etter denne hendelsen marsjerer NATO-hæren opp til det danske radiohuset, inn-tar det og proklamerer: "Det er unn-takstilstand! Vi er satt inn for å beskytte dere mot dere selv! Vi vil sparke de røde ut!!" — Også dette etterfulgt av førstesideoppslag i alle aviser.

Det er unødvendig å si at militær-leiren, lottene, soldatene og demon-strantene er Solvognen.

Og at motstanden mot NATO i Danmark aldri har blomstret slik som akkurat da.

Og — at denne typen godt planlagte aksjoner har en mye bedre bevisstgjorende effekt enn lange demonstrasjonstog som folk knapt legger merke til, fordi det er gått inflasjon i dem, de er blitt tannlause.

Vi var i Christiania og besøkte kollektivet deres, — et kollektiv bestående av ca. 20 mennesker og to gjess.

Da vi kom fram dit en søndag tidlig på vinteren var det ikke liv å se bortsett fra de to gjessene som angrep oss hissig mens de laget et helvetes bråk. Etter en rask sprint og noen taktiske hopp klarte en av oss å manøvrere seg forbi denne illsinte barrikaden og fikk kastet seg inn en dør. Der fant vi intervjuobjektet vårt, Nina, en av de få som har vært med i Solvognen helt fra starten. Hun var litt skeptisk til å begynne med, og etter å ha hørt om avlyttede telefoner, spionasje etc. forstår jeg det godt. Men det gikk bedre etter hvert, og det ble en lang prat som varte lenge utover kvelden.

— Vi kan begynne med roten — med menneskene bak denne gruppa: Hva slags mennesker er det som er med i Solvognen?

— Jeg er fristet til å si: Alle. De som er med på aksjonene våre er stort sett vanlige folk, alt fra arbeidsløse/losarbeidere til taxisjåfører, intellektuelle, ingeniører osv. Det er bare et par av oss som jobber med teater på heltid, og da med ganske vanlig teater, ikke av Solvognens type.

Ingen er ansatt i Solvognen på heltid eller deltid. Det er dessuten svært få studenter i gruppa. En av grunnene til at vi er så forskjellige, er at vi samler folk om konkrete saker som er brennbare, og ikke om teori.

— Hva er det Solvognen gjør — og hvorfor?

— Vi bruker massemedia, går inn for å skape og spille ting som kommer i avisene. Vi mener at på denne måten kan vi gjøre mye mer enn ved bare å gå i demonstrasjonstog. Å bruke massemedia er viktig — det når ut til alle, ikke bare de som tilfeldigvis skulle se det vi holder på med akkurat da.

F.eks.: Istedenfor å gå i demonstrasjonstog mot vietnamkrigen, og med det tilfredsstillende din egen trang til å vise hva du mener, er det mye mer virkningsfullt å få et stort oppslag i hver

VAGNENE

avis over hele landet med to krigsinvalider som holder en vietnam-transparent mellom seg. Det får folk til å begynne å tenke — å assosiere.

—Hvordan er dere, — og hvordan organiserer dere aksjonene deres?

—Vanskelig å svare direkte på. Vi kan si at vi er en "kjerne" på 20-30 mennesker, pluss mange flere som ikke har tid til så mye, men som er med i stykkene og kommer med ideer osv.

Aksjonene? — det begynner gjerne med at en eller flere får en ide. De snakker med sine venner om det, flere kommer med ideer og råd. Så utformer de som vil og har tid, et mer konkret forslag — snakker med enda flere, og legger fram forslaget på et møte. Er det enighet om forslaget, blir alt gjennomgått på nytt, folk tar på seg de forskjellige oppgavene og problemløsningene. Alle får sitt ansvar, og arbeider selvstendig med sine ting... skjønt det går jo an å spørre hverandre til råds. Noen få er med på både koordinering/ praktisk teater — fordi de har erfaring og kapasitet.

—Dette blir et slags aktivist-demokrati?

—Tja, det er de som har tid og får mest ansvar — og mest arbeid. Men det er ikke de samme hele tiden, det veksler fra aksjon til aksjon. Dessuten har alle sine ansvarsområder. Selv om vi som sitter med den lengste erfaringen ser at noen gjør noe som vil mislykkes, kan vi ikke gripe inn og si: "dette får du ikke lov til", selv om vi riktignok kan gi råd og forklare hva vi mener. Folk lærer best av å gjøre erfaringene sjøl.

—Når aksjonerer dere?

—Når en sak blir aktuell. Det er ingen vits i å lage teater for teaterets egen skyld. Når en sak kommer opp og det blir debattert om den i avisene, har folk den i hodet, — og kan trenge impulser fra andre sider av saken. Det gjelder å få fram ting i det psykisk riktige øyeblikk.

Det hender også at enkeltpersoner og grupper ber oss om å lage aksjoner, men vi gjør det ikke hvis vi finner det unødvendig.

Vi fortsetter å snakke. Snart har intervjuet skidd over i diskusjon om aksjoner og grunnlaget for dem. Vi utveksler hva som er skjedd i Norge kontra Danmark. Men når vi etter en stund kommer tilbake til der vi var, nemlig midt i "intervjuet", foreslår Nina at hun heller forteller om noen av aksjonene. —For, som hun sier, — alt jeg har sagt må jo illustreres med konkrete eksempler.

Aksjonsteateret under NATOs ministerrådsmøte er ikke det eneste Solvognen har laget i forbindelse med NATO. Da det senere var en diger NATO-øvelse i Danmark var de der igjen.

Med engler som inntok stridsvogner, for å vise at det finnes en annen vei å gå....

Med Døden i skikkelse av en gammel kone m/følge som spaserte tvers gjennom et øvelsesfelt hvor soldatene holdt til....

Og selvfølgelig med ellevill pressedekning, og så dyktig gjort at folk ikke kunne unngå å skjonne sammenhengene.

Like før jula 1974 var det en ny hær ute og marsjerte i Københavns gater. Denne gangen besto hæren av julenisser! Folk fra Solvognen har laga en bok om aksjonene de lagde på den tida. Boka er lagt opp som en barnebok (og kan bestilles fra bokcafeen i Hjelmsgate 3, Oslo 3). Det de har skrevet taler best for seg selv:

«Her, hvorfor kober du ikke noget?» spurte julemanden.
«Jas, jeg har ikke så mange penge, og nu kan jeg ikke bestemme mig for, hvad jeg skal købe. Egentlig har jeg brug for det hele, men jeg har somme tider råd, for jeg er blevet arbejdsløs.»
«Det skal Du ikke ta så tungt», var der en dame der sagde, «for når det er jul, skal alle være glade.»
«Jamen, hvordan kan jeg være glad, når jeg har så mange bekymringer? Hvis jeg ikke snart betaler husleje, blir jeg smidt ud. Og hvor skal jeg så flytte hen med mine børn?»

Men pludselig sprang en klog gammel julemand op på bordet med en avis i hånden og råbte: «Se her!» Og alle julemændene læste:

FABRIKKER LUKKER
Arbejdsløsheden rammer flere og flere

«Vi kan ikke fabrikkerne og begynde at lave nye og gode ting. Så kan de arbejdsløse få arbejde og få råd til at købe julegaver», sagde han.

«Hvad foregår her?» Direktøren var kommet. «Hvad bilder I jer ind, bare at komme herude. Kan I komme ud?»

«Nå nå», sagde en julemand, «kan du tillade dig at smide alle arbejderne ud fra deres arbejdsplads, bare fordi du ikke tjener penge nok?»
«Det skal De overhovedet ikke blande Dem i, herr julemand. Det er udemokratisk, vil jeg bare sige Dem.» Direktøren var så nervøs, at han rystede.

«Det er ikke jer der bestemmer her, det er mig.»
«Jamen, hvis du nu alligevel flytter, kan vi så ikke få lov til at bruge»

«Det er ligesom, det kan en dem, der ejer fabrikkerne og bankerne, der bestemmer», sagde en julemand. «Ja, og de tænker kun på at tjene penge.»
«Sagde en anden. «Ved I hvad, de folk som ejer fabrikkerne og bankerne, de er det modstand af en julemand. Ja, for de gir ikke noget væk uden at få det dobbelte igen.»

Den klogte gamle julemand tog nu ordet og sagde: «Vi må ta ud og forstærke barnene, hvordan det hele går til.» Og det blev de hurtig enige om.

Nu var der kun én dag til jul, og julemændene havde ikke skaffet nogen gaver endnu — hvad skulle de dog gøre?

Men så var det, at de fik en lys ide: de blev enige om at gå ind i butikkerne og gi varerne fra hylderne tilbage til arbejderne. Der var ingen tid at spille, nu skulle det være. Denne gang ville de ikke la sig standse, og de besluttede at gøre sig usynlige.

«Glædelig jul», råbte julemændene og begynte at ta varerne ned fra hylderne og gi til folk. «Nu får I lidt af det tilbage, som I har stået på fabrikkerne og lavet.»

Det kan nok være, det var sjovt, ekspeditricerne fnise og vidste slet ikke, hvad de skulle gøre, for nu var der jo ikke mere brug for, at de tog imod pengene ved kassaparatene. De fik en julegave og morede sig bedre, end de havde gjort længe.

Og så kom en strøvgel der blev, alle folk puffede og skubbede og ville gerne ha julegaver med hjem. Og de blev så glade og muntre, at de begynte at synge julesange midt i butikken.

«Det er tyveri!» råbte en inspektør, som kom løbende og begynte at rive gaverne fra folk.

«Vel er det ej», sagde julemændene, «vi gir jo bare tingene tilbage til dem, som har lavet dem.»

Babu babu, lad det lige med et, og en masse polititjenere stormede ind. De missede og skubbede sig igennem, for nu skulle julemændene arresteres. Da barnene så, at julemændene blev slæbt bort, begynte nogle af dem at græde. Al den gode julestemning var borte. Og julemændene blev trukket ud af butikken og smidt ind i nogle store politibil, der holdt og ventede.

Der havde samlet sig en masse mennesker udenfor, hele gaden var fyldt. Nogen prøvede at befri julemændene, men andre stillede sig hen foran politibilene, så de ikke kunne køre, og resten sang så det gjaldede, den ene kulsvang efter den anden. Først da politibundene blev sluppet løs, kunne politiet køre julemændene hen til politigården.

Dette er en av de klareste politiske aksjonene Solvognen har gjort. De besøkte ikke bare fabrikken og stormagasinet, men var også på en skole og fortalte ungene hva de mente, pluss at de "brøt" seg inn i en bank for å hente penger så folk kunne bygge hus.... De klarte å forarge og skremme hele borgerskapet, og til sammen fikk de pekt på svært mange av de problemene som er mest aktuelle i Danmark.

Avisene ga seg selvfølgelig helt over. De skrev som de aldri hadde gjort for om politiske aksjoner. Og Danmark fikk plutselig servert samfunnsproblemer på en helt annen måte. — folk begynte å diskutere ut fra andre premisser enn de vanlige godtatte...

Her er en beskrivelse av Elverhøj-stykket som Solvognen kjørte for fulle hus i Christiania i vår.

Egendig var det bare tilfeldigheter som gjorde at vi en ettermiddag havnet i en milelang kø som skulle vise seg å føre inn til Elverhøj, Solvognens teateroppsetning. Etter å ha stått der vel og lenge ble vi stua inn hulter til bulter, lagvis og sikkert mange hundre mennesker. Stedet var en diger grå og gammel fabrikkhall, i Christiania — norsk brannvesen hadde fått hjerte-angrep om de hadde vært der...

Og så begynte de: Elvira er ei jente av alvefolket, som skrekklagen av byen har flyktet ut i skogen. Masse lys flommer ut i salen, og Elvira står langt oppe på en vegg og synger sangen om seg sjøl.

Elvira er forelsket i Gunnar. Men han bor i den store gustne byen med fabrikker og biler, for han mener at det kanskje kan gjøres noe med det at byen er sånn. Også han synger sangen sin om dette.

Det er litt nifst å være her, fordi det er så mange folk, og de som synger står så langt borte. Men dermed rekker alle å bli kjent med de som sitter ved siden av seg. (—Mens A-4-familier og tyroler-turister gjør sin inntreden og en vill og gal faen — KAPITALISTEN! — hyler fra taket og sender smiskende reklame-edder-og-galle ut over alle. Gys.) — Byen vokser seg større og større og trenger alvene bort fra skogen der de bodde. Inne på fabrikken blir det opprør- og streike-tider. Gunnar er med på mye av dette. En diger svartemarja kjører inn blant oss og politifolka strømmer ut. — Med ulende sirener og blinkende lys. Det hyler og smeller, lysflashene gjør alle bevegel-

sene hakkete og groteske. Gunnar blir slått ihjel.

Måten Solvognen bruker sine virkemidler på er utsøkt. Vi har ikke den vanlige følelsen av at vi kommer til teater for å sitte og se inn i et titteskap av en scene.

Solvognen bombarderer oss med inntrykk, fra tak og vegger, foran og bak i salen, alt skjer overalt, og vi er midt oppe i det. Hadde det ikke vært for musikken som bryter oss av når vi er helt med, — hadde de voldtatt oss fullstendig.

Musikken er enkel og har til sine tider nesten et norsktoppaktig preg. Det er bare det, — at det egentlig er på sin plass. Vi rekker å stoppe, blir dratt ut av illusjonen, og hue og fantasi settes i gang. Vi rekker å tenke, og vi får selv være med på å utfylle opplevelsen.

Videre: Vi ser folk, regjering med pudding-grå kontoransikter, kapitalister, familier, barneoppdrett osv. Og til slutt står alle sammen og synger om: solen der brenner seg vei / gjennom en ny horisont / stiger og sender sin dag / lysende hen over havet / .....

Musikken fra Elverhøj er utgitt på LP av det danske plateselskapet Demos. I Norge er det Mai som distribuerer Demos. Det er langt fra sikkert at de har plata på lager, men det skulle være mulig å bestille den derfra.

Det finnes mange flere aksjoner / teaterstykker / filmer / plater / bøker som Solvognen har laget.....

— en kjempeaksjon mot USAs 200-årsdag (som i Danmark ble feiret med kongebesøk, direkte-sending til amerikansk fjernsyn, etc.)

— legale og illegale teateraksjoner som har klart å ryste hele Danmark og nådd ut til folk

— barneteaterstykker, kvinnepolitiske stykker og aksjoner, teater om ekteskapet, film om julenisseaksjonen.

Konklusjon: Når det går an i Danmark, så går det an her også.

Vi sier ikke mer. (Ifølge norsk lov er det ikke tillatt å oppfordre direkte til ulovlige handlinger.) ●

HANS JÆGER OG KRISTIANIA BOHEMEN:

Kanskje er det vanvittig å ofre noen som helst plass til den lille kretsen som blei kalt "bohemene" i Gateavisa 1977. Det er snart 100 år sida bohemene eksisterte og ideene / analysene deres har en heller minimal bruksverdi idag. (Eller hva? Jeg som skriver dette har ofte lurt på vitsen med å skrive denne artikkelen. Grunnen til at jeg likevel gidder å prøve å formidle inntrykk fra disse forlorne radikalernes forsofne eksistens, er at jeg registrerer sterke likhetspunkter med nåtidas motkultur og venstreside generelt (i hvert fall det som er noe for seg!). Hos de avdanka ungdomsopprørerne og hos dem som etterhvert er blitt desillusjonert over ungdomsopprørets naivitet og dets mangel på helhetlig kritikk av kapitalismen. Hans Jæger blei også klar over nødvendigheten av å gripe systemet ved rota: dvs. å angripe kapitalismens materielle / økonomiske basis.

Foruten også å være en interessant kuriositet, kan en studie av bohemen vise oss at ideen om å politisere det så kalte privatlivet ikke er noe nytt. Sjøl om Jægers ideer i dag kan virke uhyre romantiske finnes det etter min mening svært saklig historisk dokumentasjon på at bohémkretsen virkelig satsa hele sin borgerlige eksistens og privilegier på å leve i samsvar med deres teorier. Jæger sjøl og store deler av den indre kjerne (som riktignok ikke var særlig stor) var sjøl levende eksempler på dette. De blei utstøtt og forfulgt av det borgerlige rettsapparatet og endte som regel som syfilittiske, alkoholiserste sjølmordere.

Hans Jæger starta sin karriere som borgerskapets strekk vinteren 1882-83. I dette tidsrom foregikk nemlig en rekke møter i Arbeidersamfunnet som behandla temaet "Prostitusjonens Op-hævelse".

Jæger forteller at han en dag "slang innom" et av disse møtene hvor han kjeda seg sterkt. Dermed grep han ordet, — noe som førte til at han allerede dagen etter var en beryktet mann.

Som alt annet skyldtes også bohemenes framkomst de økonomiske forhold. Årsaken til at prostitusjonen var blitt et så aktuelt tema i 1880-årene skyldtes at byene pga. den industrielle revolusjon nå var i ferd med å få en sentralisert industri. Gjennom landets aviser ble det avertet etter syersker til de forskjellige fabrikkene. Dette fristet sjølsagt mange unge jenter fra landsbygda til å dra inn til Kristiania. Arbeidskjøperne bestemte selvfølgelig da som nå arbeidsforholdene, og syerskene kunne sies opp når det passet kapitalen. Når så fortjenesten stoppet opp og kvinnene ble oppsagt, førte dette mange ut i prostitusjon – deres eneste andre mulighet til å livberge seg. Kristiania hadde på denne tida – ifølge politilegens rapport – 8 bordeller med 49 prostituerte, 16 privatboende prostituerte og 605 hemmelig prostituerte. Disse forholdene blei etter hvert litt for usedelige for Kristianias borgerskap og moralens voktere. Derfor ønsket man altså å oppheve den legale prostitusjonen. Jæger satte i gang

1880 års undergrunn

HANS JÆGER —
utsnitt av Edvard Munchs portrett.

med et krasst angrep på borgerskapets dobbeltmoral som på den ene side skapte de materielle forholdene som var prostitusjonens virkelige årsak, og på den andre side ønsket å gjøre den illegal fordi den var "usedelig".

Opp mot denne dobbeltmoralen satte Jæger det han kalte "den frie kjærligheten" dvs. opphevelsen av ekteskapet. Og det skjedde med følgende argumentasjon:

"Ekteskapet – hvis vi i det hele tatt har råd til å giße oss – gir oss i høyden anledning til å komme i intimt og berikende forhold til en kvinne – i høyden. Under den frie kjærlighets regime ville man i livets løp komme i et slikt intimt, berikende og vakkert forhold til ... tja, det var jo ikke godt å si nøyaktig hvor mange, men man kunne jo sette f.eks. 20 kvinner. Under de nå-

værende forhold blir jeg altså snytt for nitten tyvendedeler av mitt livs innhold...."

Denne Jægers "prostitusjonstale" skapte en storm av motstand. Han blei ledd ut og beglodd da han etterpå prøvde å vise seg på gata. Folk snudde seg etter ham og ropte "nitten tyvendedeler!" Avisene nektet å trykke forsvarsartiklene hans — etter at de som de gode borgerlige aviser de var, hadde trykt forvrengte referater av talen.

Jæger gikk til Bjørnson. Han ville at han skulle ta ham i forsvar, men blei møtt med at Bjørnson skjelte ham ut for en tosk.

Etter hvert fikk Jæger virkelig blod på tann. Han så mer og mer sammenhengen mellom det borgerlige samfunn og menneskenes seksuelle, psykiske og

materielle fattigdom. Årsaken til elendigheten i såvel hans eget liv som andres, var "de alment sociale forhold". Han betegnet årsakssammenhengen med begrepet "social Determinisme" (dvs. forutbestemthet). Med andre ord: Menneskets situasjon var et produkt av omgivelsene. Som følge av denne erkjennelsen kastet han seg inn i "kampen for å undergrave de tre gigantiske granittkolosser som bærer den gamle kultur og det gamle samfund og holder al aandsfattigdommen oppe —: Kristendommen, moralen og det gamle retsbegrep." Det neste nærliggende spørsmål blei da: Hvordan gjør man dette på en best mulig måte?

Svaret fant Jæger, med den middelklassebakgrunnen han hadde, i kunsten – nærmere bestemt naturalismen med impresjonismen som metode. Hva dette vil si skal jeg nå gå nærmere inn på.

Jæger hadde allerede på dette tidspunkt funnet meningsfeller blant "kunstnerne". Spesielt blant malere som nå hadde kommet tilbake fra de obligatoriske oppholdene i Paris, hvor de fleste var blitt inspirert av franskmannen Manet som kalte seg "impressionist". En teknikk som gikk ut på å male det umiddelbare inntrykk av motivet med en så fotografisk nøyaktighet som mulig. Slik ville de oppnå å gjengi et uforfalsket bilde av samtida — avsløre og gjengi de samfunnsforholdene som bildet blei skapt under. Kunstneren skulle altså være historiens redskap og fremstille tingene så hensynsløst ærlig og presist som mulig. — I litteraturen blei denne retningen representert ved Guy de Maupassant og Emile Zola. Hovedeksponenten for denne retninga i norsk malerkunst var Christian Krogh — en av Jægers beste venner. Ellers besto Jægers åndsfeller av kjendiser som Munch, Garborg, Amalie Skram og Gunnar Heiberg.

Jo mer destruktive og ødeleggende de sosiale forhold var og jo flere personer disse ødela, dess viktigere var det å vise dette i "kunsten". Dermed var det ønskelig at flest mulig av borgerskapets egne barn blei ofre for disse forhold, slik at dette skulle bevisstgjøre det samme borgerskapet om resultatene av de samfunnsforholdene som de sjøl opprettholdt! Dette var Jægers resonnement. Han planla å opprette en "skole" for unge piker der han skulle påvirke dem ut på det som borgerskapet definerte som "skråplanet". Denne "skolen" blei det naturligvis ingenting av, men Jæger forsøkte personlig å praktisere denne merkelige pedagogikk. I skuespillene "Olga" fra 1883 og "En intellektuell forførelse" (1884) viser han hvordan dette fungerer. Hovedpersonen Herman Eek (Jægers litterære pseudonym) forsøker å vise en av borgerskapets døtre (Olga) råttenkapen i det borgerlige samfunn. Spesielt angriper han ekteskapet for å få Olga til å praktisere den for nevnte "frie kjærlighet". Han går systematisk til verks for å sette Olga opp mot alle borgerlige autoriteter – spesielt moralen, kristendommen og foreldre-generasjonene.

Begge disse skuespillene blei forbigått i stillhet av offentligheten. Man kan kanskje gå ut fra at dette skyldes at bøkene blei finansiert av Jæger sjøl

Endelig! Gateavisa med en lenge etterlengtet SERIE. Serien handler om ISMER – eller "min knagg". I en rekke numre framover vil vi omtale diggbare, minneverdige og interessante ismer som har rammet menneskeheten og som folk er blitt opphengt i.

Sjøløst bryter vi dette prinsippet allerede i starten på serien, ved at vi denne gangen tar for oss en isme som IKKE er en isme: KRISTIANIA-BOHEMEN.

[illegible]

"HVA SATAN NØLER I EFTER?
HUG DOG LÆNKERNE OVER OG
SLIP MENNESKEHÆDEN LØS -
LAD DETTE MANGETUSEN-AAR-
IGE VANVID ENDELIG HA EN
ENDE..."

og hans boktrykker Christian Holtermann Knudsen, og at de dermed blei trykt i et forholdsvis lite antall. De fleste av Jægers tidligere bøker blei gitt ut på eget forlag - altså klare paralleller til motkulturen.

Jægers neste bok er blitt den desidert mest berømte - den er bohemens manifest nr. 1. Boka heter naturlig nok "Fra Kristianiabohemen" 1885. Det er også her begrepet "boheme" får sin spesielle norske betydning. Opprinnelig var det den franske betegnelsen på en person fra Böhmen. Seinere ble det betegnelsen på sigøynere som man mente hadde sitt hjemsted der. En franskmann som het Henri Murger ga i 1848 en bok som het "Scenes de la vie bohème" - scener fra sigøynervet. Her skildres visstnok studentenes og kunstneres "sorgløse" liv i latinerkvarteret i Paris. Jægers bohembegrep fikk derimot en helt annen klang. La oss høre hvordan bohemen definerer seg sjøl i boka.

"Der gives i vort samfund en liden skare mennesker - mest sønner af brave, pene foreldre - for hvem det fattige, aandsforladte liv i det moderne samfund ikke har den tilkøkkelse, at udsigten til at leve et slikt liv formaner at sætte deres energi i bevægelse - mennesker for hvem det moderne samfund er en ønde, trøstesløs sandørk, hvor de ingensteds kan feste bo, hvor de bare vanker omkring og vansmægter efter livet. Den lille skare er fremtidens fortidlig fødte børn, den første udsæd, mændene med de store behov, fremtidsbehøverne, behøverne, der først kan tilfredsstilles under friere, rigere og skønnere samfundsforhold, som det er forbeholdt fremtiden at skabe - det er den landflygtige, hjemløse bohème. - Ogsaa en skjev frembringelse af den moderne kultur."

Bohembevegelsen var altså et slags ungdomsopprør og som sådant har det slående likhetspunkter med 1960-års hippies, yippies, rock-kulturen og dens gryende sosiale bevissthet. Bohemens livsførsel brøt fundamentalt med den borgerlige livsstil og ideologi. De var samfunnskritiske og hatefulle mot det samfunnet de var et produkt av. Boka "Fra Kristianiabohemen" er en pinlig nøyaktig sjølbioografi der skildringer av sex og alkoholrus er blanda sammen med foraktfull samfunnskritikk. Bohemkretsens liv og desperasjon er skildret så detaljert og personlig at man må være et isfjell for ikke å bli engasjert. Boka slutter med en beskrivelse av en av Jægers (Herman Eks) beste venner som tar konsekvensen av sitt livs håpløshet og begår selvmord.

"Fra Kristianiabohemen" blei forbudt og beslaglagt en - 1 - time etter at den kom ut. Ut fra dette kan man bare tenke seg hvordan den provoserende offentlighet: de kunne umulig ha rukket å lese boka gjennom. Såvidt jeg vet har ennå ingen norsk samfunnsfiendtlig roman greid å slå denne rekorden. Beslagleggelsen skjedde 11. desember 1885 - Jæger blei idømt 80 dagers fengsel og en betydelig pengebot. En av dommerne - Lambrecht - gir boka denne karakteristikken: "Obscène scener, der på mange steder i boken er utmålt med en detaljerhet, med en fotografisk nøyaktighet, og i så krasse uttrykk at det går langt utover den grense der etter mitt skjønn er satt mellom det tillatte og det utillatte." Dommer Hansteen: "Den formildende omstendighet skulle ligge i at forfatteren hadde en så alvorlig hensikt. Men selv om det var et alvorlig motiv, så var jo det bare at skriftet var forfattet i den hensikt at gjøre samfundet skade, og det var selvfølgelig ikke en formildende, men en skjerpende omstendig-

het."

Beslagleggelsen av "Bohemen" skapte sterke protester blant den radikale kulturfriksen. Mange av bohemkretsen var med i noe som het "Den Frisinnede Studenterforening". Her kom de sammen for å diskutere samfunnsproblemer og på foreningens møte den 27. januar 1886 vedtok et stort flertall en avskyresolusjon mot "den af Justitsdepartementet anlagte Straffeforfølgning mod en literær Meningsudtalelse". Den 13. oktober samme år vedtok derimot "Det almindelige Studentermøde" stud.theol. Anders Hovdens forslag "Studenterne vil ingen videre Befatning have med Hans Jæger og hans Sag". Seinere blei Jæger nekta studierett ved universitetet. Borgerskapets reip blei langsomt strammet om halsen hans.

Jæger fikk imidlertid lagt til side 300 eks. av "Bohemen"s første del og trykte så opp et tilsvarende antall av annen del. Hans kjære boktrykker, den før nevnte Chr. H. Knudsen dro til Sverige for å prøve å selge boka under tittelen "Julefortællinger av H.J.". Dette blei oppdaga og førte til at Jæger fikk en ny fengselsstraff på 150 dager og 1600 kroner i bot. For å slippe unna straffen rømte han 9. nov. 1887 til Paris, hvor han blei til juni året etter. Så dro han tilbake til Norge for å sone straffen. Dette fengselsoppholdet er utførlig skildret i "Impressionisten" - et blad Jæger redigerte sammen med Chr. Krogh. Det første bladet kom ut i 1886, det siste i 1890.

"Impressionisten" har også en rekke fellestrekk med 60-70-års motkulturelle publikasjoner. Bladet "udkommer af og til", helst i solskinn og når redaktorene får somla seg til å gjøre noe. Hovedsaklig besto "Impressionisten" av sprø parodier og rå hets mot regjering, kirke og datidas "kulturpersonligheter" som Ibsen, Lie, Kielland, Bjørnson osv. Alle disse kritiseres for å være skrivebordsdiktere som var samfunnskritiske i det de skreiv, men som førte et superborgerlig "privatliv".

Som et ledd i denne kritikken utgir "Impressionisten" i februar 1889 bohemens svar på den borgerlige måte å leve på:

- Bohembud.*
1. Du skal skrive dit eget liv.
  2. Du skal overskjære dine familierødder.
  3. Man kann seine eltern nie schlecht genug behandeln.
  4. Du skal aldri slaa din næste for mindre enn fem kroner.
  5. Du skal hade og foragte alle bønder, saa som: Bjørnstjerne Bjørnson, Kristoffer Kristoffersen og Kolbenstvedt.
  6. Du skal aldri bære celluloidmansjetter.
  7. Afslad aldri med at gjøre skandale i Christiania theater.
  8. Du skal aldri angre.
  9. Du skal ta livet a dei."

"Impressionisten" formulerte klare og klarere nødvendigheten av at kunstneren skulle "leve" sin kunst. Skulle man skildre samfunnets skyggesider, måtte man også leve i den. Jæger kritiserer Kroghs bok, "Albertine", som utkom og blei beslaglagt omtrent samtidig med "Bohemen", nettopp for å være en intellektuell konstruksjon. Krogh levde ikke i det miljøet han skildret. Poenget var ikke å gi en objektiv beskrivelse av virkeligheten - men å gjøre det subjektivt. Bare denne "kunsten" hadde sjanse til virkelig å bevisstgjøre politikerne. Som et ledd i denne strategien tok "Impressionisten" inn små Kristiania-"impressions" (engelsk uttrykk) av mer litterær art. Både Krogh og Jæger skreiv en slags bland-

ing av sakprosa og skjønnlitteratur fordi "kunsten" skulle gjengi en helhetsopplevelse. Dette er en ide som man også finner igjen i den såkalte "New Journalism" (se Gateavis nr. 3/75).

Omkring 1887 blei Jæger involvert i en merkelig kjærlighetshistorie som virkelig blei en besettelse for ham. Dette forholdet skildrer han i hele fem bøker: "Kristianiabilder" 1888 som han ga ut sammen med Haakon Nyhus (som bl.a. har vært direktør for det Deichmanske biblioteket), "Novellletter" 1889, og i trilogien "Syk Kjærlighet" 1893, "Bekjendelser" 1902 og "Fængsel og Fortvilelse" 1903. Disse bøkene skildrer et trekantforhold mellom Jæger, maleren Waldemar Bjørck (sannsynligvis Chr. Krogh) og Vera Holmsen (sannsynligvis Oda Lasson som seinere gifta seg med Christian Krogh). Vera skal gifte seg med Bjørck samtidig som hun har et forhold til Jæger. Jæger er sykkelig forelsket og har "intet annet ønske enn at få dø for Veras haand, med hodet i hennes fang". Jæger er fullstendig besatt av Vera, og bøkene skildrer denne besettelsen i alle aspekter, også de seksuelle sidene. Bøkene har vært forbudt siden de kom ut inntil Pax' utgivelse i 1969. Trilogien er en studie i det borgerlige, sykelige tosomhetsforhold med all den sjalusi og sjøledelgelse dette innebærer: den ene sjølmordsplanen følger den andre. Jævlige og deprimerende lesning om man ikke greier å se det tragikomiske i det hele. Ibsen sa om trilogien: "Det er en bok skrevet av et svin, om svin, for svin."

Jæger blir nå mer og mer redusert - delvis pga. alkoholisme, og delvis pga. syfilis. Han hadde på denne tida stadige opphold i Paris hvor han begynte å arbeide i et forsikringselskap. Sin gamle stilling som stortingsstenograf hadde han forlenget blitt oppsagt fra etter saken om "Bohemen". I Paris fant han opp et system for å spille på hesteveddeløpene. Han greide å overbevise noen av vennene sine i Norge om systemets ufeilbarlighet og fikk dem til å finansiere veddemålene. Han planla å vinne 3 millioner kroner som skulle brukes til å grunnlegge en anarkistisk koloni i Patagonia hvor en venn av ham, Schander, hadde slått seg ned.

I 1906 hadde han skrevet en bok som han kalte "Anarkiets Bibel" som utrolig nok kom ut på Gyldendal i Danmark. Boka er et rasende angrep på kapitalismen og den private eiendomsretten. Han forsto altså langt om lenge at pengeveldet er den samfunnsmessige elendighets virkelige rot.

I 1907 starta Jæger sammen med en dansk anarkist som het Ipsen, det anarkistiske tidsskriftet "Korsaren". Dette er dessverre ikke å få tak i her i landet, så jeg kan ikke si noe særlig om det bortsett fra at det kom ut i 10 numre.

Det er tydelig både i "Anarkiets Bibel" og i hans første bok "Kants fornuftskritikk" 1878 at Jæger baserte sin samfunnskritikk hovedsaklig på Hegels dialektikk. (Dialektikk: læren om motsetningene) Han hadde også annonsert en bok som skulle hete "Rousseau - Proudhon - Marx", noe som også kunne tyde på at han fikk sansen for gamle Kule Kalle Marx på sine eldre

dager. Samtidig med arbeidet med "Korsaren" prøvde han også å finne opp en flymaskin, som skulle bringe penger til den før nevnte anarkistiske koloni i Patagonia. Disse prosjektene blei dessverre aldri realisert.

I 1910 blei Hans Jæger innlagt på Ullevål sjukehus og operert for kreft. Dessverre greide han ikke å overleve dette. Han var da fast bestemt på å dø på sitt leide hotellrom. Jappe Nilsen, en av Jægers gode venner, forteller om dødsscenen:

"Da han kom inn hadde fru Lund sittet med den sykes hode hvilende i sin hånd. Han lå med lukkede øyne. Frem og tilbake i rommet raste en kvinne, som skrek at hun visste at Jæger hadde 600 kroner liggende i en skuff og som hun mente hun hadde lovlig rett til - hun ville også ha hans manuskripter og brev. Fikk hun ikke sin rettmessige eiendom ville hun kaste seg ut av vinduet. Ute i gangen vandret en forsoffen maler opp og ned. Han ville inn til en halv flaske whisky som den døende var i besittelse av. Da Jappe Nilsen kom inn åpnet Hans Jæger øynene og sa: "Farvel kjære Jappe, og takk for ditt vennskap." Like etter sa fru Lund: "Nå døde Hans Jæger." I forvirringen som oppsto så maleren sitt snitt til å snappe whiskyflasken..."

Munch har malt denne scenen og kalt den "Bohemens Død".

Christianiabohemen gikk altså rett til helvete - noe den i og for seg hadde programforpliktet seg til å gjøre. Det bohemen ønsket å oppnå med sin anti-borgerlige livsførsel skjedde derimot ikke. Det skjedde ingen særlig endring i folks bevissthet - og dermed blei det heller ingen forandring i samfunnsstrukturen. Årsakene til dette kan være og er sikkert mange. Den viktigste, tror jeg, er den at bohemen aldri maktet å nå utover den lille forhåndsfrelste gruppa den sjøl besto av. Bo-

Resten: Side 15...

BOHEMLITTERATUR SOM ER TILGJENGELIG I DAG:

- "Bohem mot borger" - utvalg fra "Impressionisten", Universitetsforlaget.
- "Syk Kjærlighet"
- "Bekjendelser"
- "Fængsel og Fortvilelse", alle på Pax.
- "Fra Kristianiabohemen", faksimile-utgave på Novus.
- "Anarkiets Bibel" er planlagt utgitt av et ikke navngitt undergrunnsforlag.

NÅR NÅTIDA OG FRAMTIDA
GIR DEG KULDEGYSNINGER, ER DET
TID FOR Å HENGSE DEG TIL.....

... SOM HAR SOLGT 20 - OG
30-ÅRA TIL DERE

NOSTALGIEN

... Å DUKTE NED I TIDLIGERE EPOKER SOM
ER RENSET FOR UBEHAGELIGE SIDER,
TILPASSET OG GJORT KLAR TIL FORBRUK AV

... DE SAMME FOLKA....

HAMMERSBORG - fra s. 3

partibyggende/legale fagorganisasjoner til å overta og "lede" aksjonen. En ulovlig aksjon hvor de aksjonerende sjøl sitter med initiativet og makta, er en reell fare for en leninistisk organisasjonsform som bygger på parti/for-

tropp-ideen, - noe som i praksis vil si umyndiggjøring av de aksjonerende eller streikende.)

Det ødelegger en sak i borgerskaps-avisenes øyne at en aksjon er "AKP-dominert", og det spiller liten rolle. Men når selve saken blir ødelagt innad, og AKPs linje går foran selve

aksjonen - er det på tide å vurdere om det i det hele tatt er mulig å samarbeide med dem.

Nå tok AKPerne riktignok "sjøl-kritikk"(!) både skriftlig og muntlig etter aksjonen, men enden på den visa var også: At AKP selvfølgelig sto på den rette linja, selv om de hadde gjort

noen feil...

Konklusjonen må bli: Så lenge AKP i enhver sammenheng lar partisjåvinismen gå foran selve saken, og alltid skal ha alt og alle inn i sin sentralistiske maktstruktur, er det umulig å få til et fruktbart samarbeid med dem. ■ Em

EN DOFT FRÅN DEN

Jeg er blitt spurt om å ha en fast spalte eller en side her i GATEAVISA. Jeg har sagt ja – på betingelse av at jeg kan bruke den til *hva som helst*. Under den forutsetning at jeg kan skrive HVA SOM HELST. For eksempel slik:

hva som helst

Under denne overskriften vil vi altså kunne treffes i månedene fremover. Til felles fred & galskinn.

Tor Åge Bringsværd

La oss like godt legge kortene på bordet, så slipper folk å lete etter dem i jakke-ermene og på unevnelige steder:

Min avtale med GATEAVISA er grei nok. Jeg har fått lov til å skrive hva som helst – uten at det skal koste meg et øre. Dessuten vil jeg bli servert bløtkake på redaksjonens kontor i Hjelms gate hver gang jeg leverer stoff – bare jeg ringer og varsler i god tid. Minst ett stykke hver gang. Altså: med rett til å forsyne seg to ganger. Det første stykket skal serveres slik at det er tydelig at jeg blir gift, dvs. stående. Ut-over denne serveringen – minimum 12 ganger årlig og garantert ikke hentet

fra samme kake – er ikke GATEAVISA pliktig til å betale noen som helst form for honorar. Imidlertid vil jeg få en erstatning for hver trykkfeil: en flaske rødvin for hver av de mindre, en flaske whisky for hver av de større. Hva som er større og hva som er mindre trykkfeil, vil bli avgjort av en nøytral jury. Oppgjør sendes kassevis og/eller hvert halvår. Med denne avtalen tror begge parter at de har lurt hverandre og er således godt fornøyde.

Det er kanskje høfligst – slik innledningsvis – å si hvem man er og hvor man sover? Særlig siden navnetrekket er nærmest uleselig. Jeg heter Tor Åge Bringsværd. Jeg er 37 år. Jeg er født i Skien. Jeg bor i Oslo. Jeg lever av å skrive bøker og skuespill. Jeg veier 85 kg. Jeg er en av verdens 25 000 intellektuelle. Hva? Jeg sa: Jeg tilhører verdens 25 000 intellektuelle. Det er ikke dårlig. Jeg mener: Det finnes mange lure folk rundt omkring, men vi er bare 25 000 som har lov til å kalle oss *intellektuelle*. For å være helt nøyaktig, så er mitt nummer i rekken 791. Det er ganske høyt det! Ikke hverken medalje- eller poengplass riktignok, men likevel... vi er jo en del millioner som klør oss fast til denne vesle skorpen med jord, og det er altså bare 790 som er glupere! Det fineste av alt: Jeg kan når som helst skaffe et sertifikat som beviser det. Et diplom! Et sertifikat som forteller at jeg er blant de heldige 25 000 – de utvalgte siste dagers glupe – som er blitt inkludert i leksikonet *The International Who's Who of Intellectuals* med en biografisk artikkel på ca. 574 ord...

Jeg lyver litt nå. La meg like godt innrømme det. Mitt navn kommer IKKE til å stå i dette jævla bondefanger-leksikonet. Jeg sendte nemlig ikke inn slippen hvor det sto YES. Jeg sendte ikke inn slippen hvor det sto NO heller. Jeg har kort og godt og selvfølgelig

gitt faen i hele greia. Men tilbudet fikk jeg – og det er jo det viktigste! Jeg var altså blant de 25 000 det engelske forlaget trodde var dumme nok, snobbete nok, kokette nok, innbildske nok, forvirrede nok til å si ja til å kjøpe et slikt verk – for ikke å si makkverk.

Jeg tror aldri jeg har fått en grovere fornærmelse – i hvert fall ikke i postkassen.

Det verste er at dette sikkert vil bli en god forretning også. Leksikonet kan jo i alle tilfelle regne med et opplag på 25 000. Alle de super-intellektuelle må jo forplikte seg til å kjøpe hvert sitt...

Verket er ennå ikke kommet i handelen. (Der kommer det nok aldri heller. I hvert fall ikke hit til bokhandelen på Oppsal. Men det vil jo kunne gå an å bestille det fra forlaget, får vi håpe.)

Men straks det er ferdig, lover jeg at vi skal komme tilbake til det i denne spalten. HVA SOM HELST har nemlig idag jendt inn sin forhåndsbestilling og betalt de obligatoriske dollars. Vi kommer til å lese boken med interesse, og offentliggjøre en liste over samtlige norske "deltakere". (Gudene må vite etter hvilke kriterier de er valgt ut. Og av hvem?) Dette vil for tid og evighet bli den egentlige, den *virkelige* Kjendis-topp, og vi kan bare beklage at Kjell Syversens rankingliste i DAGBLADET heretter bare vil ha kuriositetens interesse og nærmest fremstå som en tabell for bedriftsfotball. Det vil bli med tungt hjerte vi publiserer en slik liste, Kjell. Men slik er livet.

For de av dere som er oppvokst i ateistiske hjem eller av andre grunner tviler på at dette er sant, som altså ikke kan få seg til å TRO, offentliggjør vi nedenfor i offset og in extenso alt hva postkassen brakte. Håper også det med liten skrift blir tydelig nok. God fornøyelse! (Og på gjensyn i GATEAVISA om en måned.) ■

THE INTERNATIONAL WHO'S WHO OF INTELLECTUALS

International Biographical Centre, Cambridge, England

This Certificate of Inclusion has been awarded to

in recognition of distinguished achievements which are recorded in the International Who's Who of Intellectuals

Signed and sealed in Cambridge, England

Copyright © 1976 by International Biographical Centre

INTELLEKTUELLE VÄRLDEN

The International Who's Who of Intellectuals

Editorial Director
Ernest Kay D Litt FRSA

International Biographical Centre
Cambridge CB2 3QP
England
Telephone (0223) 06631

Ref: INT-1

Dear Friend,

I have pleasure in enclosing your official invitation for biographical inclusion in the First Volume of the *International Who's Who of Intellectuals*, to be published from the International Biographical Centre, Cambridge, England in 1977. I very much hope that you will accept this invitation and return the appropriate enclosed form to me. Upon receipt of your acceptance I will send you full details in connection with the preparation of your own biography, which will occupy a full half-page in this work. You will have the opportunity of setting out your aims and ambitions.

As you may know, the International Biographical Centre held its first International Conference on Arts and Communications at the Waldorf-Astoria Hotel, Park Avenue, New York City, in July 1975, at which every Continent in the world was represented and at which plans for a second Conference (to take place at the Washington Hilton Hotel, Washington D.C. in July 1976) were announced. Every biographer of the *International Who's Who of Intellectuals* will receive an official invitation to attend future Conferences – the next two to take place in Florence, Italy and London, England during 1977.

I must emphasize that the number of entries that can be accepted for this First Volume of the *International Who's Who of Intellectuals* is strictly limited, and I therefore urge you to act right away to guarantee your own full half-page biography. Even if you do not wish to participate, please return the 'No' form so that I can allot your invitation to someone else.

However, I hope your answer will be 'Yes' and I look forward to hearing from you with any comments you might have to make about this new and outstanding work.

With best personal wishes,

Sincerely,

Ernest Kay,
Editorial Director.

Enc.

YES

To: International Who's Who of Intellectuals,
International Biographical Centre,
Cambridge CB2 3QP, England.

I accept your invitation to be included in The International Who's Who of Intellectuals in the form of a 575-word biography occupying a half-page. Please record my order for copy/copies of the Standard/Luxury Edition, and mail to me immediately upon publication. I also accept your offer of the Certificate of Inclusion, free of charge. My name should be inscribed upon the Certificate as below:

_____

To guarantee my order (and inclusion) I enclose my deposit (per copy) of \$30 Standard Edition / \$60 Luxury Edition and I undertake to pay the balance on being billed by you in 1977.

STANDARD EDITION: Craft bound in cloth	Full Price \$ 75
LUXURY EDITION: Bound in real leather, with 22 carat gold embellishments, with name embossed on the front cover in gold; all leaves edged in gold	150

My order is for the following

..... Copy/Copies of the Standard Edition at \$75 per copy (Deposit \$30 per copy)

..... Copy/Copies of the Luxury Edition at \$150 per copy (Deposit \$60 per copy)

My total remittance for \$ _____ is enclosed.

SPECIAL OFFER: If you wish to pay in full with this order, please deduct 10 cents on the dollar.

Date: _____ Signature: _____

Full Name: _____

Full Postal Address: _____

NO

I do not wish to participate in The International Who's Who of Intellectuals. You may transfer my invitation elsewhere.

Please remove my name from your Priority Portfolio.

Name: _____

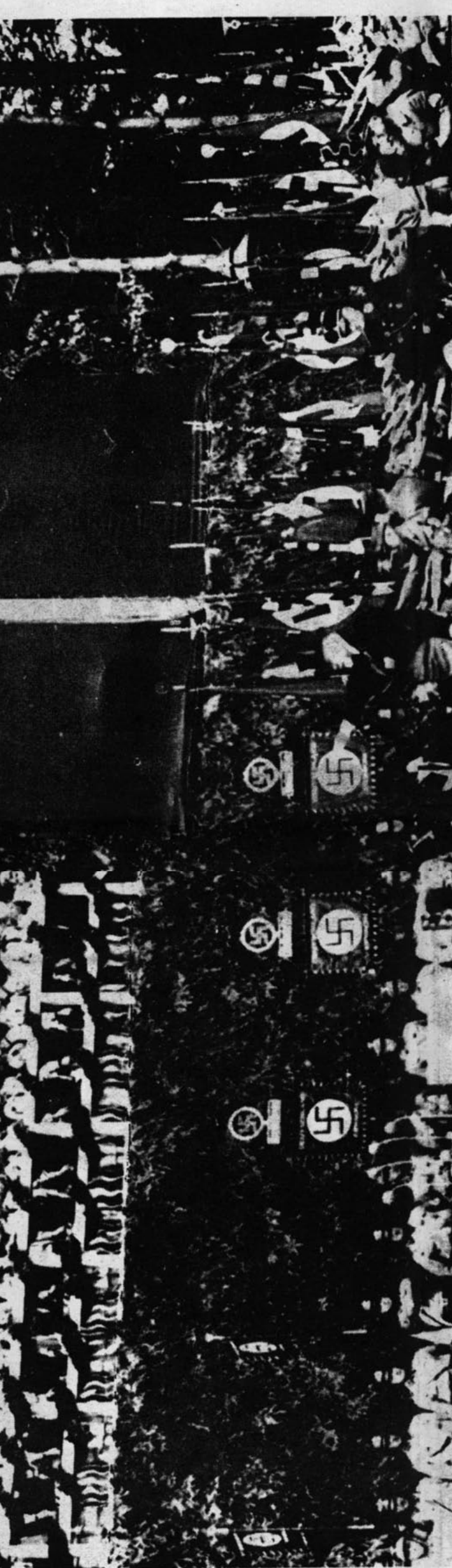
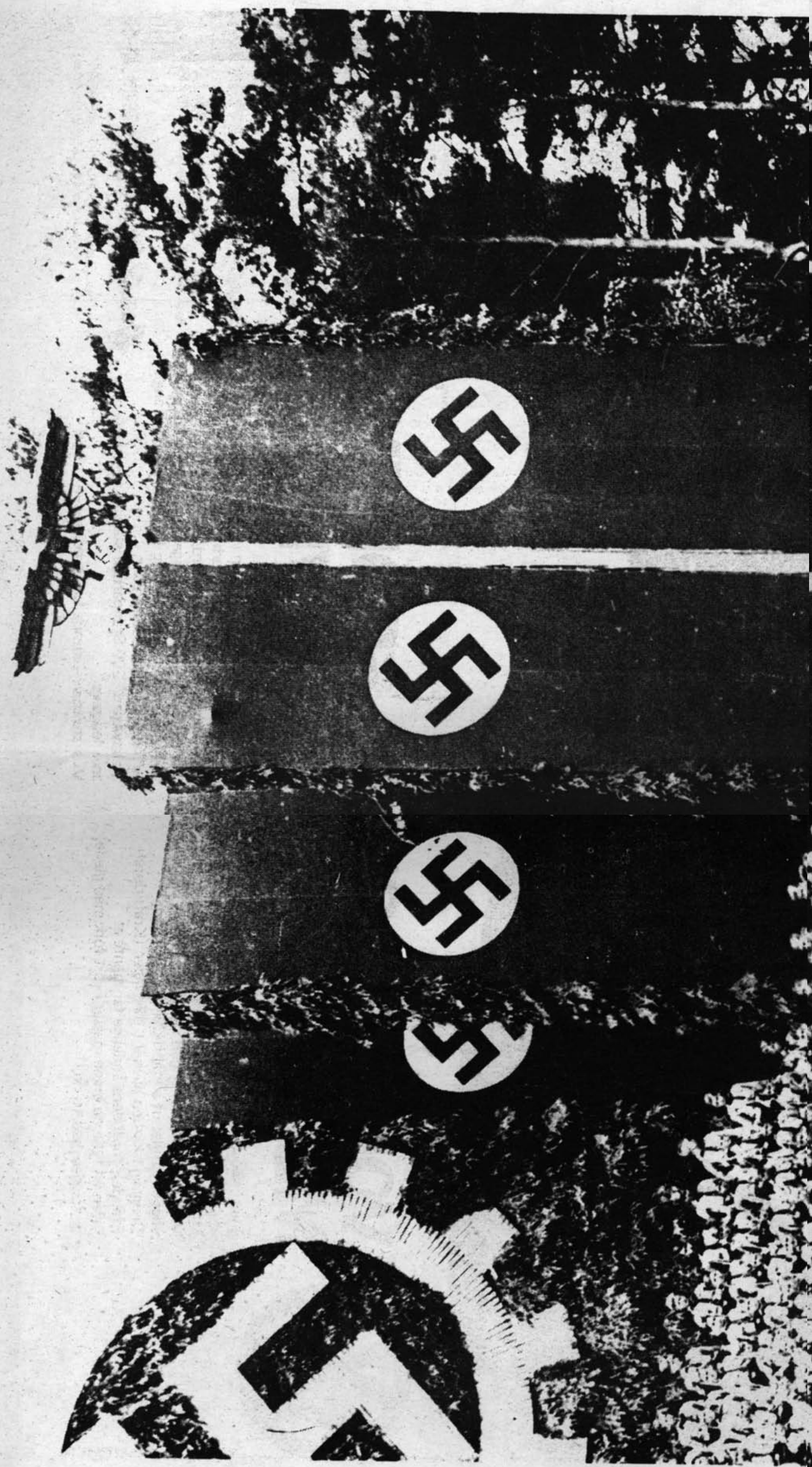
Full Postal Address: _____

Personal Number: N° 0791 PLEASE RETURN NOT LATER THAN:

9 AUG 1976

Wulfsburg i mars 1938: Grunnstenen til den første VW-fabrikken blir lagt.

VOLKSWAGEN - SPORTY FAMILIEBIL MED TRADISJONER VI ER STOLTE AV!

Tysk industri er anerkjent for sine kvalitetsprodukter. Volkswagen har solide røtter i denne industrien. Millioner av stolte eiere har hatt glede og nytte av sin VW i de årene som er gått siden den første "folkevognen" rullet ut av fabrikkene i Wulfsburg. Dengang fikk den navnet KdF-Wagen (Kraft durch Freude), fordi dens åndelige far mente at "Den vil fylle de brede masser i vårt folk med glede, og således med styrke!"

Med lett omvendt fortegn kan vi idag si at nettopp gjennom sin styrke og holdbarhet har Volkswagen spredt glede til mennesker verden over. Selv om nye og mer tidsmessige modeller har kommet til etterhvert, vil vi selvfølgelig fortsette produksjonen av den originale gledesspreder. Volkswagen 1200 Standard er stadig å få - idag som dengang. Vi er stolte av å kunne føre tradisjonen videre!

Harald A. Møller SKØYEN A.S

Drammensvn. 145, Oslo 2. Tlf. 55 53 90
Avd. Veitvet, Veitvet shoppings. Tlf. 25 59 90

Harald A. Møller RYEN A.S

Enebakkvn. 154, Oslo 6. Tlf. 67 98 90
Avd. Ski, Åsveien, 1400 Ski. Tlf. 86 20 45

FAIRPORT CONVENTION

En tirsdag i november ble det duka til Fairport-konsert i Oslo for fjerde gang. Mange husker dem fra Kalvøya-festivalen i 74, og to seinere konserter i Chateau Neufs storsal. Denne gangen spilte de i kjelleren. Et lokale med blanding av tilfluktsrom- og diskotekstemning, forøvrig er det jævlig dårlig akustikk der.

(Dette skal liksom være en konsert-omtale — konsertomtaler er kjedelige.)

Etter å ha hatt fairportoppheng i flere år ble kvelden en sterk musikk-opplevelse. Besetningen i gruppa var nemlig omtrent (bortsett fra trommeslageren) synonym med bandet anno 1971.

SIMON NICOL: Gitar, dulcimer og sang, var med å starte det første Fair-

SVINGENDE FELE

port i november 67. Han forlot bandet etter fem år for å slutte seg til Albion Country Band. Nå har han vært med i Fairport siden september.

DAVE SWARBRICK: Fele, mandolin og sang, har blant annet vært med Ian Campbell Folk Group i flere år, og tre år med Martin Carthy. Han hadde sitt første møte med Fairport under innspillingen av Unhalfbricking i 69, siden det vært fast medlem. Swarb er til dags dato mannen som har holdt ut lengst i bandet.

BRUCE ROWLAND: Trommer, har vært med i halvannet år, da han tok over stikkene fra Dave Mattacks. Han er tidligere kjent bl.a. fra Joe Cocker Band.

DAVE PEGG: Bass og sang, har i likhet med Swarb bakgrunn i Ian Campbells gruppe. Har vært med i Fairport siden "Full House"-perioden.

Konserten åpnet sterkt fra første øyeblikk. Nicol fikk fort folk til å sette seg foran scenen, mens resten av gulvet flittig brukt til runddans og andre utfrika sprell.

For folk som kun kjenner bandet fra skiver er det vanskelig å forklare den stemningen disse gutta klarer å piske fram. Swarb, som foruten å være en uhyggelig dyktig spillemann også er en flittig spellemann (folkelig rim?) klarer å få selv den mest stivbeinte av oss varm i trøya.

Mange savna nok Sandy Denny og hennes romantiske ballader. Etter min mening fungerte bandet like godt uten. Skulle det være noe å innvende mot konserten, måtte det i tilfelle være det hav av gule, grønne, røde osv. spotlight-pærer som fikk musikernes tryner til å lyse opp i grelle farger.

I tillegg til en del nye låter var det stort sett gamle fairportklassikere vi fikk høre. De spilte også låter av Richard Thompson, en dyktig gitarist som forlot dem i 71. Har seinere utgitt fire soloskiver (tre av dem sammen med kona Linda) på Island etiketten. Anbefales!

Bandet legger nå størst vekt på britisk trad. folkemusikk, og det florerte med jigs & reels. Det ble også framført en amerikansk låt, 'Dead Skunk in the middle of the road'. De introduserte den forresten som en økologisk vise. (?) For meg var høydepunktet "Doctor of Physick", en låt med drømmende mystifisert sound, noe de også klarer å gjenskape "live".

Etter halvannen time forlot de scenen, men ble klappa fram til ekstranummer. Da feide de på med Dirty Linen (skittentøy) i et så rykende tempo at selv salens aircondition mista

pusten, og da de så stakk igjen var det for godt. Publikum holdt capoklappning gående i 5-10 minutter uten resultat. Jeg minnes forresten Roskildefestivalen 73 hvor de ble klappa fram tre ganger, og holdt showet gående i over en time lenger enn annonsert.

Etter konserten fant vi veien opp til garderoben og fikk oss et par pils og en fin preik med musikantene. (bløh...)

Her følger et forkorta intervju med Dave Cyril Eric Swarbrick (Fairports maskott og "ansikt utad").

GA: Har Fairport en sammensveisa besetning nå, eller kan vi vente flere utskiftninger i nærmeste framtida?

Swarb: Hver gang jeg får det spørsmålet svarer jeg ja, men neste uke er det en som tar hornet og går. Men

vi kjenner hverandre så godt nå at dette bandet skulle ha sjanser til å holde lenger.

GA: Er du fornøyd med "Gottle O' Geer" albumet? For meg låter det som en tabbe.

Swarb: Det VAR en tabbe, men etter elleve vellykka album er ikke en tabbe dårlig.

GA: Du har ikke jobba med firemannslag på fem år. Trives du med det?

Swarb: Ikke bare trives, Jeg foretrekker det. Noe jeg også tror publikum gjør. Vi har bedre kontakt med hverandre på scenen og folka i salen har lettere for å identifisere seg med oss når vi spiller.

GA: Jobber dere kollektivt med stoffet, eller har dere en leder innafor bandet?

Swarb: Vi praktiserer totaldemokrati. En kommer med en låt som vi arrangerer opp i fellesskap. Dette er ikke bestandig lett, men det gir det beste resultatet.

GA: Hver gang jeg har hørt dere ute har dere alltid kommunisert jævlig bra med publikum. Synes du det er lett å få respons?

Swarb: Det er opp og ned. For meg er det ikke så viktig bare å få respons. Det som teller er den "naturlige responsen" og om den er der eller ikke merker vi med en gang vi kommer på scenen.

Jeg likte å spille i kveld, det var en fin opplevelse. Selv om besetningen vi har nå er bare tre måneder gammel, får vi bedre kontakt med publikum enn vi noen gang har fått.

GA: Dere har hatt kontrakt med Island i åtte år. Hvordan trives dere i henda på et stort, kommersielt plateselskap?

Swarb: For jævlig! I begynnelsen var det ikke så ille, men etter hvert har de bare vokst seg større og større, samtidig som interessen for den musikktypen vi spiller også er blitt større blant folk. De slipper forresten ut et "live"-album snart, som vi ikke kjenner noe til. Det er sikkert noe dritt. Dette har ikke vi kontroll over i det hele tatt. Vi har ikke så mye vi skulle ha sagt, men nå har vi brutt med dem.

GA: Hvilket selskap har dere tenkt å gå over til nå?

Hva med Topic? (et uavhengig plateselskap som spesialiserer seg på folkemusikk og som tar hensyn til musikernes interesser)

Swarb: Jeg veit ikke. Ingenting er avgjort enda, men vi har planer om å utgi ei ny skive til våren.

GA: For mange unge mennesker var Fairport Convention en vei til forståelse av tradisjonell musikk. Bl.a. i måten dere kombinerte folkemusikk og elektrisk rock. Får du noen gang følelsen av å "ødelegge" folkemusikken, eller bryte "hellige regler"?

Swarb: Ting blir FOR hellig! Så noen ganger hender det at vi for moro skyld og av rein faenskap arrangerer opp låter helt på tvers av det tradisjonelle.

GA: Folkemusikk var ofte en uttrykksform for arbeiderklassen. Tror du det er mulig å bevare den samme funksjonen i dag?

Swarb: Etter femten år som profesjonell musiker har jeg dessverre ikke den samme kontakten med grunnplanet. Ikke engang i Birmingham hvor jeg har vokst opp. Jeg tror jeg lar være å besvare spørsmålet.

GA: Tror du noe av din musikk kan inspirere til revolusjonære handlinger?

Swarb: Ja, jeg håper det.... ■

DISKOGRAFI

Fairport Convention (68)	047 2384 Polydor
What we did on our holidays (69)	Island ILPS 9092
Unhalfbricking (69)	" " 9102
Liege & Lief (69)	" " 9115
Full House (70)	" " 9130
Angel Delight (71)	" " 9162
Babbacome Lea (71)	" " 9176
Rosie (73)	" " 9208
Nine (73)	" " 9246
Live Convention (74)	" " 9285
Rising for the moon (75)	" " 9313
Gottle o' Geer (76)	" " 9389

Sleif

Energisk ART ENSEMBLE

Art Ensemble of Chicago — Lester Bowie på trompet, Joseph Jarman og Roscoe Mitchell saksofoner, Don Moye trommer, og Malaci Favors på bass. — Fem musikere som i flågrenede klær (mest afrikanske) og med malte ansikter inntok podiet på Club 7 en kveld i høst. Mange hadde kanskje ventet en 'konsert' i tradisjonell forstand. I stedet fikk vi en forestilling der synsinntrykk, dans og musikk (det viktigste innslaget) inngikk i en helhet — typisk for Art Ensemble og for den folketradisjonen som er en del av røttene til gruppa. Noen ganger inngår dikt i programmet også, om enn ikke denne gangen.

Friere klangfarger

Gruppa begynner forholdsvis melodisk og tradisjonelt. Men snart blir det hele inn i fri-form og kollektiv improvisasjon. Klanger prikkes inn fra alle kanter, alt skifter brått, et horn roper, får svar, blir plutselig stille. Instrumentene utnyttes på en annen måte enn i tradisjonell musikk, musikerne har et mer upretensjøs forhold til instrumentene og til de hemmende kravene om kun å bruke "riktige" klanger. Dermed får de muligheten til å bruke det mylder av klanger som er i et horn. At vedtatte "skjønnhetskriterier" ikke alltid oppfylles, gjør ingenting. Det viktigste er at instrumentene får mer varierte midler til samtale. Dette upretensjøs forhold til klangerne fører også til at en mengde småinstrumenter og lydremedier blir tatt i bruk ved siden av de vanlige instrumentene. Dette er jo greit nok, siden det kan sies at f.eks. bilhornet er mindre vellykket enn marimbaen.

Puls

Bak blåseinstrumentene krysser rytmen hverandre hele tida. Sjelden tradisjonelle takter, men oftest en puls. Noen ganger klinger klokkespill, andre ganger drukner alt annet i klang fra store bjeller, som Joseph Jarman slår som rasende. Og rytmeinstrumentene har ikke bare komp-funksjon, de er ofte likeverdige med blåserne. Alle er på en måte solister.

At rytme og klangfargene er så viktige, er noe av det som knytter denne musikken til folketradisjonen, både den afrikanske, og jazztradisjonen i Amerika. Gruppa bruker også et mylder av folkeinstrumenter.

Mot slutten av programmet blåser Jarman og Mitchell en frika duett på alsaxene, som de overblåser vilt. Å bruke "overtone" på denne måten er ikke uvanlig i andre kulturer, og da er det helt uinteressant at det kanskje ikke klinger like godt i tradisjonelt europeisk innstilte ører. (Men finkulturelt hovmot er kanskje uforbederlig?)

Selve denne teknikken — å overblåse — er ikke så vanskelig på saksofon. Det gjelder å råke tonene som ligger over de vanlige registrene. Men det krever godt kjennskap til hornet for å kontrollere det hele, og ikke bare produsere meningsløse skrik. Å spille slik kan være en måte å virkelig føle et annet menneske.

Så avslutter gruppa med en bevisst søtleden melodi, spilt grinaktig paradisk. Dette oppfatter jeg som en satire over den glatte populærmusikken afroamerikanerne måtte spille, og på den rollen de ble påtvunget.

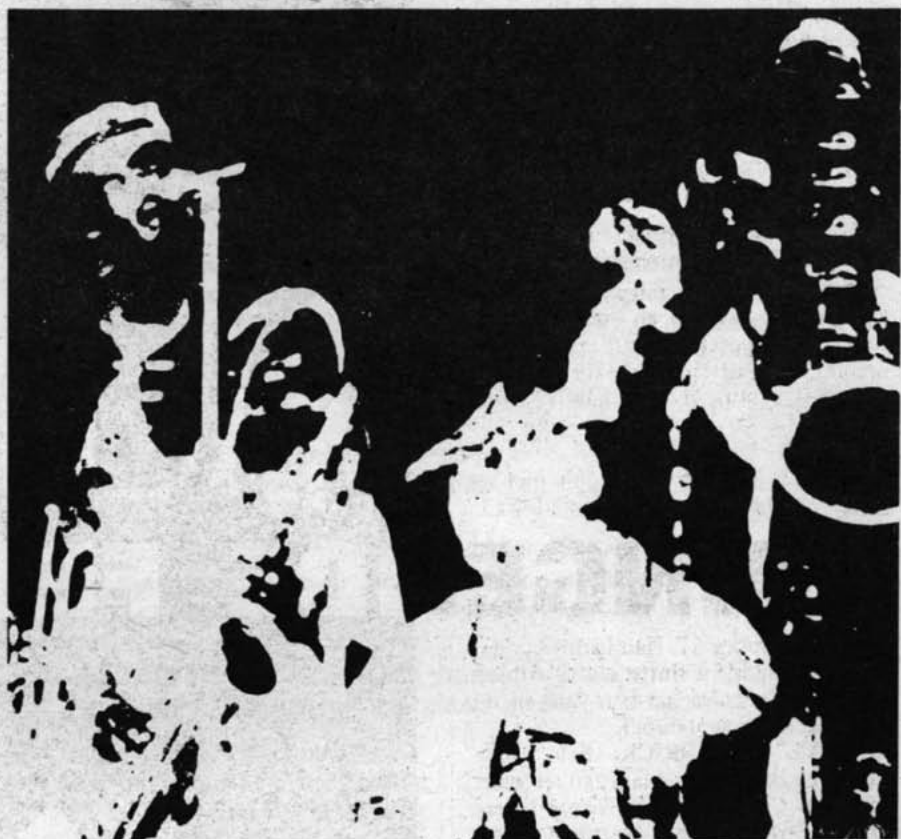
Færre grenser

Hva er det så vi husker etter en sårn konsert?

Kanskje er det Art Ensembles vekt på gruppemusikk, musikkens mangel på pretensiositet, og at den dermed får færre grenser. For eksempel, ikke så skarpe grenser mellom humor og alvor. Men når dette betones betyr det ikke at disse folkene er teknisk amatørmessige, noe vi som regel kunne høre. (Selve f.eks. Mitchell hadde en litt tynn tone i tenorsaxen da han spilte tradisjonelt.) Flere av musikerne har forresten bakgrunn fra mer "vanlig" jazz og blues — f.eks. Bowie fra Rhythm and Blues.

Jazz?

Hva skal vi så kalle Art Ensembles musikk? Selv kaller de den Black Music. Er det jazz? Dette er et spørsmål som er egnet til å sette sinnene i kok hos jazz-puritanerne, uten at det betyr så mye — men vi skal huske at begrepet

jazz ofte har vært knyttet til kommersiell utnytting av musikken.

Når det gjelder båndene til "jazztradisjonen", sa Jarman en gang at "we are among the third generation of new musicians". De to første "generasjonene" som han henviste til er musikere som Ornette Coleman, Cecil Taylor, John Coltrane, og Shepp, Sanders, Ayler (se omtale av noen av disse i GA nr. 4/76).

AACM

For å få et bedre innblikk i hva Art Ensemble vil, må vi si litt om det miljøet gruppa springer ut ifra.

De fem spillemennene er skolert fra de Association for Advancement of Creative Musicians, en organisasjon som ble startet i Chicago midt på sekstitallet, og med pianisten Muhal Richard Abrams som (anti-autoritær) leder og "åndelig far". AACM har drevet treningsprogram for unge musikere — ofte gratis — og gitt dem en praktisk innføring i svart musikktradisjon.

En annen målsetning for AACM har vært selv å ta seg av konsertarrangement etc. Slik har de villet bryte den kommersielle maktstrukturen som har trukket kraften ut av mye av musikklivet.

Dette er en innfallsport til sosiale problemstillinger. Men har så selve musikken relevans til politikk? La oss se hva Richard Abrams (som også har spilt i gruppa) sa til en ung nordmann som kritiserte gruppa for mangel på politisk uttrykk: "Musikken skal inspirere til revolusjon, men de politiske midlene som skal til, må bli opp til hver enkelt tilhører."

Og det hele er en vekselvirkning: "Jeg savner ghettoen, den svarte ghettoen hjemme i Chicago. Det er derfra musikken vår kommer, det er fra ghettoen den henter sin kraft." (Bowie).

Club 7 som vertskap

Til slutt et par ord om ramma rundt konserten — Club 7. Begynnelsen var svak: konserten ble en time forsinket fordi Club 7-teknikerne først oppdaget at høyttaleranlegget hadde sviktet, like før konserten skulle ta til. Hvordan er så Club 7 som konsertlokale? For de som sitter nær podiet, blir stemningen intim, kontakten musiker-tilhører fungerer virkelig. Sitter man lenger unna, får musikken ofte et ufrivillig akkom-

pagnement av mumling og klirring av glass — den burde vært en bedre skjebne verdig. Og ikke alle ser musikerne skikkelig, og spesielt når det gjelder Art Ensemble, betyr det visuelle svært mye. Vi får håpe at iallfall teknikken på Club 7 er i orden til neste gang....

Adressen til AACM er:
AACM, 1059 W. 107th Place,
Chicago, Illinois 60643, USA
(informasjonsmateriale bestilles, og de enkelte musikerne kan også nåes på denne adressen)

En del av platene til Art Ensemble kan fåes i Norge, — forøvrig kan platene deres bestilles fra:

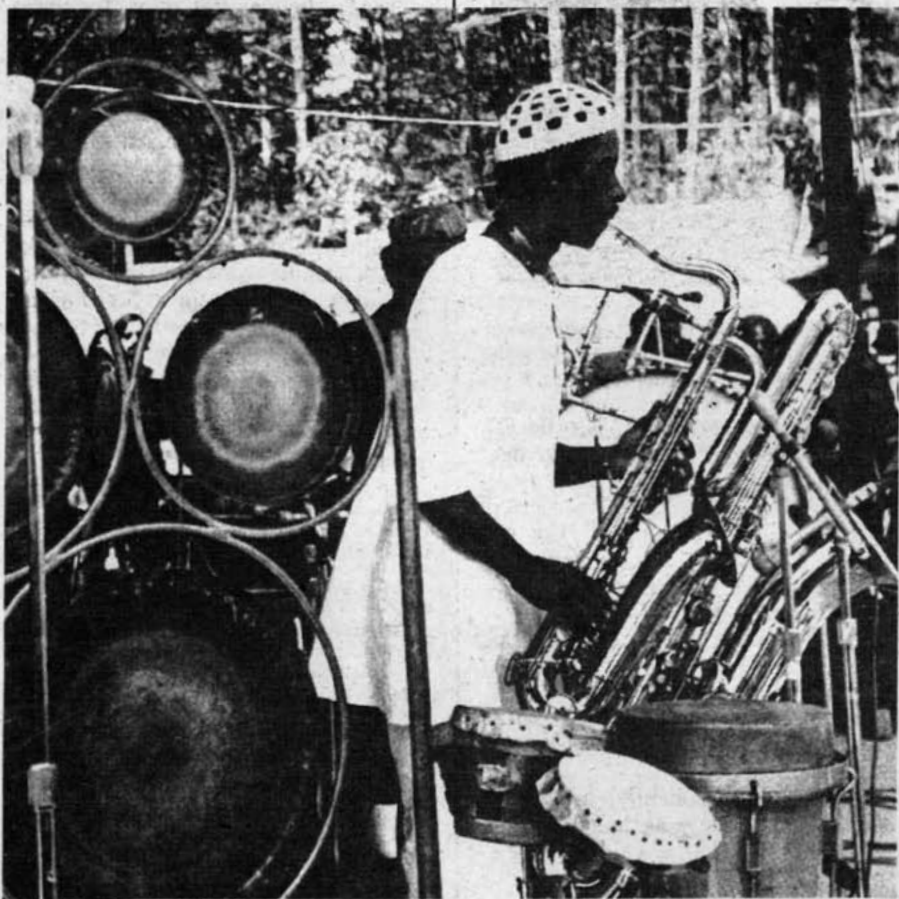
Kulturcirkeln,
Sveavägen 41, Stockholm.
De fører også mye annen improvisert musikk, folkemusikk og progressiv visesang. ■

T.A.

KRISTIANIA-BOHEMEN forts. fra s. 9

hemen blei et innkapsla, isolert fenomen i et borgerlig samfunn. Den var borgerlighetens motsetning, men nettopp pga. dens isolerte stilling blei den en slags bekreftelse på den samme borgerlighetens såkalte "toleranse". Delvis skyldes vel dette at bohemen mer eller mindre godtok seg sjøl som en kuriositet. Hans Jæger forsto for seint at hans ideer om en omforming av samfunnets struktur, om revolusjon, var avhengig av den isolerte bohemklubbens motsetning, en massebasis — om revolusjonen skulle kunne virke eliggjøres. Dette krever at arbeiderklassen — som er den eneste klassen som i kraft av sin stilling i det kapitalistiske produksjonsapparatet og som dermed har muligheten til å lamme dette, innehar bevisstheten om denne muligheten og samtidig oppnår å frigjøre seg fra den borgerlige ideologi som hindrer den i å bruke sine muligheter. I denne sammenheng blir bohemen også interessant for både motkulturen og den frihetlige venstresida (det som er igjen av den). Spesielt i disse boblejakkefarga fascisttider er det tvingende nødvendig at den frihetlige anarkokommunistiske bevegelsen ikke faller i samme felle som kristianiabohemene. Vi må alltid være på vakt overfor systemets evne til å isoler og oppsuge / integrere bevegelsen. Og som et redskap til dette anbefales Maurice Brintons artikkel i dette nr. av Gateavisa....

viggo vesel

Mitchell

SYSTEMET ETER DEG!

Denne artikkelen tar opp til diskusjon ting som er blitt svært problematiske for folk som prøver å forbli revolusjonære uten å forfalle til dogmatisk klisje-tenking og sitat-pugging.

I løpet av de siste årtiene har samfunnet akseptert, tatt opp i seg og gjennomført ting som tidligere var "venstrestremistiske krav". Tanker, teorier, krav, strømninger er blitt tatt opp i det etablerte statsapparatet og tilpasset kapitalismen.

Denne "rekuperasjonen" som fenomenet kalles i artikkelen, har kanskje spesielt med oss som er knyttet til den såkalte "motkulturen" å gjøre. Mye innen denne bevegelsen har dreid seg om endringer i klesdrakt, bruk av rusmidler, en ny seksualmoral etc. Dette er ikke noen egentlig trusel mot kapitalismen. Man kan snarere snakke om en ny måte å "pakke inn" den "menneskelige vare" på, et "alternativ" som på mange måter har gått som hånd i hanske inn i den kapitalistiske verdens rike flora av varetilbud!

Vi oppfordrer leserne til å trosse fremmedordene og kaste seg inn i en debatt som på mange måter river opp i helt grunnleggende elementer i venstresidas lamelse i dag.

Forfatteren er Maurice Brinton, rådssosialist som er medlem i den engelske "Solidarity-gruppen" — og om den skal vi skrive i neste nr. Det er samme fyren som har skrevet "Politikkens Irrasjonalitet", en pamflett som nylig er kommet ut på norsk.

Ragnar Braastad Myklebust har oversatt denne artikkelen. Den sto opprinnelig i tidsskriftet "Solidarity" og enkelte avsnitt som berører spesielle britiske forhold, er tatt vekk.

Når vi retter søkelyset mot venstrebevegelsen, ser vi en selvsikker og aggressiv bevegelse — i økende grad klar over at den virkelige makten i samfunnet ikke ligger i de parlamentariske organer, — men også en bevegelse som er dypt splittet i spørsmål om mål, strategi og taktikk, og helt ute å kjøre når det gjelder verdier og prioriteringer. Så ulike er bestanddelene at en er nødt til å spørre ganske likeframt om vi egentlig kan snakke om én bevegelse. Tenkende sosialister synes å lide av et permanent illebefinnende...

Hensikten med denne artikkelen er å finne røttene til denne krisen og vise at de ligger i endringene i selve klasse-samfunnet. I løpet av de siste få ti-årene — og på mange ulike områder — har det etablerte samfunn iverksatt mange ting som de revolusjonære av i går arbeidet for. Dette har skjedd når det gjelder holdninger til økonomien, til bestemte former for sosial organisering, og til de ulike aspektene av de personlige og seksuelle "revolusjonene". Når tilleggelses som disse faktisk BEGYNSTER det etablerte samfunnet, er det berettiget å ta uttrykket "rekuperasjon" i bruk. Denne artikkelen er et forsøk på å innlede en diskusjon om rekuperasjonens grenser.

Rekuperasjon er selvfølgelig ikke noe nytt. Det som kanskje er nytt, er den grad de fleste "revolusjonære" (enten de krever "mer nasjonalisering", mer "sjøl-styre" eller større "personlig frihet") er uvitende om systemets evne til å absorbere — og i det lange løp nyttiggjøre seg — disse formene for "avvik". Klassesamfunnet har en enorm elastisitet, en enorm evne til å hankses med "undergraving", å lage ikoner av ikonoklaster ("billedstørnere"), å suge næring av dem som vil strupe det. De revolusjonære må hele tiden være klar over denne styrken, ellers vil de ikke forstå det som skjer rundt dem. Hvis det er nødvendig

å ofre bestemte hellige kuer (eller visse tidligere påstander man nå finner utilstrekkelige), er det best at vi gjør den jobben selv!

Rekuperasjon av økonomiske krav

De sosialøkonomiske retningslinjene til Keynes blir i dag ansett som nødvendige for at den moderne kapitalismen skal fungere. (Så enkelt er det nok ikke, nei. Både borgerskapet og teknokratene har nå begynt å snakke om Keynesianismens manglende evne til å løse eller dempe de krisene som hjemsøker seinkapitalismen. Les næringslivssidene i f.eks. Morgenbladet... o.a.) — Kravene om nasjonalisering av gruveindustrien eller jernbanene, om nasjonalt trykdevesen, om arbeidsledighetsstøtte og statspensjoner er blitt fullstendig rekuperert. På tross av enkelte nostalgiske (og i hovedsak ubetydelige) øyekast mot fortiden, vil ingen konservativ politiker som ønsket å bevare et skinn av troverdighet, forlange at gruvene eller jernbanene skulle gå tilbake til privat eie, eller at "velferds"-samfunnets institusjoner skulle avvikles. Så langt ville alle sosialister være helt enige.

Men så skilles veiene. Vi ville hevde at sentralisering av alle produksjonsmidler i statens hender — Det Kommunistiske Manifests mest "radikale" krav (nåja, Marx og Engels har jo også senere flere steder gått imot en slik unyansert formulering...men "marxismen" — hva nå det er for noe — er tvetydig her...o.a.) er blitt gjennomført mange steder i verden uten medfølgende økning i den menneskelige frihet. Faktisk fungerer et utbyttingssamfunn, delt i ordre-givere og ordre-takere, mye bedre på et slikt økonomisk grunnlag, som eliminerer mange av laissez-faire-kapitalismens svakheter. Hva nå bestrebelsene til deres grunnplan måtte være, er det ideologiene og programmene til

de sosialdemokratiske, kommunistiske, trotskistiske eller maoistiske gruppene i Vesten som uttrykker de klareste kravene om denne typen av sosial organisering. Disse gruppene er statskapitalismens jordmødre. De kan variere når det gjelder tempo og taktikk. De er uenige om hva de anser som akseptable eller uakseptable kostnader (for andre). Men deres grunnleggende mål er det samme — og er i samsvar med Kapitalens dypereliggende behov.

Videre er marxist-leninistiske ideer toneangivende for fødselen av — og for utformingen av — det økonomiske liv i mange utviklingsland i hele den tredje verden (fra Sekou Toures Guinea til Vietnam, fra Irak til Zansibar). Alle disse er nådeløse utbyttings-samfunn, innrettet på hurtig utvikling av produktivkreftene. I dag er dette bare mulig på grunnlag av en intens primærakkumulasjon, utført ved en utbytting av bondene. Igjen blir en gang så "revolusjonære" ideer redskaper for nye former for slaveri.

For å parafrasere Marx: Det er ikke hva menneskene tror de gjør som spiller noen rolle. Det som er avgjørende er det objektive resultat av deres tanker og handlinger. Klassesamfunnet kan godt rekuperere de økonomiske kravene til den tradisjonelle venstrebevegelsen. Det er ikke av avgjørende betydning i denne sammenheng, om de ulike herskerklassene er fullt klar over hva som skjer med dem. De er i hvert fall ulike når det gjelder den respektive grad av innsikt de har nådd i sine egne, langsiktige, historiske interesser. De mest klarsynte av dem godtar nå sentraliseringen av produksjonsmidlene i statens hender som en nødvendig forutsetning for produktivkreftenes utvikling. For de fleste marxistiske sosialister (og for borgerskapet) er denne utviklingen hovedsaken. Det er dette som forener dem. Her glir den borgerlige og den marxistiske fremtidsvisjon over i hverandre! For dem begge er økonomisk vekst det som politikk (og i siste instans selve livet) dreier seg om. I deres tankegang er det få andre dimensjoner. For dem begge er framtida hovedsaklig "mer av det samme". Og resten? Resten vil komme "etter revolusjonen". I beste fall passer den på seg selv. I verste fall — hvis en snakker med en tradisjonell marxist om slike ting som kvinnefrigjøring, økologi, "motkultur" etc. blir man stemplet som en som "avleder" kampen i orde-lag som viser hvor dypt arbeidsetikken og det eksisterende samfunnets patriarkalske holdninger og verdisystem gjennomsyrrer tankegangen deres.

Rekuperasjon av institusjonelle former

Heldigvis har deler av venstresida gått mye lengre enn til å kreve nasjonalisering, planlegging etc. I den russiske revolusjonens kjølvann forutså små grupper av "venstrekommunister" klart hvilket hendelsesforløp denne type "sosialisme" ville lede til. Bak-talt av Lenin, utstøtt av ortodokse

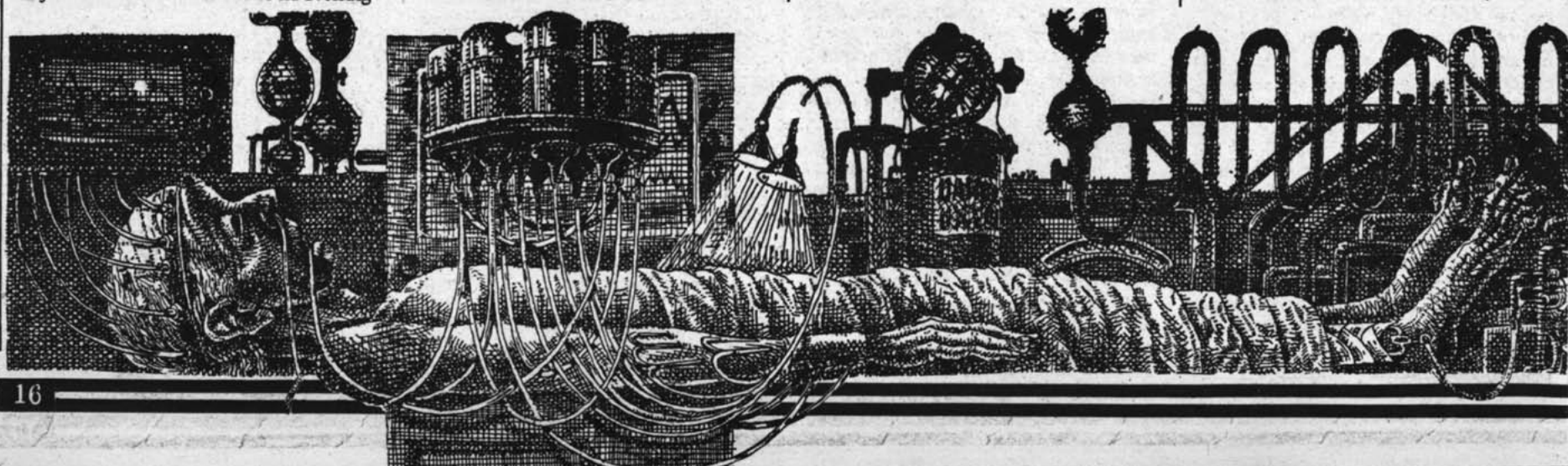
kommunister, advarte de om hva som lå foran: Parti-styret ville snart føre til framvoksten av en ny herskerklasse, ikke basert på privat eiendomsrett til produksjonsmidlene, men på et monopol på beslutende autoritet på alle områder av økonomisk, politisk og sosialt liv. Mot partiets hegemoni og dets sentralkomites aktivitet stilte venstre-kommunistene opp en opplyst og sjøl-styrt arbeiderklasses kunnskap og makt. De slo fast hvilken institusjonell form denne makten ville ta: arbeider-rådene.

Dette var ikke noe genialt skjema for et nytt samfunn som en Gdken eller en Pannekoek sugde ut av tom-melen. Fra Pariserkommunen til den russiske revolusjon i 1917 hadde "råds"-organisasjonsformen vært et levende historisk produkt av selve klassekampen. Advarslene til disse tidlige revolusjonære har vært berettiget fullt ut.

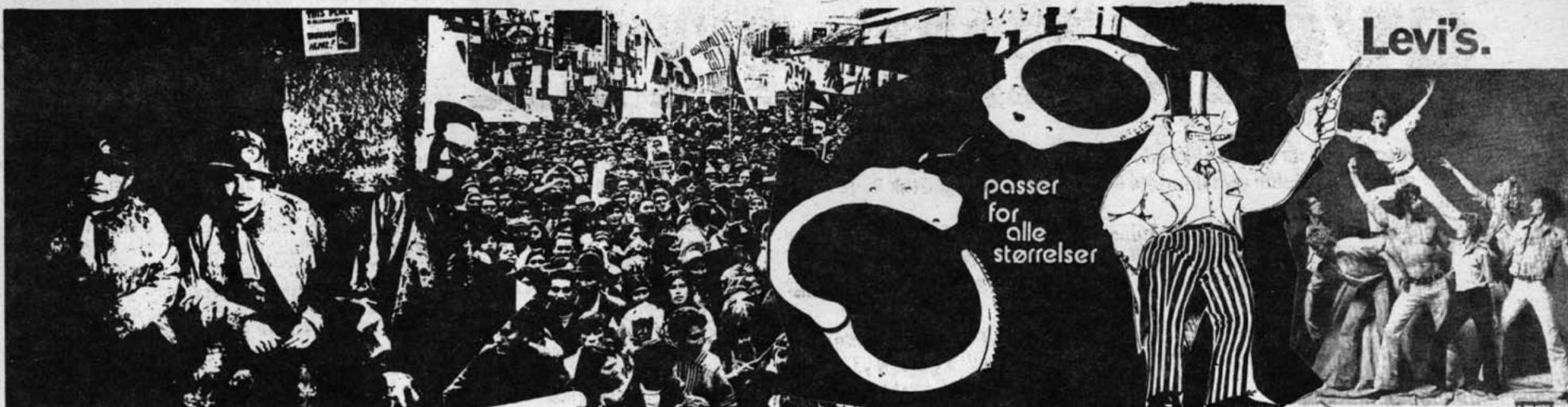
Men deres synsfelt forblir begrenset. På tross av Pannekoeks interesse for vitenskap og filosofi, Ruhles pedagogiske interesser og Korschs understreking av behovet for en dyptgående kulturkritikk, dreide størsteparten av venstre-kommunistenes skrifter seg om problemer forbundet med arbeid, produksjon og distribusjon. De levde i en annen tid enn vår, og hadde lite av betydning å si om det som nå er blitt svært viktige områder av samfunns-livet: Byråkratisering, fremmedgjøring i forbruk og fritid, autoritær oppdragelse, "ungdomsopprøret", kvinnefrigjøring etc. Til og med en del av deres institusjonelle forslag har tiden gått fra.

Rekuperasjonen av kravet om arbeider-klasseremakt på produksjonspunktet og om et samfunn basert på arbeiderråd har for eksempel antatt en dyster form. Når forskjellige bolsjevistiske retninger blir konfrontert med den byråkratiske uhyggen ved det stalinistiske og etter-stalinistiske Russland, og likevel skal prøve å bevare en slags troverdighet overfor sine arbeidersympatisører, prøver de å rehabilitere begrepet "arbeiderkontroll". Selv om "arbeiderkontroll" bare ble nevnt en eneste gang i dokumentene til den Kommunistiske Internasjonales første fire kongresser, har det nylig blitt et av de viktigste slagordene. Mellom 1917 og 1921 ble alle forsøk fra arbeiderklassen på å utøve virkelig makt over produksjonen — eller å overskride den trange rollen som ble tilvist den av partiet — knust av bolsjevikene, etter først å være blitt stemplet som anarkistiske eller anarkosyndikalistiske avvik. I dag blir arbeiderkontroll presentert som et slags sukkerlag på nasjonaliseringspilla av hver eneste framtidig trotskistisk eller leninistisk mikrobyråkrat. De som kvalte det levende barnet prøver nå å få solgt liket. (.....)

I lang tid var det bare små grupper av revolusjonære som forfektet en virkelig arbeiderkontroll (eller, som vi foretrekker å kalle det — arbeider-sjøl-styre). Disse revolusjonære klarte å holde seg flytende i den store byråkra-

tiske tidevannsbølgen. Etter hendingene i Frankrike i mai 1968 fikk kravet ny betydning og ny sammenheng. Menneskene begynte å se sjølstyret som det framtrekkende trekk (og arbeiderrådene som den institusjonelle form) i et nytt samfunn hvor byråkratiet ville bli fjernet og hvor vanlige folk endelig ville få virkelig makt over mange aspekter av sitt hverdagsliv. Men igjen var dette å overse systemets evne til å integrere uenigheten og bruke den til sitt eget beste.

Kan kravet om sjølstyre bli tilpasset klassesamfunnets egne behov? Et ærlig svar ville være "ja, på noen måter". JA — såfremt de som iverksetter sjølstyret fremdeles aksepterer systemets verdier. JA — hvis det forblir på en utelukkende lokal skala. JA — hvis kravet er tomt for sitt politiske innhold.

Bilfabrikker har i noen tid hatt seksjoner som har forsøkt å utvikle arbeidernes deltakelse i produksjonsreguleringen. Under den moteriktige forkledningen av å berike arbeidernes jobber, har arbeidsgiverne fortsatt å berike seg selv! Grupper av arbeidere får lov til å bestemme over sin egen fremmedgjøring. Maktthaverne prøver å blåse liv i det eksisterende samfunnets anemiske institusjoner (i økende grad forlatt av dem som skulle få dem til å fungere) med "medbestemmelses"-overføringer. Ikke rart at slagordet er tatt i bruk av alle fra den politiske høyresida til liberale sosialdemokrater.

Til en viss grad har de revolusjonære selv skyld i denne sammenblandingen av form og innhold. De har ikke i tilstrekkelig grad advart mot de medfølgende farer ved alle forsøk på sjølstyre innen kapitalismen. Og i forhold til framtida har de ikke i tilstrekkelig grad understreket begrensningene i kravet. Sjølstyre og arbeiderråd er midler til frigjøring, de er ikke selve frigjøringen. Videre har mange revolusjonære ofte undervurdert de innviklede problemene i samfunnet som helhet. Disse må vurderes i tillegg til problemene i særskilte arbeidergrupper. Vi har aldri snakket om "jernbanene til jernbanearbeiderne, søpla til renovasjonsarbeiderne". Vi er ikke for sjølstyrte forsinkingsimperier eller reklamebyråer, eller for sjølstyrt produksjon av atomvåpen.

Ikke for å si at sjølstyret IKKE vil være det viktigste trekk, og rådet antakelig den institusjonelle formen i ethvert sosialistisk samfunn. Men noe mer vil det ikke være. Spesielle flasker kan ramme ulike typer vin. I det nåværende samfunn kunne sjølstyret meget vel utvikle seg på et reformistisk, rasistisk, nasjonalistisk eller militaristisk grunnlag. De historiske forløperne er der. Mange arbeiderråd i Tyskland — i desember 1918 og senere — vedtok å overgi sin makt til parlamentariske institusjoner. Mellom 1939 og 1945 identifiserte den overveldende majoritet av den tyske og britiske befolkning seg med sine respektive herskere og mobiliserte seg (eller lot seg mobilisere) for å forsvare interesser som ikke var deres egne. Sjølstyrte kibbutzer i Israel er redskaper for utbredelsen av sionistisk ideologi og iverksettelse av (anti-arabisk) diskriminering, altså anti-sosialistisk politikk. Eksemplene er

klare nok: Sjølstyre, skilt fra en sosialistisk politikk, er meningsløst.

Rekuperasjon av "ur-marxistiske" krav

Stilt overfor den kjensgjerningen at det etablerte samfunnet med hell har sugt opp i seg både de økonomiske målene og noen av de institusjonelle forordningene til de som ønsket å forandre det, har radikale svart på ulike måter.

En reaksjon har vært å grave dypere inn i Marx. Det "kommunistiske prosjektet" blir redefinert i ur-marxistiske begreper. Nå har vi Marx "à la carte". Det som blir fremhevet er ikke det som var marxismens historiske virkelighet (selv på Marx' tid), men en visjon som selv om den er gangbar, sjelden kom lenger enn til den retoriske plan. Den Marx med "proletarene har intet fedreland" erstatter den Marx som ga sin støtte til den tysk-franske krig i 1870-71, først til Bismarcks armeer, så — etter Sedan — til det andre Riket. Den Marx som forkastet slagordet "en dags lønn for en dags arbeid" (og i stedet gikk inn for "avskaffelsen av lønnsarbeidet") erstatter den mer prosaiske Marx, som manøvrerer blant Luftstreitkräfte og Malm-Banierne i den første internasjonales råd. Den Marx som tordnet at "arbeiderklassens frigjøring må være arbeiderklassens eget verk" utsletter den ynkelige Marx av 1872, som kokte sammen Internasjonales siste kongress (den eneste han var personlig til stede på) og fant opp ikke-eksisterende delegasjoner og forandret fremtidige møtested for å treffe ut tilhengerne av den like så autoritære Bakunin.

Men er selv disse ur-marxistiske forordningene tilstrekkelige? Er "avskaffelsen av nasjonsgrenser" noen garanti for hva slags regime som vil herske over det nye, grenseløse området? Er visjonen om et utbyttersamfunn som forener både Østens og Vestens metoder, bare en vond drøm kokt sammen av science fiction-forfattere? Er avskaffelsen av lønnsarbeidet noen garanti mot utbytting og fremmedgjøring? Fanten det ikke utbyttersamfunn lenge før lønnsarbeidet trådte inn på historiens arena? Lønnsarbeidet underbygger og forsterker makthierarkier; dets avskaffelse fjerner ikke nødvendigvis slike hierarkier. Selv klassesamfunnet kan kanskje rekapitulere slike krav.

Rekuperasjon av den "personlige revolusjon"

Et annet svar fra dem som blir konfrontert med det etablerte samfunnets enorme rekapulative evner, har vært å søke individuell frigjøring, "her og nå" å skape det alternative samfunns mikrokosmos. Noen talsmenn for dette synet ser den sosiale frihets utvikling som et bi-produkt av at ett "fritt" individ legges til et annet — noe lignende med at arbeidere drar til Nansen-skolen for å bli frigjort en og en. Denne type opprør, så lenge den blir forstått i rent individuelle begreper, kan lett suges opp i det etablerte samfunn. Individuelt opprør, enten i kledrakt eller hårprakt, i spisevaner eller muskalsk smak, i seksualmoral eller filosofisk innstilling, blir lett en vare som Kapitalen frenetisk utbytter i sine eg-

ne interesser.

Rekuperasjonens grenser

I "Politikkens Irrasjonalitet" skrev vi at utbyttersamfunnet ikke ville være i stand til å tolerere den "massive utvikling av kritiske, innsiktsfulle, selvtilstrekkelige, seksuelt frigjorte, sjølstyrte og ikke-fremmedgjorte personer, som er seg bevisst hva de vil og forberedt på å kjempe for det". Vi mener fremdeles at denne ideen i bunn og grunn er riktig. Dens kjerne — at en ikke kan forestille seg en virkelig frigjørende bevegelse uten virkelig frigjorte individer — synes ugiendrivelig. Men vår formulering var utilstrekkelig. Det er bedre å snakke om individer som er forberedt på å kjempe kollektivt for det de ønsker. Og vi skulle ha sagt mer om kampens mål. Vi skulle ha forklart klarere hva visjonen er, i det minste i våre øyne. Den sosialistiske omdanningen av samfunnet er ikke en automatisk prosess, heller ikke en refleksiv handling. Den trenger en oppfatning eller en følelse av orientering. Kanskje er det mange veier til det lovede land, men det hjelper vissevis bare hvis folk vet hvor de skal!

La oss ta det for gitt at

- a) meningsfull handling må være kollektiv,
- b) at en sosial endring trenger frigjorte enkeltmennesker, og
- c) at de institusjonelle rammene til ethvert nytt samfunn antakelig vil basere seg på, i det minste delvis, de formene som gjentatte ganger har oppstått i kampen, i øyeblikk av dyp innsikt og skaperevne.

Det en nå må tenke på — og diskutere grundig i hele det frihetlige venstre — er det politiske innhold i en handling som bevisst søker både å unngå rekapulasjon og være relevant for dagens tilstand.

Må en ha visse nødvendige kriterier for å definere en slik aktivitet? Jeg tror personlig at svaret er "ja" — med det forbehold at defineringen må oppfattes som en stadig pågående prosess. Skal revolusjonære som deler felles mål, samles, først og fremst for å diskutere målene? Jeg tror igjen at svaret må bli "ja". Politisk passivitet er bare holdbart hvis en tror det finnes en slags "guddommelig vilje" som automatisk fører samfunnet inn i en sosialistisk retning.

Bare hvis frihetlige sosialister snakker åpent om disse spørsmålene, kan de bli et troverdig alternativ til det autoritære venstre. Hvis sosialisme er å skape livsformer som kan gjøre det mulig for alle — fri fra ytre barrierer og internaliserte hemninger — å nå sin fulle vekst, å fullbyrde seg som mennesker, å nyte seg selv, å samhandle uten å trække på andre (og dette er en like god definisjon på sosialisme som noen annen!) — så må vi si fra om det, høyt og tydelig. Og vi må ikke være redde for å kritisere noen handlinger — samme hvor "sjølstyrte" — som leder i motsatt retning. Sosialisme er jo EN bestemt måte å sosialisere!

I denne diskusjonen — og vi bør ta den — må vi ikke glemme de økonomiske forutsetningene for det vi søker. Vi må heller ikke blande dem sammen med selve målet. Til slutt må vi ikke undervurdere de kreftene vi kjemper

imot, innbefattet det etablerte samfunnets rekapulative evner. En pågående revurdering av målene og måten samfunnet har rekapulert en del av dem på, er det mest virksomme middel mot venstresidas illebefinnende, og den eneste mulige retningslinje dersom vi skal forbli revolusjonære. ■

HVA BETYR SÅ DISSE FORFERDELIGE ORDA?

IKON: helgenbilde

LAISSEZ-FAIRE-KAPITALISME: den tidlige kapitalismens/økonomiske liberalismens grunnlag: overlate alt til 'markedets frie spill' med minimal statsinnblanding

PRIMERAKKUMULASJON: forsøk på opphoping (akkumulasjon) av overskudd fra landbruket for å kunne investere dette i industrien

KEYNES, J.M.: trolig den sosialøkonomen som har hatt størst innflytelse på de økonomiske teoriene i de vestlige industrisamfunn: Laissez-faire-kapitalismen holder ikke. De offentlige utgifter må økes og staten gripe inn i det økonomiske livet for å løse - og hindre - arbeidsløshet og kriser

PARAFRASERE: omskrive

HEGEMONI: overherredømme, førerskap
GORTER, Hermann: Hollender, med i det tyske venstre-kommunistiske partiet KAPD som spilte en viktig rolle under den tyske revolusjonen 1917-18. Førte en betydningsfull diskusjon mot Lenin. Død 1927

PANNEKOEK: hollender, en av rådskommunismens viktigste teoretikere. Tilhørte lenge opposisjonen i 2. og 3. internasjonale mot parlamentarisme, fagforeningstaktikk og deltagelse i 1. imperialistiske verdenskrig. Ble med i KAPD. Død 1960. På norsk: Parti, råd, revolusjon (Pax)

RDHLE, Otto: også en av de 'ledende' i KAPD

KORSCH, Karl: venstreopposisjonell som ble ekskludert av den Moskvakommunistiske bevegelsen i 20-åra. Oppratt av å bruke marxismen på ideologiske og kulturelle spørsmål. På norsk: Marxisme og filosofi (Pax)

ANEMISK: blodfattig

FRENETISK: rasende, vanvittig

INTERNALISERT: tatt inn/opp i seg andres holdninger og normer som sine egne

Splittelse eller mangfold?

Dette er IKKE avd. for fasitsvar på alle de spørsmålene vi har kastet ut om kvinnekamp, kvinneorganisasjonene og deres teori/praksis.....

Men vi tar en titt på virvaret som er oppstått, iallfall når det gjelder de organisasjonene vi må betrakte som "interessante", nemlig de som er, eller har fått ord på seg for å være radikale.

I denne omgang har vi bestrebet oss på å kaste et aldri så lite lys over selve strukturen i de mest kjente (og toneangivende?) kvinneorganisasjonene her i landet. Vi regner med å gå mer utførlig inn på hovedspørsmål og dilemmaer i kvinnekampen i senere nr. av Gatevisa.

Kvinnefronten

Det er bare kvinnefrontene selv i dag som benekter Kvinnefrontens nære slektskap til AKP(m-l). Fronten støtter systematisk opp om AKP-tiltak og AKP-demonstrasjoner, AKP-streikestøttekomiteer, AKP-manifestasjoner og så videre. For AKP er Kvinnefronten en av de viktigste innfallsporene til at flere kvinner skal komme til troen på den eneste rette, progressive linja. Kvinnedagen 76 fikk et tragikomisk skjær i Oslo, da dagen hovedsaklig ble preget av beinhard hetsing mellom organisasjonene og febrilsk telling av de to togene for å finne ut hvem som hadde størst oppslutning – samlingstoget med alle kvinneorganisasjonene unnatt kvinnefronten, eller m-l-toget med parolene "Møy og mann, hand i hand" og "bekjemp de to supermaktene".

Men dette er Oslo, hvor Stalins røde soldater lett kan karakteriseres på klesveien, blikket, demonstrasjonstogene og måten å snakke på. Utover landet er det ingen tvil om at Kvinnefronten fortsatt rekrutterer kvinner med ulik politisk bakgrunn, som slutter opp om den mest aktive og utadrettede av kvinneorganisasjonene, uten å vite at de straks blir telt med i MANNtallet til "Pål sine honer" (eller: stuert broiler a la Steigan).

Vi vil uten videre påstå at Kvinnefronten har betydd mest av alle norske kvinneorganisasjoner når det gjelder å så forvirring og splid. Det er nok av ting å slåss for.... men m-l-jentene velger å støtte opp om sine menns politikk, ved å danne et fast ekko til politiske vedtak og kampsaker fra Studenteramfunnets engere kretser.

For Kvinnefronten er klassemotsetningene så altoverskyggende at de fullstendig overser kjønnsmotsetningene. Dette gir seg utslag i en totalt uteblivende søstersolidaritet, og i at de i sin romantiske arbeiderdyrkelse nekter å se at f.eks. arbeidermannen undertrykker sin arbeiderkvinne. Det passer ikke Kvinnefronten at kvinnene må slåss på to fronter: ikke bare for gratis daghjem, sjølbestemt abort, likelønn etc., men også mot holdningsundertrykkelse utført også av sjåvinistiske enkeltmenn....

Om Kvinnefrontens "linje" er det nok å referere til disse parolene som opptrådte i kvinnefront-seksjonen av 1.maitoget i 76:

Spør: Hvem er kvinnens fiender?
Svar: Staten og kapitalen

Spør: Hvem er kvinnens fiender?
Svar: Imperialismen

Spør: Hvem er kvinnens fiende?
Svar: Fascismen – fascismen

Spør: Hvem er våre venner?
Svar: Alle undertrykte

Spør: Hvem må lede kampen?
Svar: Arbeiderklassens kvinner

Spør: Hvordan føres kampen?

Svar: Menn og kvinner sammen

Spør: Hvem vil splitte kampen?

Svar: Fienden – fienden

Spør: Hvem er kvinnens fiender?
osv. (begynn forfra igjen!)

(og igjen!)

Nyfeministene

gjorde seg berømte og utskjelte allerede fra starten (1972-73) ved å gå inn for en "flat" organisasjonsstruktur: uten ledere, uten plattform, uten aktivist-demagogi, men med gruppelederskap, kontaktutvalg og praktiske arbeidsgrupper som skulle kanalisere virksomheten. Det ble sett på som svært viktig å bygge opp en organisasjon som fungerte uten mannssamfunnets hierarki – og selv da Kvinnefronten kom inn i bildet med krav om en klart pyramideformet organisasjon, klarte nyfeministene å holde hodet kaldt og mente de ville greie seg uten plattform....

Mange har hatt vondt for å bli helt kloke på nyfeministene. Nyfeminist er blitt et skjellsord fra flere hold: fra kvinnefrontene fordi de er "borgerlige feminist" og fra borgerhold fordi de er "en aggressiv, mannshatende gruppe av rabiater radikaler". Virkeligheten er antakelig omtrent like variert som inntrykkene, ettersom mangelen på politisk plattform også har gitt grobunn for de mest forskjellige utviklinger – dels med geografiske ulikheter, dels med helt forskjellige mål og arbeidsmetoder for de ulike gruppene som Nyfeministene består av.

Det som nyfeministene er kommet til å "stå for" enten de liker det selv eller ikke, er først og fremst en innadvendt og delvis intellektuell profil. Bevisstgjøringsgrupper, selvhjelpsgrupper og studiegrupper på forskjellige temaer. Nyfeministene består av disse gruppene, som er uavhengige av hverandre og av enhver sentraldirigering. Representativt utad er bare fellesmøtet, som består av alle nyfeminister.

Denne organisasjonsformen fungerer – for såvidt, Den har nok vist seg lammende i noen saker, slik at nyfeministene for eksempel ikke pr idag har tatt et vedtak på "sosialisme" selv om flertallet av nyfeministene utvilsomt er sosialistisk orienterte.

Nyfeministene på landsbasis har ikke noe program, og i og med at ingen vedtak kan fattes uten det årlige landsmøtet, blir de nokså lammet når det gjelder å uttale seg om aktuelle ting.

Men det er hevet over tvil at nyfeministene og den arbeidsformen man finner hos dem, har betydd mye når det gjelder nettopp bevisstgjøringen og iallfall enkelt-initiativ blant kvinner. Det er ofte nyfeminister enkelt-

Det blåser på toppene mellom kvinneorganisasjonene. Kvinnefronten har autorisert "rette" og "skjeve" linjer. Nå lurer de på om de offisielt skal stemple Nyfeministene som fascister. Organisasjonsfloraen er blitt forvirrende, og mange jenter er skrivitene ved å være ggeriet fra de øv-orfor alle disse Hvem har rett? m-l-ernes galskap somheten bort fra nene iallfall på venstresida kan enes om? Hvorfor ble "Brød og Roser" dannet? Situasjonen kan se lite oppløftende ut. Seirer puritanismen i kvinneorganisasjonene? Lykkes det Nyfeministene å gjennomføre en "flat" organisasjon med små celler av arbeidsgrupper? Vil de lesbiske kvinnene isolere seg? Er kvinnekampen redusert til et spørsmål om mannen eller fascismen som "hovedfienden"? Har kvinneorganisasjonene bekreftet de første inntrykkene av frihetlige tendenser?

Kvinnefronten er kjent for sine friske innslag i kampen. "Møy og mann, hand i hand," er en av deres paroler.

vis som står bak friske aksjoner, det var nyfeministene som i og for seg bar fram tanken om kvinnehuset og sto bak mesteparten av jobbingen med det, — og de har klart å holde et sympatisk forhold til ANDRE grupperinger av kvinner.

Og — nyfeministene er kanskje den av de radikale kvinneorganisasjonene som i dag blir lyttet mest til av de nene som styrer samfunnet. Kanskje fordi mange av de kjente kvinnene som har gjort kvinnesaken til karrierevei, har utgått fra Nyfeministene.

Brød & Roser

oppstod i kruttroyen etter kvinneåret og diverse indre stridigheter i kvinnefronten Oslo-Akershus.

Flertallet av kvinnefrontstyret trakk seg ut, og innkalte til en konferanse for å lage en NY kvinneorganisasjon. På vårparten 76 ble tanken beseglet av en kvinnekongress i Oslo etter at en del uavhengige grupper hadde sluttet seg til planene.

"Vi tror det er nødvendig å skape en kvinnebevegelse som er bred og mangfoldig, samtidig som den er radikal og samfunnskritisk," skrev initiativ-jentene i et rundskriv foran denne konferansen. Det var tydelig myntet på både Kvinnefronten og Nyfeminis-

tene, fordi Kvinnefronten var blitt avslørt som et AKP-foretagende og Nyfeministene hadde fått valør av en mer eksklusiv og teoretisk gruppe.

Hva ble det så ut av konferansen og den nye organisasjonen?

Det er ikke så lett å si foreløpig, ettersom organisasjonen er ung, og hitil hovedsaklig har markert seg med konferanser og "høringer" over temaet abort. Ut fra det lille programheftet som Brød og Roser har laget, kan man iallfall lese seg til at organisasjonen ønsker å være utadrettet, at den er "antikapitalistisk og samfunnskritisk" (hvorfor ikke sosialistisk, like godt?) og at den er opptatt av spørsmål som en kvinneorganisasjon skal være opptatt av: Arbeidsplasser (kvinner rett til arbeid/6-timersdag/kvinnekrav i fagbevegelsen), barnehager (gratis for alle), studiearbeid (kvinnepolitisk teori), seksuell undertrykking, fødeplasser, undertrykking av lesbiske, undertrykking av enslige, internasjonal solidaritet.

Selv om man med god grunn kan stille seg tvilende til at tanken om "mangfold" i kvinnebevegelsen nødvendigvis må føre til oppsplitting av kreftene i flere organisasjoner som iallfall i det ytre ikke later til å være på store og uovervinnelige forskjeller, får vi bare ønske Brød og Roser velkommen i floraen og håpe at organisasjonen holder hva den lover.

Lesbisk bevegelse

Mange gode Oslo-borgere fikk seg et sjokk en dag for et års tid siden da de som vanlig tok imot løpesedler av folk som delte dem ut på gaten — men i denne løpeseddelen sto det: "Kvinnen som ga deg denne folderen er lesbisk."

Etter at de lesbiske hadde ført en forholdsvis stilltiende tilværelse i forbundet av '48, gikk de plutselig ut på gatene og nektet å skjule seg lenger. De startet sin egen bevegelse — Lesbisk Bevegelse, fordi de homofile forbund ikke i tilstrekkelig grad tok opp deres dobbelt undertrykte stilling som ikke bare homofile, men også kvinner.

Løpeseddelen på gata var det første møtet mange fikk med kvinner som åpent "bekjente" seg som lesbiske.

Etter hvert — bevegelsen er et år gammel nå — har de lesbiske markert seg som svært aktive både som bevegelse og som enkeltpersoner innenfor andre kvinnebevegelser. Når vi har sagt at det var nyfeministene som bar fram tanken og gjennomføringen av et kvinnehus i Oslo, må vi føye til at det er de lesbiske både innenfor nyfeministene og utenfor, som har vært de absolutt dominerende i jobben med å lage et kvinnemiljø i huset.

Lesbisk bevegelse er et hovedstadsfenomen. Noen av medlemmene forklarer det slik: "For mange av oss er det uutholdelig og FOR jævlig å markere oss i de miljøene vi kommer fra. Jenter har faktisk flyttet fra hele landet til Oslo for å finne et miljø hvor de kan leve ut seg selv. Og når det gjelder de aktive i lesbisk bevegelse, tror vi helt sikkert at prosenttallet av innflyttere er mye større enn for de fleste andre organisasjoner i Oslo."

Bidrar en slikt ting som Lesbisk Bevegelse til å isolere de lesbiske kvinnenes problemer fra resten av kvinnekampen?

Her får vi til svar at for de aller fleste åpent lesbiske er det helt nødvendig å ha sitt eget miljø, hvor de lesbiskes spesielle problemer blir tatt opp.

Organisasjonsformen som Lesbisk Bevegelse har er like "flat" som nyfeministenes, og den fungerer — ifølge dem selv — bedre. Det sier kanskje seg selv at med de spesielle problemer og oppgaver som en lesbisk bevegelse står overfor, er det ikke særlig interessant å se på "ideologi" eller "plattform". Politiske vedtak er ikke fattet. Men i de siste temamøtene har problemer omkring de lesbiskes forhold til mannssamfunnet — og til heterofile kvinner — blitt tatt opp i større utstrekning enn før.

Anarkistisk Kvinnegruppe

Anarkistmiljøer er som oftest blitt gutteklubber. Hvorfor det igrunnen?

Vel — mange jenter med frihetlige sosialistiske synspunkter orker iallfall ikke å gå inn i de etter hvert nokså mange forskjellige "frihetlige" grupperingene og slåss mot gutta samtidig som alle de andre tingene en må slåss mot.

"Anarkistisk kvinnegruppe" er blitt en løsning for noen av dem. Gruppen eksisterer bare i hovedstaden, og den er liten, men den har sparket ganske kraftig fra seg ved å ta initiativet til de friskeste og mest rabiante kvinneaksjonene som Oslo-folk har sett i løpet av det siste året.

AKG er en kvinnegruppe som identifiserer seg klart ut fra et helhetlig politisk utgangssyn for sin kvinnepolitikk. Dermed har gruppa en mulighet for politisk slagkraft som få andre har. Det som har gjort at Anarkistisk Kvinnegruppe er et heller ukjent begrep i de brede lag (!) er at den er liten, og at den ikke i noen særlig utstrekning har klart å bringe holdningene fram, utover enkeltprestasjoner av aksjoner som dessverre ikke kan refereres her på grunn av sin lovløshet....

Det ryktes at AKG er i ferd med å oppløses. Det er å håpe at gruppa ikke faller i samme fraksjonerings-grøft som dens politiske brødre av gutteklubber, men tar opp kvinnes problemene ut fra et frihetlig sosialistisk helhetssyn. Det er litt av en jobb. ■

Elisabeth
og Maria

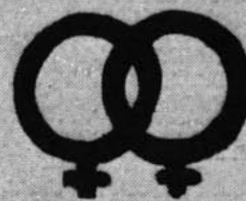
KVINNEHUSET — BIBLIOTEKET — KVINNEHUSET

Kvinnehusets bibliotek er kommet godt i gang. Vi har nå en boksamling på ca. 500 bind med kvinnelitteratur, som det er anledning til å fordype seg i med en kopp kaffe på Kvinnehuset — eller låne med hjem.

Dessverre har vi en meget dårlig økonomi. Vi trenger både bøker og penger! Du kan hjelpe oss ved å gi oss dine kvinnebøker, eller sende penger til postgirokonto 2 27 84 22.

Adresse: Kvinnehuset, Biblioteket — Rådhusgt. 2, Oslo 1.

TAKK TAKK TAKK TAKK TAKK TAKK TAKK TAKK TAKK

LESBISK BEVEGELSE I OSLO

har kontortid på Kvinnehuset, i det innerste kontoret hver fredag fra kl. 17.00 til kl. 19.00. Telefon: 41 28 64

FELLESMØTE: Hver første og hver tredje fredag i måneden kl. 18.00 på Kvinnehuset.

Adresse: Lesbisk Bevegelse, Kvinnehuset, Rådhusgt. 2, Oslo 1.

Årbøkene 1977

Kvinnens Årbok. Kvinnebevegelsen har brakt vesentlige nye perspektiver inn i både den sosialistiske teori og praksis, hevder Live Brekke, og kritiserer oppfatningen av marxismen som en ferdig helhetsteori. Av innholdet ellers: Debatt om marxisme og feminisme - Kropp og frigjøring - Kirken - kvinneforakts høyborg? - Kvinner i forsvaret - De lesbiske kvinnes kamp - Forbrytelser mot kvinner - Kvinnebevegelsen i andre land - Kalendarium over de viktigste kvinnepolitiske hendinger i 76 - Aktuelle adresser.
Kr. 37,-

Sosialistisk Årbok. Eurokommunismen er hovedtema i årboka etter at de store sør-europeiske kommunistpartiene i 1976 sterkere enn tidligere har villet og evnet å føre en politikk uavhengig av Moskva. I tilknytning til hovedtema tas opp kampen i Spania, opprøret i Polen og utviklingen i Kina. Stoff om Soweto-opprøret, Libanon, «Berufsverbot», miljøbevegelsen, teknologi, borgerlige partier, kamplinja i fagbevegelsen, kvinnebevegelse og feminisme/marxisme. Kalendarium «fra venstre».
Kr. 37,-

I morgen: Spania!

Etter Francos død har det trådt fram en rekke partier og grupper som vil være med i det politiske sluttspillet når fascismen i Spania går mot slutten. «Alle eller ingen!» retter søkelyset mot Arbeiderkommissjonene, som er ledende i den faglige kampen, og gir viktig innsikt i nyere spansk arbeiderorganisering.

«I morgen: Spania!» er ei samtalebok hvor Santiago Carrillo,

generalsekretær i det spanske kommunistpartiet, intervjues av den franske historiker Max Gallo og Che Guevaras tidligere rådgiver Regis Debray. Boka bringer fram essensen i det spanske kommunistpartiets kamp og strategi i dagens Spania — som toneangivende på det partipolitiske planet. Samtidig er partiet ledende i opposisjonen mot Moskva.

Santiago Carrillo:
I morgen: Spania!
Kr. 37,-

Rathfelder/Stein/Vogel:
Alle eller ingen!
Pax/Politisk Revy
Kr. 37,-

Paxbøkene får du i bokhandelen

Pax Forlag

“Rav vind”

“Rav vind” er Jan Bojer Vindheims tredje diktsamling. Og i denne boka tar han stadig flere stødige og solide skritt videre i ei utvikling som virkelig bærer bud om særegne ting. Han viser, syns jeg, at han har klart å ta opp og behandle ting som opptar folk nå i 70-åra uten å falle for dyrking av “folket” i moralistiske tåner, eller “proletarfetisjisme” (dvs. bli en forsvarer for ei videre utvikling av industrisamfunnet, som dette siste nødvendigvis fører til...) Godt forankra i “utkant-Norge” (nok et uttrykk som er eksempel på språk- og maktstrukturer rundt Oslo) synger Jan med sin stemme om følelser som vokser fram av livet på landet et sted nord i Norge, poesi som ikke skrives under stearinlys, men under nordlys...

Det som er viktig nå, er at (“den motkulturelt inspirerte”) poesien slår røtter i “den norske virkelighet” kunne en kanskje si med ei frase. Ikke helt det kanskje, — jeg mener at poesien må knyttes til menneskelivet i Norge mer konkret, til natur, miljø, klima, opplevelser etc. Dette er vanskelig, om ikke umulig så lenge de som skriver bor i byer... Det ser ut som om andre, viktige ting har begynt å spire kraftig og ta fart hos f.eks. Jan etter at han forlot storbyen...

I denne sammenheng synes jeg også det er bra at Jan er opptatt av motiver fra den gamle norrøne religionen, — det er jo banskkelig å skulle uttrykke religiøse følelser som springer ut fra opplevelser her i nord, i uttrykk fra østerlandsk religion. (Men en må selvfølgelig også fortsette å jobbe for å få “the twain to meet”...)

Mange av diktene i “Rav vind” er på rim, og det fungerer ofte svært fint. Ikke fordi dikt på død og liv skal eller skal ikke være på rim, men fordi rima er et middel til å få fram en mer musikalisk, rytmisk virkning, — diktene kan synges, messes, kan brukes som stev, folkeviser osv. Av og til blir nok diktene noe stakkato i rytmen og i billedbruken, rima har av og til framtvunget en struktur som grenser mot det arkaiske, men dette er jo uunngåelige vansker med slik poesi.

Jan skriver om kjærlighet til mennesket, til naturen og til “det guddommelige”, fylt av en ydmyk og naturlig holdning til de enorme kreftene som hersker i universet, — jeg synes også jeg kan merke en undring og en glede over

at livet er så sprøtt (?? er DET ordet?) som det tross alt er... Men her leser jeg kanskje inn mine egne meninger i diktene — men det er jo OK, det og.

Til slutt bør jeg vel si at boka er delt inn i tre deler (“Du og jeg”, “Enhetsrytme”, “Tid”), jeg synes den siste delen gir meg mest, kanskje jeg kunne si at det er mer grensesprengende språk i den, færre tendenser til “klisjeer”, på en måte føler jeg at det er her Jan har tatt den visjon som har fulgt ham (fra “Radio lys”) opp på et høyere nivå. Joda, dette er ei diktsamling som peker framover i den grad jeg syns få, kanskje ingen andre norske gjør. Den bør absolutt leses av så mange som mulig fordi den formidler fine opplevelser, sterke følelser og viktige erfaringer som er blitt gjort av denne rare, ubestemmelige “bevegelsen vår” de siste åra.

Ragnar Braastad Myklebust

Jan Bojer Vindheim:

“Rav vind”

Gyldendal 1976.

THRANEs KONDITORI

- *Sosialistisk litteratur
- *Tidsskrifter
- *Plater
- *Plakater/grafikk
- *Kaffe

ÅPENT

mandag - fredag kl. 14-21
lørdag kl. 10-14
Gjøteborggata 8, Oslo 5
Tlf: 35 11 62

bokcaféen jaap van huyssmands minde

Vi har et stort utvalg av litteratur om marxisme, anarkisme, frihetlig sosialisme, kvinne/mannsak og motkultur. — Både bøker, hefter, aviser og tidsskrifter. Vi holder åpent mandag-fredag kl. 10-19, og lørdag 12-16.

NY BOKLISTE

—kommer like over nyttår. Skriv og be om den idag. Den er gratis, men send gjerne med returporto.

BESTILLING OG BETALING

Bestill gjerne bøker fra Jaap. Betaler du på forhånd, legg til ca. 5kr i porto. Vanligvis sender vi i postoppkrav.

STØTTEFOND

Hjelp oss med å rette opp vår elendige økonomi. Betal inn på støttefondet etter følgende sats:

15 kr: du får tilsendt månedlige oversikter over nye bøker.
50 kr: oversikter og tilbudsbøker hver måned.
100 kr: oversikter, tilbudsbøker + 10% rabatt på alt du kjøper.
500 kr: oversikter, tilbudsbøker + 20% rabatt.

—de tre laveste satsene gjelder i ett år, den siste i ti.

UTTRAG FRA BOKLISTA

Dutschke, Rudi: Forsøg at stille Lenin på benene kr. 54,-
Parrot & Martin: Eclipse and re-emergence of the communist movement kr. 11,-
Gregoire/Perlman: Worker-student action committees, France May, 68 kr. 8,50
Manjan anthology of anarchist ideas, essays, poetry and commentaries kr. 33,-
Reeve, Ch.: Papperstiger, kapitalismens utveckling i Kina efter 1949 kr. 12,-
Muniz/Zerame: Unions against revolution kr. 4,-
Lafargue, Paul: Retten til dovenskab kr. 22,-
Håkanson, Kaj: Socialism som sjølvstyre kr. 54,-
Rubin: Essays on Marx' theory of value kr. 16,50
Marx, K.: Paris-kommunen kr. 13,50
" : Grundris 1, 2, 3, 4 kr. 54,-
Anweiler, Oscar: Rådbevegelsen i Russland 1905-21 kr. 75,-
Bruno/Nielsen: Kronstadt 1921 kr. 41,-
Orwell, George: Homage to Catalonia kr. 9,50
Castaneda, Carlos: Don Juans lære kr. 26,-
" : En anden virkelighed kr. 32,-
" : Reisen til Detlan kr. 35,-
" : Eventyrenes tale kr. 36,-
Jarving, Stein: Likevektsamfunnet kr. 17,50
Holm, Eke: Den maskuline mystik kr. 30,-
Jäger, Hans: Bohem mot borger kr. 22,-

JAAP VAN HUYSSMANDS MINDE

HJELMSGT. 3, OSLO 3

post giro 2202471

BIBELN PÅ NORSK: et usaklig innlegg i Midtøsten-debatten?

Mange klager over at Gateavisa er for lite seriøs, — at vi tar for lett og lite alvorlig på tingene. Dette har vi nå tenkt å prøve å rette på, derfor er vi glade over endelig å kunne presentere en bokanmeldelse som helt og holdent forsvarer de akademiske kravene man bør sette til anmeldelser i seriøse, vitenskapelige publikasjoner!

En antologi kan man svært lett sette sammen. Dette er grunnen til at denne genren allid har vært populær hos bestemte typer forskere. Når man står overfor fristelsen til å forlenge listen over publiserte arbeider med verk av denne typen, istedenfor tålmodig å dyrke originalforskningens hage, hvor vanskelig er det ikke å stå imot! Likevel, av alle litterære redskaper er antologien den som er nærmest verdiløs. Den mangler enhet og samlingspunkt, og leseren er nødt til å vade gjennom trøttende sider med forskjellige detaljer og dårlig underbygde antagelser for å finne noen få gullkorn med vitenskapelig innsikt.

BIBELN, satt sammen av en gruppe etnosentriske historikere og utgitt for å være et kompendium av tidlig sosial, religiøs og poetisk livshistorie i

forklaringer. Likevel eksemplifiserer mange av essayene i dette bind et nesten tvangsmessig ønske om å føre alt tilbake til én enkelt årsak. Essayet om Job er et typisk eksempel på dette. Det synes klart fra det materialet som blir fremlagt at guddommelig inngripen var en viktig faktor i de økonomiske og sosiale utglidninger denne uheldige landbrukeren ble utsatt for. Men det er anmelderens smertefulle plikt å opplyse at forfatterne synes helt og holdent å ha ignorert de andre betydelige faktorene. Man ser forgyves etter tegn på at nyere verker om agrikulturell rovdraft i eldre Palestina i det hele tatt er blitt konsultert. Likeledes er det ingen referanser til nedbørsstatistikker eller studier av hudsykdommers utbredelse i Mellom-Østen. Behovet for å skaffe til veie slike relevante opplysninger burde det i det hele tatt ikke herske tvil om.

Anmelderen ønsker ikke å være unødvendig hard mot forfatterne av Jobs biografi. På mange måter er denne artikkelen — basert på rikholdige utdrag av Jobs korrespondanse- og konferanse-notater — en av de mest interessante i boka. Men hvis man ikke hadde vært klar over disse andre faset-

ten nærmest helte-lignende dyrkelsen som forfatterne av denne boka fremviser overfor personen kalt Gud. På ulike tider blir "Han" fremstilt som skaper av hele verden, som vilkårlig igangsetter av en skjebnesvanger flodbølge, — han vekker mennesker til live fra døden, skiller vannene i Dødehavet og løser nærmest ved et fingerknips de mest innviklede politiske intriger. Hvis forfatterne av BIBELN har blitt begunstiget av senere fremskritt innen gruppeterapi eller av nye metoder for å måle og analysere sosiale endringer, er det i alle fall ikke innlysende for denne anmelderen.

En like alvorlig feil, riktignok en som tidligere var svært utbredt blant historikere, er tendensen til å rette søkelyset mot små og fargerike ekstremistgrupper, heller enn på samfunnet som helhet. Utallige bøker og artikler er allerede skrevet om Moses og hans dramatiske separatistbevegelse. Man kunne derfor ha håpet at forfatterne av BIBELN kunne ha viet en viss oppmerksomhet til synspunktene til den store majoritet av lojale egyptere som nektet å støtte den. Det er denne anmelders mening at disse menneskene ivret etter en løsning på konflikten, og at bare noen ganske få fanatikers aksjoner på begge sider hindret en vennskapelig løsning. Selv om man erkjenner det rettfærdige i mange av Moses' krav, kan man ikke fordømme kraftig nok hans bruk av pest og barnemord mot den lovlig innsatte regjeringen i Egypt.

Likeledes kunne en stille et spørsmål ved den store plass som er avsatt mot slutten av boka til apostlenes forehavender. Var disse menneskene typisk for det romerske samfunnet på den tiden? Eksempelene på tortur av kristne ved steining eller ville dyr synes å peke dithen at deres synspunkter ble gitt kun summarisk behandling av størstedelen av befolkningen.

Summa summarum: BIBELN er et glimrende eksempel på hvordan et begrenset perspektiv og en manglende øvelse i bruk av forskerens redskaper,

kan resultere i en forvanskning og tilsløring av et umåtelig viktig emne. Bokas eneste forsonende trekk er faktisk at den ikke inneholder fotnoter. Derfor er den kortere; den varsler leseren om at dens resultater er feilaktige; og den gjør det unødvendig for denne anmelderen å bli opprørt over foreleggere som samler fotnotene i slutten av boka. ■

Carl Alvin
Historisk Institutt

BIBELN.
Bibelforlaget.
Kr. 54,—
(Ublu pris!)

---0000---

Likevektssamfunn

Denne boka har jeg ment som et kraftig varsko — en skarp advarsel til alle som graver seg ned i teorier og ideologiske motsetninger. Den handler om forutsetninger for sosiale og mentale endringer — først og fremst da om praktiske tiltak, nødvendige for å nå fram til levelige alternativ.

Boka er bygget på tre grunnsetninger: Sjølberging/sameksistens/likevekt. Dette er tre sider av samme virkelighet — minimumskravene for en alternativ virkelighet. Men boka er ikke bare skrevet for å opplyse, men også for å irritere som en torn i kjøttet på de store, de selvtilfredse og de sløve. Den som leser boka uten å bli rød om ørene har ikke lest den godt nok. Prøv igjen!

Boka selges på bokcaféene i Paxhuset (Gøteborggt. 8), på Jaap van Huyssmands Minde (Hjelmsgt. 3) og på Compendium, Bernt Ankersgt. 17. Dessuten kan den bestilles fra Regnbuetrykk, Box 13, 9155 Karlsøy, eller fra Holmen gård, 4580 Lyngdal.

Stein Jarving

Mellom-Østen, er ingen unntakelse fra denne regelen. Nei, det er ikke overraskende at dette verket ikke er utgitt på et akademisk forlag. Likevel ber jeg om at alle våre hovedfagsstudenter blir gjort oppmerksomme på det — som en påminnelse om farene som venter dem som forsøker å påskynde trykningen av klipp-og-lim-forskningen.

Forfatterne av BIBELN kaster ikke bort tid når det gjelder å vise sitt manglende kjennskap til regler for fornuftig fremstilling. Som første setning i første kapittel (kapitlene blir feilaktig kalt "bøker", men det er mindre viktig), skriver de: "I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden." Å åpne en historisk skildring med denne loslitte og forlengst uttværede påstand er da visserlig å stå opp med det gale benet først! Lesere som er interessert i å vite hvordan verden ble skapt, kan lett skaffe seg opplysninger andre steder. Den monografiske litteraturen om dette emnet er ikke så knapp og kortfattet at forfatterne av BIBELN skulle føle seg tvunget til å gi oss sine yndlingsteorier. Ved å la oppmerksomheten bli avledet av slike perifere emner, slurver forfatterne unna sin egentlige oppgave: å gi en dypsindig behandling av de problemer som mest av alt trenger en ny og innsiktsfull forskning.

Uansett hva som var tilfelle for en del tiår siden, er nåtidige forskere fullt klar over at komplekse hendelser bare kan forklare ved å ty til flere årsaks-

tene av problemet, ville dens verdi for andre forskere ha vært betydelig øket. Vi får håpe at en senere studie vil gi denne episoden den gjennomgrundige behandling som den fortjener.

I kontrast til BIBELNs overlegne forakt for mange viktige samfunnsvitenskapelige variabler, er dens beklagelige tilbøyelighet til å ta med i teksten mye stoff som enten skulle ha vært skåret helt bort, eller i hvert fall henviset til fotnoter. Særlig er det den vanlige nybegynnerfeil, — å snakke om, heller en fra, kildene, som er dominerende. Leseren er for eksempel ikke hovedsaklig interessert i den særskilte måten som Gud formidlet De Ti Bud til Moses på — om det var steintavler, papyrusruller eller fingerspråk har liten betydning — men i en analyse av disse Budene.

Likeledes synes det som om forfatteren av en annen av disse artiklene, kalt "Åpenbaringen" er mer interessert i å imponere leseren med sin kunnskapsbredde enn å gi en sammenhengende beretning. Man lurer f.eks. på om hentydningen til uhyret med "syv hoder og ti horn" tjener noen annen hensikt enn å vise noe av forfatterens repertoar av lite kjente påstander.

I en tid da historikerne mer og mer tyr til en kvantitativ metodologi i likhet med den som brukes i atferdsvitenskapen, og dermed reduserer individets rolle i historien, tviler denne anmelderen på at mange lesere vil ta alvorlig

trollskrift

revolusjonært litteraturtidsskrift

NR. 3 INNEHOLDER BL. A.:

- "Intervju" med og prosa av Tor Åge Bringsværd
- "Den nye bevegelsen" av Henri Simon
- "Ånei... Enda en plattform??"
- Dikt og prosa av bl.a. Stein Fossli, J.M. Hudtwalcker, Terje Amundsen, Anita Hammer, Jan Wilsberg, Jorge Luis Borges
- Pluss de sedvanlige bokanmeldelsene etc. mm.

Kr. 5,— (40 s.) FRA MOTKULTURELLE SALGSSTEDER ELLER DIREKTE FRA "TROLLSKRIFT", HJELMSGATE 3, OSLO 3

Hvis du er en av de ulykkelige sjeler som har gått glipp av "Trollskrift" nr. 1 og 2

- Tekster av Situasjonistisk Internasjonale, av Surrealistgruppa i USA, om og av Gary Snyder, samtaler med Marie Takvam, Kari Bøge, norske undergrunnstegnere
- Artikler om norsk motkultur, Christiania-poesi og prosa, Jens Bjørneboe
- Dikt og prosa av bl.a. Gary Snyder, Philip Lamantia, Andre Breton, Joyce Mansour, Kaj Skagen, Jan Bojer Vindheim, Ragnar B. Myklebust, Stein Roll, Jan Erik Vold
- Og selvfølgelig mye mer... er innholdet av disse klenodier

For "TROLLSKRIFT" 1 og 2: Send kr. 8,— til postgirokonto 2 26 72 92 og du får dem tilsendt. Og hvorfor ikke abonnere? (Kr. 16,— for 4 nr.) OG HVORFOR IKKE SENDE BIDRAG? OG HVORFOR IKKE SELGE?

Kjøp støtteandel!

Vi trenger

en **SETTEMASKIN!**
(Bidra du også!)

I forrige nummer oppfordret vi leserne til å kjøpe støtteandeler a 100 kroner, og responsen har vært ganske bra: i løpet av vel to måneder kom det inn over 2000 kroner. Pengene er gått til å kjøpe teknisk utstyr.

Vi takker for bidragene, og håper at enda flere vil støtte opp om vårt neste prosjekt: Kjøp av en brukt settemaskin – som vil koste 10 - 20 000 kroner. Dette har vi ikke midler til nå – Gateavis drift "balanseres" på et vis, men vi har aldri hatt noen "kapital" å flyte på!!

Skal vi kunne kjøpe maskinen, må vi enda en gang appellere til lesere og sympere: Grav et stykke ned i lommeboka og kjøp støtteandeler! Vi kan ikke love rause givere sjelefred eller rask karriere i Partiet ... men vi håper at DET ikke er så viktig for dere.

HVA SKAL VI så med en settemaskin? Hittil har vi dels brukt en skrivemaskin som ikke gir særlig god skrift, og dels ordnet oss med billig setting gjennom de merkelige kontaktene.... Men ikke noe av dette er holdbart i lengden, – særlig ikke hvis vi skal komme ut 10 ganger i året.

FOR HVER ANDEL A 100 KR. FÅR DU TILSENDET DENNE PAKKEN MED SJELDENHETER OG KURIOSIA FRA NORSK MOTKULTURS HISTORIE:

- Fotografisk opptrykk av Den Første Gateavisa: Nr. 1, juli 1970.
- Disse nr. av Gateavisa: 1/73, 5/73, 3/76
- Nr. 4 og 5 av "Feite Freddy og vennene hans", det norske undergrunnstegneseriebladet utgitt av Futurm Forlag.
- Nr. 3 av FRIDIKT, et hefte med poesi skrevet av Gateavislesere (1974)
- "Fetter Pran": Tegneserieblad av Terje Nordberg, et av de beste norske heftene med alternative tegneserier.
- Nr. 1 av TROLLSKRIFT, motkulturelt litteraturtidsskrift (1976).

Prisen på dette vil ved vanlig salg være 30 kroner.

Støtteandelene betales ved å sende pengene til postgirokonto 2 23 03 32, Gateavisa, Hjelmsgt. 3, Oslo 3. Merk innbetalingskortet "støtteandel". Du kan også bruke andre betalingsmåter.

Støtteandeler kan også betales inn sammen med abonnement. I tilfelle, kryss av på abonnementskupongen.

abonnér på gateavisa!

Som abonnent er du sikret nye numre av Gateavisa straks de kommer ut.

Abonnement koster 30 kroner for 10 numre (ett år) eller 60 kroner for 20 numre (to år).

Nye abonnenter får også tilsendt GRATIS LESESTOFF:

- 30 kroner gir deg valget mellom 4 gamle nr. av GA: Den aller første (1/77) i nyoptrykk, nr. 1/73, 2/76 og 3/76.

eller

"Politikkens Irrasjonalitet", en pamflett skrevet av den engelske

rådssosialisten Maurice Brinton og nylig utgitt på norsk av Revolusjonstrykk, Oslo. Les mer om pamfletten på baksida av bladet.

60 kroner gir deg både 4 gamle nr. og "Politikkens Irrasjonalitet".

FYLL UT KUPONGEN NEDENFOR OG SEND DEN INN – ELLER LAG DIN EGEN KUPONG HVIS DU IKKE ORKER TANKEN PÅ Å KLIPPE I STYKKER BLADET!

Pengene sendes til postgirokonto 2 23 03 32 eller på annen måte.

KLIPP UT OG SEND INN KUPONGEN

- ☐ Jeg tegner abonnement: 30 kr. for 10 nr. (minst ett år) og får 4 gamle nr. av Gateavisa gratis
- ☐ Jeg tegner abonnement 30 kr. for 10 nr. Pamfletten "Politikkens Irrasjonalitet" av Maurice Brinton gratis.
- ☐ Jeg tegner abonnement 60 kr. for 20 nr. (minst to år) og får 4 gamle nr. OG "Politikkens Irrasjonalitet" gratis.
- ☐ ..... antall støtteandel(er) a 100 kr (Diverse trykksaker tilsendt.)
- ☐ 13 gamle nr. av Gateavisa for kr. 30,

☐ PENGENE ER SATT INN PÅ POSTGIROKONTO 2 23 03 32

☐ Betalt på annen måte:.....

Navn: .....

Adresse: .....

Kupongen sendes til GATEAVISA, HJELMSGATE 3, OSLO 3

BLI GATEAVIS-MEDARBEIDER!

Det er alltid behov for flere aktive i Gateavis-redaksjonen. Vi trenger:

- folk som skriver, tegner eller fotograferer, og folk som kan jobbe med alle slags praktisk arbeid. (Deriblant søker vi akkurat nå etter en regnskapsdyktig person!!)

– Vi prøver å få et nett av LOKAL-medarbeidere som både kan lage stoff til avisa, og hjelpe til med å spre bladet rundt om i landet. På større steder kan kanskje flere jobbe sammen og lage "lokalredaksjon"! Send oss noen ord om du er interessert!

Hjerneføde fra Paranoia

Send bestillinger fra lista under til **PARANOIA HJERNEVASK**, Hjelmsgate 3, Oslo 3. Du betaler i postoppkrav når sendinga kommer. Porto kommer i tillegg.

Bøker - Hefter

Fridikt 2 (poesi av GA-lesere)	3,50
Fridikt 3	3,50
Vannbæren nr. 6	20,-
Vannbæren nr. 8	15,-
Vannbæren nr. 9	15,-
Ekstremisten nr. 1	10,-
Trollskrift nr. 1 (litterært)	5,-
Trollskrift nr. 2 (tidsskrift)	5,-
Trollskrift nr. 3	5,-
Politikkens Irrasjonalitet (Brinton)	5,-

"Artsy Fartsy Funniers":

80 siders bok på engelsk om undergrunnstegneseriens historie. Med biografier og eksempler

20,-

Tegneserier

TEGNESERIER er ikke bare Donald og Stomperud... I de siste årene er det dukket opp en flora av undergrunnstegneserier, ikke beregnet på mindreårige. Sykelige, moralsk

Amerikanske tegneserier

Prisen er kr. 5,- der hvor ikke annet er oppgitt.

GILBERT SHELTON:

Freak Brothers 1, 2, 3, 4

Wonder Warthog 2

ROBERT CRUMB:

Zap 0, Zap 1

Mr. Natural 1, Mr. Natural 2

Dirty Laundry

XYZ

Hytone Comix

Black & White

Homegrown

People's Comix

DIVERSE TEGNERE:

Zap 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

(med serier av Shelton, Crumb, Griffin,

Moscoso, Clay Wilson, Williams m.fl.)

Arcade 2, 3, 4, 5, 6 kr. 8,-

(Crumb, Shelton, Lynch, Osborne m.fl.)

Slow Death 2, Slow Death 3

(Corben, Jaxon, Osborne)

Anomaly 4 (Corben, Kline, Strnad)

Radical Rock (Colwell)

Harold Hedd 1, Harold Hedd 2 (kr. 10,-)

Rock-texter

Paranoia trykker også hefter med tekster av rock-artister. Hefte inneholder stort sett alle kjente innspillinger med artistene. Det er ikke besifringer til tekstene.

Bob Dylan	20,-
Rolling Stones	17,-
Beatles	17,-
Crosby, Stills, Nash & Young	
(også solo-LP'er)	14,-
Van Morrison	12,-
Pink Floyd	10,-
Janis Joplin	8,-
Leonard Cohen	9,-
Lou Reed	9,-
The Band	10,-
Led Zeppelin	10,-
Who	15,-
Jethro Tull	10,-
Doors	10,-
Joni Mitchell	12,-

Oppgravde lik

JA – det går an å kjøpe gamle numre av Gateavisa, enkeltvis eller i en pakke med alle som ikke er utsolgt: 13 numre fra 1970 til 1975. Du får dem for kr. 30,-

Betal til Gateavisa, Hjelmsgt. 3, Oslo 3. Postgiro 2 23 03 32. Skriv på blanketten hva betalingen gjelder.

Gamle nr. enkeltvis koster 3 kroner, unntatt 1/70 som koster 1 krone.

- 1/70: Nyoptrykk av den første, sensierte Gateavisa. Om boligokkupasjoner, "Purken i Slottsparken" mm.
- 1/73: Dylan-biografi del 1. Europeisk okkultisme del 1. Norsk alternativpresse. The Greening of America.
- 4/73: Hermann Hesse, Wilhelm Reich, okkultisme 3, Prudence-intervju.
- 5/73: Fredrikstad for fugler eller mennesker? Hawkind-intervju. The Took of Grass, okkultisme 4, og siste del.
- 1/74: Piratradio, motkulturens oppgaver, om undergrunnstegneserier, Book-

chin om bypolitikk, Zappa-intervju, science fiction.

2/74: Bilen ut av sentrum. Speed kills! Tips for Interrail-farere. "Robban" Broberg.

1/75: Dorull mot kongen, kollektiver, Folke, Grateful Dead, bokcafeer, seksualopplysning, kvinnemakt i Afrika, 4 tegneserier.

2/75: Dusan Makavejev-intervju om Sweet Movie mm, Jefferson Starship, Josef Stalin & Donald Duck, "Finn din skuff".

3/75: Husokkupasjon, alternativt teater, intervju med Gud, Hoola Bandoola Band & Roy Harper, New Journalism

1/76: Tema: "Lov og orden". Torgersen om fengselsvesenet. Bjørneboe om politi og domstoler. Tips om du blir satt inn. Politivold. Christiania. "Lasse & Geir".

2/76: 1.mai, Kissinger, kvinne-aksjoner, "En bok om menn", "Gjøkeredet", Christiania mm.

3/76: Jens Bjørneboe, Kissinger-aksjoner, venstresidas impotens, Albania, Henry Cow, biler, Abbie Hoffman, heksefilm.

4/76: Perleporten teatergruppe, YIPPIene, jazz- og rockfestivaler, Kjartan Slettemark, Tor Age Bringsværd. Soperne kommer. Living Theatre.

leserbrev

NOK EN FORNØYD LESER

Kjære Gateavisa!

Det nye formatet deres er helt DUMT! Dessuten synes jeg hele opplegget & tankegangen i GA virker så helvetes negativt. Venstresida er feil, høyresida er enda feilere, Club7 er noe dritt, nesten alt unntatt GA er noe dritt. Hva er det egentlig bevegelsen vil HA? Kom for en gangs skyld med noen alternativer & kom dere vekk fra den jævla gloinga på deres egne progressive navler. Gateavisa er det ellers så mye bra i at den BURDE leses av flere, men jeg tror ikke dere har peiling på hvor mange som skremmes vekk av den highbrowe tonen som holdes. Prøv å innse at svært få er så fe'menalt inne i det dere (hvem nå "dere" måtte være) tydeligvis tar for selvsagte facts. Jeg håper GA blir litt mer folkelig (interessant spørsmål: Hvordan HAR anarkistene det med arbeiderklassen?) (hele greia er for intellektuell, såvidt jeg ser, til å ta noen peiling på den i det hele tatt) så en stakkars kanskje-anarko-spire skjønner litt mer av hva som står der. Ros til slutt: Suverent om Bjørneboe. Ha det!

Frustrine

ENDA EN FORNØYD LESER

Etter å ha abonnert på Gateavisa en tid er jeg blitt så kvalm av den perverse og ensidig nedbrytende virksomheten dere og deres disipler driver, at jeg bare kaster bladet i forargelse hver gang det kommer. Det er så kvalmende lesning at jeg får lyst til å spy – for å bruke en språkstil som er gjengs tone i det miljøet dette kloakkorganet er sprunget ut av. Jeg har forlenget fått nok!!!

Et mislykket forsøk på en vennlig hilsen fra Jan

UNNSKYLDT?

TIL GATEAVISA

.... vil bare få lov til å opplyse om at uansett hva dere gjør, sier eller foretar dere av annet krimskrams, så er dere ifølge psykologene unnskyldt:

"ANTI-SOSIAL PSYKOPATISK REAKSJON: En form for karakterforstyrrelse kjennetegnet ved impulsivitet, manglende evne til å rette seg etter lover og sedvaner i samfunnet, og manglende angst eller skyldfølelse i forbindelse med adferd."

Dette bør dere offentliggjøre til trost for frihetlige sjeler.

tufs

Den **BRANNEN** glemmer jeg aldri

Kjære Gateavismennesker

Brev fra zteinar i Halden....som har uvanlige nyheter. Jeg har brent opp alle mine aviser. Det har seg nemlig slik ærede brev-venn, at Gud sendte et lyn ned i hue på vårt lille hus i skogen, og alt vi hadde brant lystig. Vi fikk oss selv og Atle Urian – vår sunfighter sønn – ut....men vi mistet alle de prektige trykksakene dere svetter med å lage. Nå bor vi på Østerbro – åndssvakeheimen som jeg jobber på. Rekkehus er ikke bygd for kollektiv, – men Svein bur no her likevel han da..Svein er flink i sjakk, men får ikke non jobb. Brmpula sa Atle Urian til meg nå. Jeg

tror han vil at jeg skal skrive det til dokker. Han er bare ett år – men liker GA – han river dem istykker og spiser dem... beste han vet! Her i boligområdet til Østerbro skulle dere vært! Det er et lite samfunn uti skoben med alle typer samla på ett brett.. MLere/frustrerte husmødre/ anarkifriker/ vordende Gate(avis)folk/ 1 000 000bam/katter hunder/ øllefolk/ blåsere/ bil-gale Amerika-trøye-mennesker/. Alle vet hva andre gjør – alle vet hva andre heller skulle ha gjort.

IKKE GLEM Å SKRIVE OM VÅR FAMOUS FIRE!!!!!!

Gateavisas tvangssendte medarbeider Zteinar.

GA-selgerne i Halden har sendt oss dette bildet som en trøst fordi salget stoppet opp en stund der i byen. Da lå Gøril og Zteinar (sjef-selgerne?) i en eller annen alvorlig sykdom. Nå er huset til Zteinar brent ned (om det er huset på bildet vet vi ikke). Vi får håpe Halden-folka har begynt å komme seg fra de lidelsene som Gud i sin visdom sender. Særlig når månedsavisa begynner å strømme på....

FEIT BLASKE

Dere er vel så lei av å få kuule utfrika brev fra steine folk at dere sitter med en lodden følelse av kvalme av slike, vil jeg tro. Til en forandring skal jeg derfor stumpe blåsen og skalke vinflaska når jeg setter meg ned og skriver til dere.

Mottok nemlig ei feit blaske i dag, nærmere bestemt Gateavisa, og ble glad. Uhyre lite loddent, hva! Først ble jeg ekstremt sjokka da jeg oppdaga at dere skulle begynne å kjo Narvesen på ryggen, men tenkte igjennom saka og fant at dere faktisk hadde rett. Kunne være artig å se trynet på avisfrikken som slumper over GA og kjøper den for å se hva det er i vanvare. Lite fett! Jeg har hatt stor suksess i Narvesen selv, før, med enkelte små reklamekampanjer som denne:

"Nei, se! Nå har jammen NOVA kommet!" sier jeg foran en passende lang kø med etablerte samfunnsstøtter og bestemødre. "Endelig et skikkelig religiøst blad som attpåtil tar et ærlig konservativt standpunkt. Her kan man finne koselige artikler og historier om alle de kjente og kjære personene i Bibelen." Og så mer av samme sorten. Det er alltid noen bak som sluker åtet og slenger opp gryn nok til å gå hjem og kose seg med Norges eneste science fiction magasin. Og nå skal jeg endelig bli i stand til å få folk til å sluke GA også. Heilbra, esse....

geir arne

Den **FILMEN** glemmer jeg **SNART** aldri

Siden Bredo Greves "Heksene fra den forstenede skog" ble gitt forholdsvis omfattende forhåndsmtale (GA 3/76) vil jeg her prøve å knytte noen kritiske kommentarer til filmen etter å ha sett den.

Filmen behandler et enormt viktig tema, nemlig hvordan de teknologiske hjelpemidlene og den teknologiske "sivilisasjonen" som menneskene har skapt i de vestlige samfunn, truer med å utslette og ødelegge mulighetene for vesentlige livskvaliteter og opplevelser – og i siste instans truer det biologiske liv på jorden i sin helhet. Jeg oppfatter det som om Greve stiller opp 'heksene' som et alternativ, som en slags mulig løsning, eller for å presisere (unngå å henge meg opp i 'heks'-begrepet, som egentlig er uvesentlig, – det hele bærer vel preg av å være en slags metafor), løsningen synes å ligge i en slags bevissthetsutvidelse som går parallelt med utviklingen av en kjærlig, religiøs holdning til allnaturen. Eller noe sånt. Og det er jo vel og bra.

Problemet er bare at den form (nå tenker jeg både på det filmtekniske og på struktureringen av "manus") som Bredo framlegger sitt budskap i, motarbeider det budskap han antakelig prøver å formidle. Jeg synes dette er noe som sjenerer filmen i den grad at jeg like etter å ha sett den, folte meg fristet til å stemple den som "verdi-los...", "dårlig", eller for å "skade den sak den arbeider for".

La meg prøve å presisere dette:

1- Filmtypen (kontrastfylt svart/hvitt) KAN brukes effektivt, tror jeg, hvis man tar i bruk de muligheter filmmediet gir til abstrahering og konkretisering, dvs. hvis man spiller på mer surrealistiske/absurdistiske metoder, bruier metaforisk eller symbolistisk tegnspråk etc. Men Bredo Greve har falt i den fella at filmen ikke greier å "sprengre" følelsen av "realisme", han klarer ikke selv å få sprengt den konvensjonelle virkelighetsoppfatningen

som hans "guruer" (f.eks. Castanedas Don Juan) har suverent gjort seg til herre over. Dette har jo også noe å gjøre med det vell av ting som Greve prøver å få plassert inn i filmen, en konsentrasjon/samling om ett enkelt-aspekt som også, på mer metaforisk eller indirekte måte, belyser helheten, kunne vært en slags redning her.

2- Men nettopp 'manuset' (vet ikke om det egentlig har eksistert...) – eller kanskje jeg heller bør si "det som er blitt filmens handlingsstruktur og dialog", er omtrent bare som livet som en stort sett opplever det – det hele er "logisk", "rasjonelt", "virkelighetsnært", det henger fast i kvasirealismens hengemyr: Poenget er at du BESKRIVER ikke rusopplevelser, du FORMIDLER dem. Jeg synes Greve bare beskriver.... Dette skyldes nok mye den samme problematikken som jeg har berørt over. Greve klarer aldri, synes jeg, å sprengre virkelighetsfølelsen, – han gjør jo flere tillopp til det, men fordi han prøver å stappe for mye inn i filmen, fungerer ikke noe av det.

Når det gjelder det "politiske budskapet" så kommer jo det til en viss grad fram, også det har sammenheng med det jeg mener ovenfor. Om dette budskapet er "holdbart", se det er en annen diskusjon.

En annen ting er forøvrig at "dialogene" i filmen er kjedelige. Castanedas oppgultene er litt for iøynefallende, og lapskauskarakteren til filmen gjør det hele sjenerende...

Egentlig synd, for Bredo Greve har vist fornuftige tillopp i sine FILMPO-LITISKE innlegg, og denne fornuften kan man bare så lett neglisjere når dette filmproduktet er heller dårlig. Nei, det er ikke lett å få "sagt" det man vil, – "øvelse gjør mester"? Kanskje det... R.B.M.

Dette bugnende bladverket er på vei til:

Retur til Gateavisa, Hjelmsgt. 3, Oslo 3

Ansvarlig redaksjon for dette nr. er:

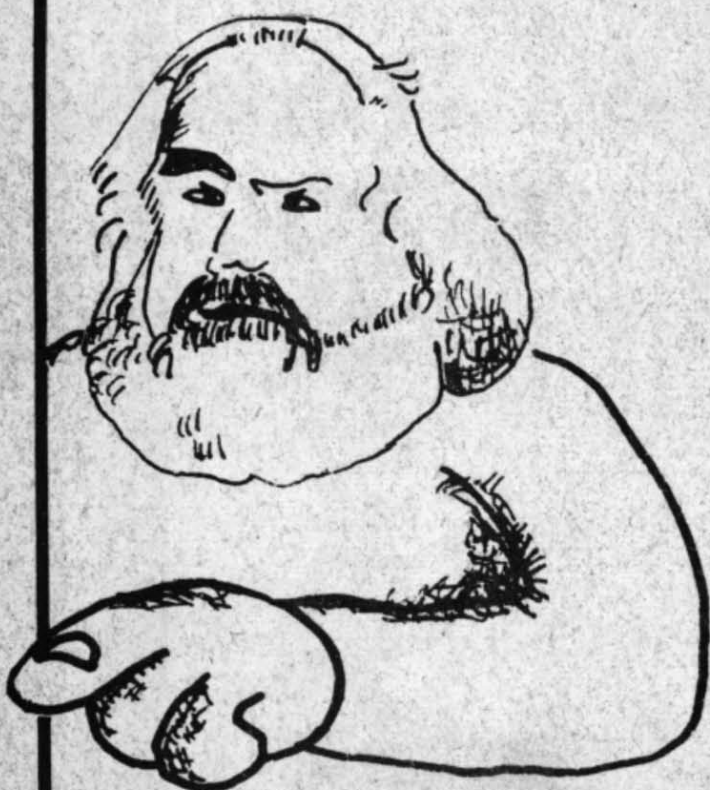
V. Vestel, J. Rustad, G. Dahl,
M. Eriksen, S. Morgenstjerne,
S. L. Sørbye, T. Amundsen,
S. Ulv, M.A. Høller.

Takk til:

Jon, Rune, Ragnar, Elisabeth,
Morten, Gunnar og Arnstein.

Medlem av Alternative Press Syndicate.
Trykt i A/S All-Trykk. Opplag 9000

HVORFOR ABONNERER IKKE ALLE?

SOM ABONNENT er du sikret ferske numre av Gateavisa straks de kommer ut. Abonnement betyr også at du er med på å styrke avisa økonomisk.

Abonnement koster 30 kroner for 10 numre (ett år) eller 60 kroner for 20 numre (to år).

Nye abonnenter får tilsendt GRATIS LESESTOFF:

– 30 kroner gir deg valget mellom 4 gamle nr. av Gateavisa: Den aller første GA (1/70) i nyopprett, nr. 1/73, 2/76 og 3/76

eller

”Politikkens Irrasjonalitet”, en 44

siders pamflett av den engelske rådssosialisten Maurice Brinton. Pamfletten tar opp fenomener som autoritær oppdragelse, seksuell undertrykking, Wilhelm Reichs ideer og nypuritanistene på venstresida. Utgitt av Revolusjonstrykk, Oslo.

– 60 kroner gir deg både 4 gamle nr., og ”Politikkens Irrasjonalitet”.

FYLL UT KUPONGEN PÅ SIDE 22 (eller lag din egen om du ikke vil klippe i bladet), og send oss den. Pengene sendes til postgiro 2 23 03 32, eller du kan betale på annen måte.

Bli Gateavisselger!

Vi legger stor vekt på å ha egne Gateavisselgere på flest mulig steder. Uten denne kontakten med selgerne vil mange ikke oppdage at avisa eksisterer!

I dag er det Gateavis-selgere på ca. 50 steder, men dekningen kan bli mye bedre. Vi oppfordrer derfor folk til å selge avisa i sitt nærmiljø: byen, bygda, arbeidsplassen, skolen eller kasernen.

Antallet som folk selger varierer fra 10 til 100 – det vanligste er 25–50.

Avisene betales når de er solgt, og utsolgte eksemplarer kan returneres. Av salgsprisen på 3 kr. kan selgeren beholde 75 øre (25%).

Send bestilling til Gateavisa, Hjelmsgate 3, Oslo 3.

Aviser kan også hentes på kontoret vårt i Hjelmsgate 3. Det er en sidegate til Bogstadveien, ca. 500 m. nedenfor Majorstua og like i nærheten av Rosenborg kino. Du kan hente aviser ca. kl. 12–19 hverdager, 12–16 lørdager.

NESTE NR. AV GATEAVISA

KOMMER I HANDELEN CA. 1. FEBRUAR.

DU FÅR DEN I BOKCAFEER, PÅ GATA OG I NARVESEN!

Kjøp denne avisa i originalt papirformat i nettbutikken vår.
WWW.GATEAVISA.NO